

Den spiegel der magheden.

<https://hdl.handle.net/1874/325812>

Hs.
2 E 17

Aevum medium
Scriptores ecclesiast.
N° 501

Kant II E 17

1021 (*Eccl. 501.*) *Membr. 4°. 126 ff. 2 col. 1424.*

Den Spieghel der magheden.

Fol. 2a. Hier beghint dat prologus vanden spieghel der magheden. Want elc mensch van sijne natuerliker ewen weggen ghetoghen wort sijn eerste beghin weder te soeken. Fol. 126b. Hier eyndet dat seste boec. Int jaer o. h. 1424 op sinte scolastica dach... volsereuen ouermits die handen Dirc Adams zoen. Welc boec dat toe behoert dat conuent van sinte Franciscus oerde te Monikedamme bi dat oest eynde vander kerke.

„Dit boec hoert toe den susteren van sinte Marien gaerden tot Monikendam”. (Met een latere hand:) „Gekogt by Hieronymus Vogels te Hasselt” etc. — Verkregen uit de bibliotheek van J. H. E. van der Zandt, pred. te Diepenveen. (Catalogus van boeken, verkocht door M. Nijhoff te 's Gravenh. in 1881, N° 2078).

Nom: 4.

Le Roy, par son Procureur

général, a permis par ses Lettres

du 10 Mars 1724

de donner à son Procureur

général, le Procureur de la Cour

de Paris, le Procureur de la Cour

Te bewaren in hs. 1021 (2 E 17)

Over de op het 2de schutblad voorkomende calligraphische mededeling (hand van de 18de eeuw) zegt Dr. G.I. Liefstinck in zijn brief van 12 Aug. 1958:

"Ik weet nog altijd niet wie de bezitter is geweest, maar ik kan U opgeven dat men dezelfde hand vindt in de volgende hss.:

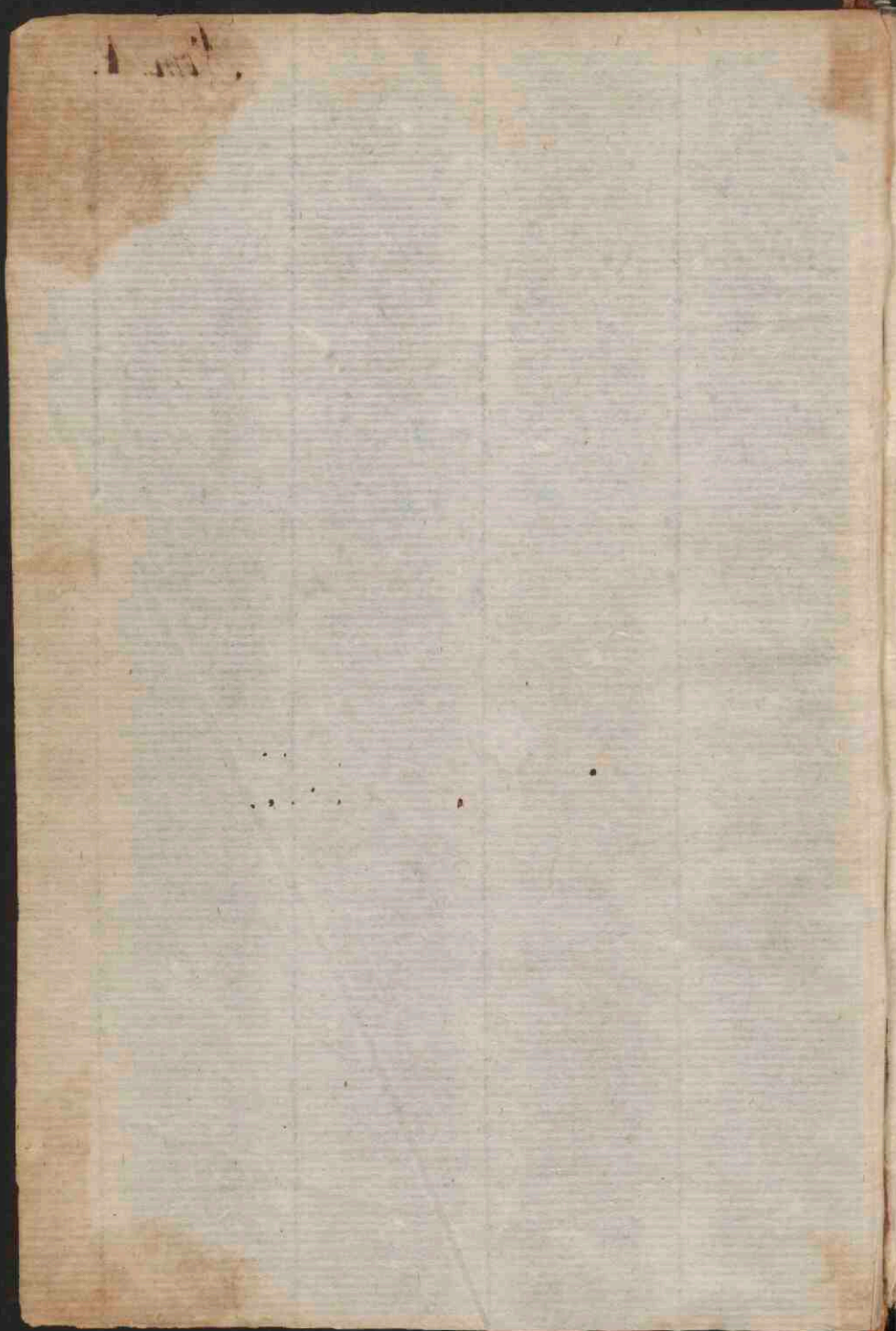
Leiden U.B., Letterk. 245 en 273 (zie mijn catalogus)

Den Haag K.B. 133 D 31

Amsterdam U.B. 15 F 21 (olim hs. Proost nr. 3)

Waarschijnlijk zal het hs. voorkomen in de catalogus van de veiling die in 1764 is gehouden en waar de verzamelingen van Van Westphalen, Meyerus, Chiflets en Butkens le Roy zijn geveild. In ieder geval zijn onze hss. daar tezamen geveild."

The first part of the paper is devoted to a general
 introduction of the subject. The second part is
 devoted to a detailed description of the
 experimental apparatus and the method of
 observation. The third part is devoted to a
 description of the results obtained. The fourth
 part is devoted to a discussion of the
 results and a comparison with the results
 obtained by other authors. The fifth part
 is devoted to a summary of the results.
 The sixth part is devoted to a list of
 references. The seventh part is devoted to
 a list of symbols and abbreviations. The
 eighth part is devoted to a list of
 figures. The ninth part is devoted to a
 list of tables. The tenth part is devoted
 to a list of appendices.

Die spiegel der Maagden,
Leer Schoon op Pergament gescreven,
In den Jare 1424.

Dit Boec hoert toe die Sustersen van S.^t
Marien gaerden tot Monikendam, En dat Convent.

Van St Franciscus.

Die große Kirchenordnung

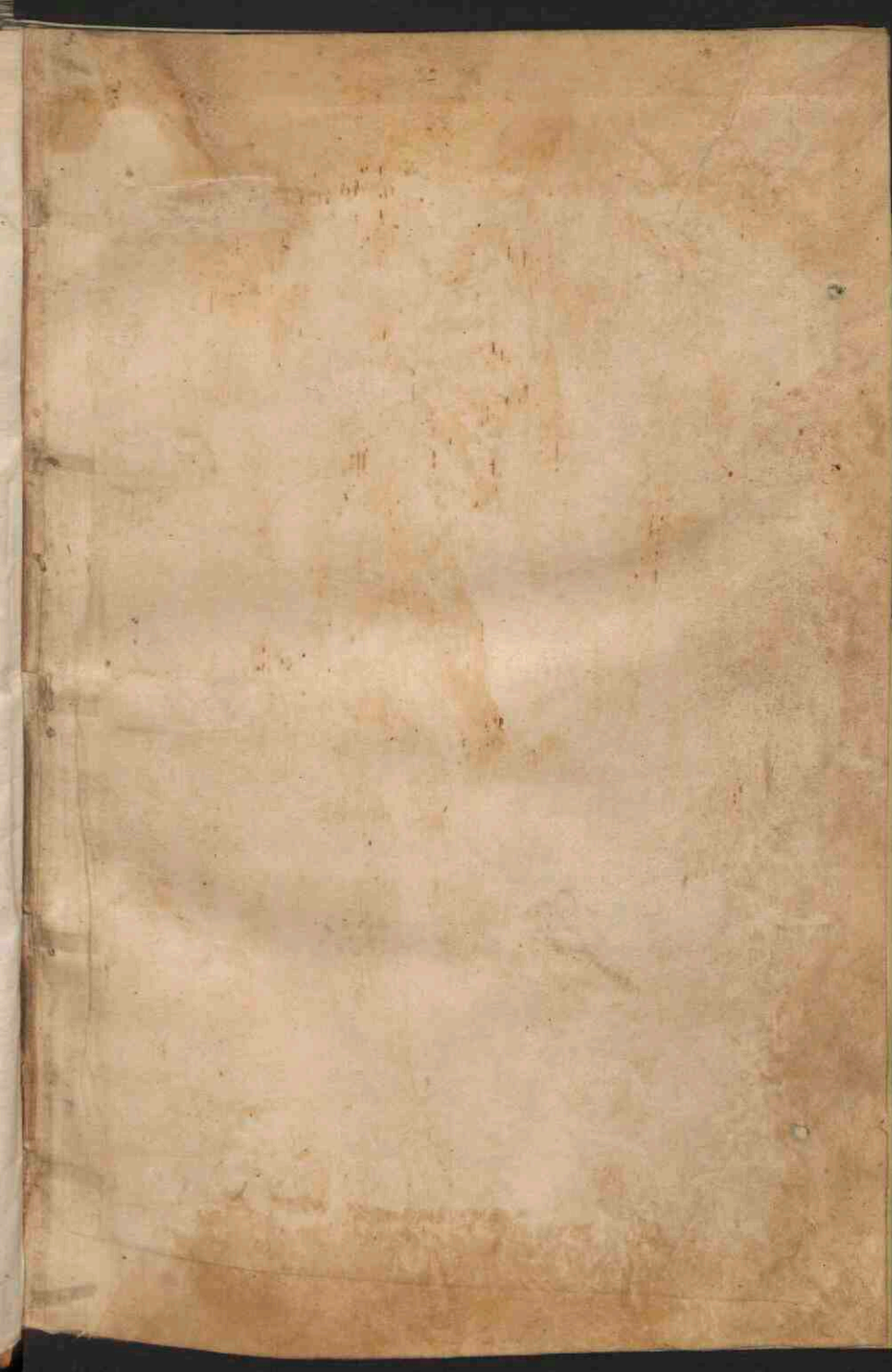
des Königs Maximilian II.

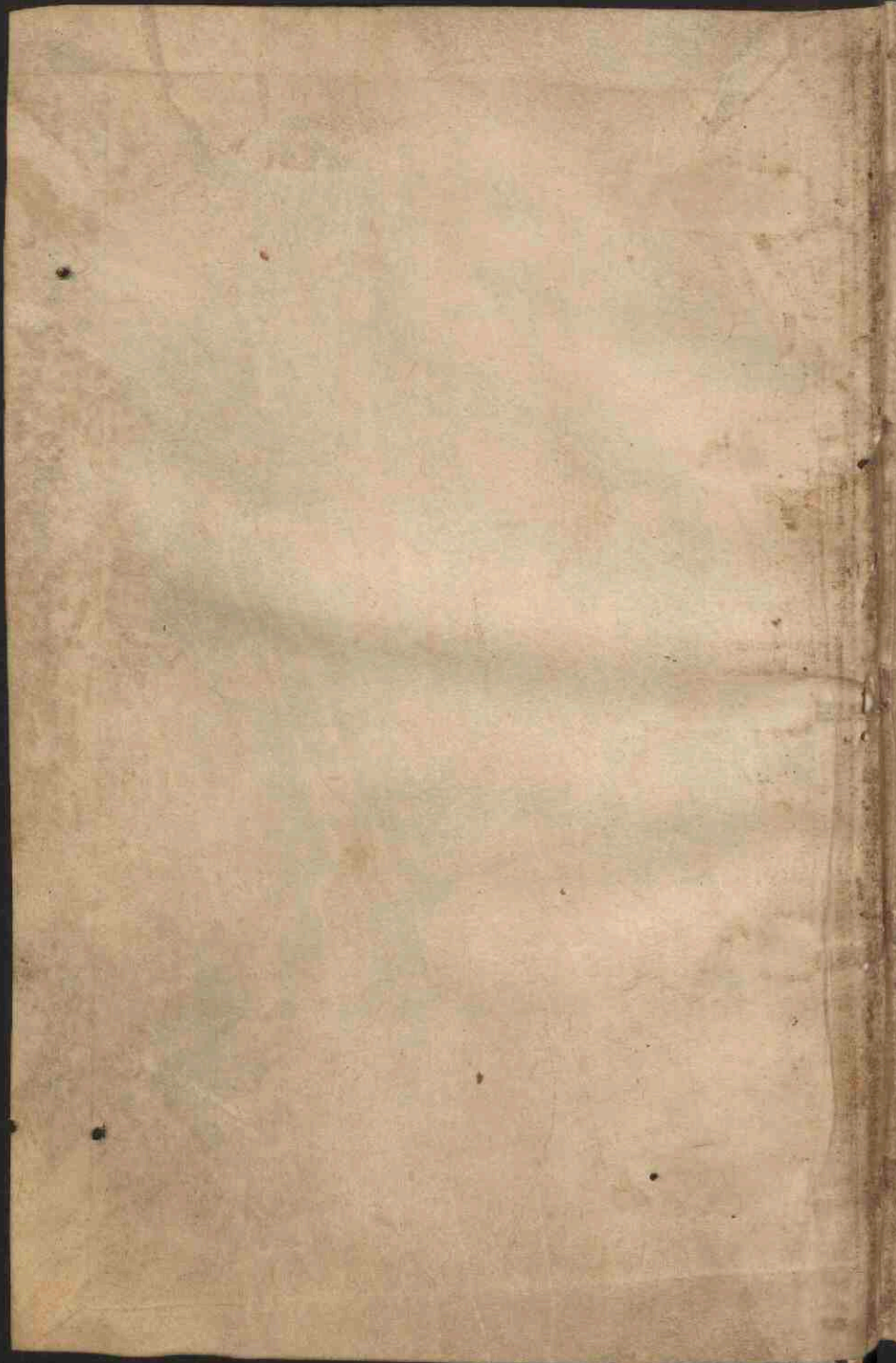
1549

Die große Kirchenordnung

des Königs Maximilian II.

1549

Dit boec hoert toe den susteren
van sinte mairen gherden
tot monkesteren. gheschryft by
Hieronymus Bogert, tot Sarlber
pandy, was eeno chrischene was by
magheide tot heden. in't papiste
my.

the light of day

The last part of the
book has been
lost

Nier beghint dat
plogus vande spie
ghel der maghelen

Want elc
menſch
van ſijn
re natu
erliker
ewen weghen ghetoghen wort ſijn eerſte beghin weder te locke In dien ſelue weert hi vermaeut alle vgnatlike dinghe cleyu te achten En dit ſelue behoort alre meelt den ghenē toe die vander aenwilinghe der heyligher kerken den hemelrike toe ghelacket ſajnen te welen Dat ghi O dochteren in xpo mit enen beraden ghemoeide ghedaen hebt daer ic mi herde ſeer of vblide dat ghi die ewighe din

ghen voer die verganclike ghelet hebt **¶** Wat ic ſie dat ghi al rede lanſcap maelſcap en uwe woughe woecht dat noch tan ſwaer te doen is om die minne xpi onder die voet tredet **¶** Mer om heb ic groot betrouwen tot v en bin vol troeſtes en woechde in alle arbeide en in allen drucke die ic om uwen wille liden mach En bidde altoes die godlike goedertie veruheynt dat v goede beghin mit enen ſalighe eynde beſloten moet werde Daer mi die minne gods en oec eens deels mede die minne der maechſcap toe dwigher **¶** Rochten dat v aen die maechſcap en aen die vuenſcap ghebelanghe gheleghe en

is die cullus in den bündegō
en in den broder altoes bi w
hebt. **J**a binen in uwer hte
draghet in welken en ouer
mits welken ghi alle din
ghen besitet. **A**ls sinte pou
wels seit alle dinghe sijn
v het si dese werelt het si
leuen het si stemē het si te
ghenwoerdich het si wero
mende het is al uwe ghi
syt cullus ende xps is gods
want cullus is voer alle me
schen gheslome op dat die
ghene die leue voert an hē
stemē met en laue. **A**er den
ghene die voer hem ghe
slome is ende veruelen is
Ende want ghi o dochtere
alle dinghen hebt in xpo
daer ghi toe gheuloeghe
syt. **H**oe en wilt tot dien
dinghe niet weder omme
lien die ghi om sijnre mi
nen willen versinaet hebt
En want die nēmer niet

mine

ledich en is soe sende
ic v dit boeke tot ene
teyken der minnen daer
ghi uwe ghemocden
totter minnen uwes e
wighe bündegoms in
oefenen selt. **E**nde is
gheheten een spieghel
der maechden. **D**aer
een paelster die pilgru
mus hiet mit ecure
maghet cullus die the
odora gheuoemt was
Alsoe veelt ghesproken
ende gheantwoert he
uet dat alle gode ma
gheden daer in vma
net ende verwacht
moghen werden rey
machat te houden al
le teghenwoerdighe
dinghe te versinaede
en die wotomende he
mellike gode mit alre
begheertheit te beghe
ren. **D**ie maechte ple

ghen spieghelen voer
hoer aenlichte te hou
den op dat si die ghe
daente hare scoenheit
of haere mismaechtheit
daer moghen merke
Want inden spieghel
wert des gheens aen
sicht ghemercken die
daer in souwet ende
gheleert hoe danich
dat hi is **Alline** leest
van **moysen** den hey
mlichen vrent gods
fabul Die een wallche vat de
de maken en mit spie
ghelen besetten Daer
hi en sijn kinder hem
in wieschen en spiegel
den eer si inden taberna
kel ghinge En wat hi
dele spieghelen dan die
heylighe sacraue diede
oghen der zielen voer
ghehouden werde alto
es he selue daer in te

3
merken hoe dat si den
ewighen brudegom mit
reynre conuenaē beja
ghen moghen **Si** motē
oer bint voer die taberna
kele wachten want also
langhe als si in desen sterf
liken lichaem leuen soe
en moghen si in sancta
sanctorū dat is in dat
heymelste ouermod
ihlm niet comē **Her**
soe wāneer die ghelike
nisse en dat spieghel der
god nu eens deels in ghe
locht en bekent wert of
ghedaen is dat sel hi na
aenlichte tot aenlichte
claclike bekent werden
O heylighe maechden
epi wallcher uwe conu
enaē in desen wallche
vate dat vander ewen
epi ghemaket is **Op** dat
dat beelt gods dat in v
gheprent is ende noch

mitten sterfiken lichaem
betert is lichter dan die
sonne mach blenckē.

Dit boeke want alchā
te vermannighe genoegh
he is hebbe ic in twalef
boeken ghedeylet. **O**p dat
een yeghelic maghet xpi
die mine tosten woerden
gods heeft. **E**n dese boeke
recht als doer vele cam
pen oūlopet van men
gherhanden blome dat
is van gheestelike sinne
een aone van mengher
hande bloeme maken. **V**erwe
mach op haer hoeft te
setten. **W**ar elc deel in hout

Dat eerste deele is
vande gheestelike
blome des paradys die
al wt eenre blome des
camps en wt eenre leyre
des ackers voert spruten.
Dat is vande heilighen
maechden xpi die haer

blomen en haer vruch
ten in die mine cristi
voeden. **E**n oec mede
vande fonteyne des
paradys hoe dat mit
vier gheestelike rin
zen dat sijn die vier
ewangeliste ende die
lemaers. **A**lle die heyl
ghekerke mit leeringe
ende mit leue vrucht
ber ghemaket wert.

Dat ander is vande
nutichat des beslu
tens. **E**nde dat beslote
sinne van mit doen be
ware moghe als si mit
behoethe die weder
saken haer vele wilsu
ten wille. **E**nde vā ene
clarke die haestelike
vande wulken goeds
sijn leue benome was.
Dat derde deel is hoe
die heylige gheest sijn

gheestelike docht toe
spreekt En vand ma
erijdeliker vaeringhe
daer die dochttae van
syon mede voert sijn
En het en si dat si he
voernodighē hebreiche
weder becomet moghē
werden

Dat vierde deel is va
der houerdie en van
der oetmodicheit en
van duichden en van
onduechde Ende dat
Jahel ende Judith die
houerdighe viandē
van israhel mit oet
modicheit verwonē
Ende hoe dat die ma
gheden rusti midē ver
winne mit maltan
der vrouinne

Dat vyfte dat is
van xpo der maech
den brudegom van
marie van beyden

sinre iohāne van welke
die maechde recht als
met enē waghe opghew
zet werde want si mitte
blome der reynicheit die
vruchten der vdiēte midē
hemel zoeken Oec me
de vandē goede ende vā
ten quaden belepders
der maechden

Dat sesste is vandē aen
dwalen en wylen ma
gheden en mit hoe sul
ken ondersceide si souldich
wāre te waken

Dat seuende is vander
ehelcap vander wedu
scapende vandē reynic
heit Ende van hare der
tichuoudigher tsellich
uoudigher en hondent
uoudigher vruchten

Dat achtende is vand
vruchte des vleyschs en
des gheests En hoe dat
ter menich wt haren

lande gheestelike ghegan
ghen sijn. En noch gaen
zellen die vande beghine
gode behaghet hebbe daer
oec die ses dach werken
gods teghens de voertgac
der ses outheden onder
sien den weiden

Dat neghende is hoe die
maechden sien die opghe
rechte leder opclommen va
hijdsamicheden en van
alrehande ander duechde
En hoe die volcomen rey
nichat alre meeste mit
oetmodichede en mit hys
samichede voreghe wert

Dat tiende is vander
dancbaerichheit

Dat elfte is vande seue
ganen des heilighē gees
tes ende dar daer toe be
hoert hoe mē die verstaē
lat. **D**at twalefte is
een beduidinghe van
den pater noster en een

luttel vande godson
wende leue. **E**n ma
ghede in als gin dese
deyne graue ontfange
hebt soe bid voer my
in iuwen ghebede. Ende
smecket miuten lāme
dien gin volghet. **I**t
dat ic mit v altoes iuwē
lāme niet volghen en
mach. **D**at my doch
sijn volcomē navol
ghers te minne ende in
toechden nae te vol
ghen niet gewoygert
en werde. Ende merit
die aensichte iwer her
ten in desen sūeghele
herde wel. Ende ist dat
gin alle dat hier ghe
screue is niet verstaē
en moecht het en is
gheen deyn deel der
vstandelheit te ghene
dier verstaet te minne
en gheerne te hoeren

Hier sel staen die figu-
re vande blome des pa-
radys dat een boeke:

Queodora wat
ut voergheno-
men heb van
den blome des para-
dys vander scoone
vuchte der heylighen
kerke vande maechte-
like leue en vande ma-
teuen d' reynheden
mitt te spreken **D**oe
wil ut alder eerste be-
ghinen vander blome
die van hem selue al-
dus gheseyt heeft **I**c
ben een blome des pa-
res en een leyde der da-
len van welker bloe-
me alsde wonderlike
zoete vuchte wassen
dat alle blome der
weerlker boue hoe
schone si schme doue
sijn en voer mits met

gherckent werden want
uter wortele deser blome
coemt alle den minnes
der reynheit twee hande
ghenade **D**ie eerste is
die blome der ghehoude
reynheit om xps wil-
ken in desen leue **D**ie an-
der is die sonderlinghe
toecomende vuchte die
si ontfanghe zulle boue
andere heylighen inden e-
wighe leue als die here
selue seyt doer ene phete
Ic sel den reyne die mi to-
hoere binne mine huse
en binen mine muiren
een stede ghenen en ene
name die boue de zone
en boue den dochteren
gaet want oinnits dat
si den lame volghen soe
waer dattet hene gaet
Doe en wert nyement
al sult sonderlinge loen
ghegheue alst hem doet

Hier om is die heylighe
kerke selue gheleyt den pa
radyle. Ende is als een ge
tepkende fonteyne als een
besloeten heylhof. **H**i is
een fonteyne om dat hof
mede te beghinet. **H**is te
hof om die vruchte daer
in te wassen. **D**at water
der fonteyne springhet
in dat ewighe leuen. In
den houe wasset vruchte
der ewigher soetheyt.
Dat der fonteyne werde
die doersghē ghelauet
wt den houe werden die
honygherghē mitten
woerde gods ghespilet.
Dit hof is belet mit me
inghehande maniere
van blomē. die suuerlic
van verweē van zokē. goten
sijn. **D**aer walt in die le
lye der reynicheit. **D**ie
gheleblomē der minen.
Die houle der oetmodie.

heit. **D**ie rode roese
der saemelheit. **D**aer
wasset die balsam an
die cleenlike rodehys
die die menichuoudi
ghe gode zokē d' mī
nen inden oghen go
des wel behaechlike
maken. **D**ese houe
broughet alsoe men
ghe genoethlike zokē
voet als daer men
ghehande oefenighe
ter duechten mīd op
set d' reynicheit ghe
weest heeft. **E**n alsoe
menichweue als die
brudegom in desen
gheestlike houe wā
det. **S**oe gheuet hi
als een blome der blo
men. **E**en vegheleke
blome van signre ghe
naden ende van sijre
natuerliker soetheit.
Als hi selue seyt. **I**c ben

neder ghedaelt inde
houe der noue om dat
it beken soude die ap-
pelen der dale. **H**oe wa-
noer die zele mit oet-
modicheit des liden en
mit reynicheit des liden
aens gode begheete
te behaghen. **D**an pla-
tet si den brudegō een
hof der notē en der al-
re suetster appele der
dalen. **T**heodora is al-
soe veel te legghē als
een aarilcouwēst gods
Dese maghet en seyt
aldus **O** broeder pil-
grim in cristo. **O**uer-
mits dat die reynich-
sonder welc nyement
gode stouwē en sal on-
der allen duetiden soe
voerbaer is. **D**at als
sinte **seu** **p**ouwels
sear dat hi die gloriose
heilige kerke sonder

blecke en zonder rimppe
xpo gheloest en gheou-
wet heeft. **D**aer om en
mach mi in deser tijt niet
genoethkers wesen.
mitti te spreke dan van
der reynicheit. **E**n dat om
des wille om dat die ou-
de ouen van babilonie
mit peke en mit tere nu
alsoe ontfenget is. **D**at
niet allē daniel mitte
drien ionghere. **H**er oet
mede die reyne kinder
der heiligher kerke van
den brande des ouens in
vresen sijn. **H**et en waer
dat si vander grof mo-
ghentheit gods gheua-
telic onthoude werden.
En hier om. om desen o-
uen des cranke lichaes
te vercoelen. en om dat
heite mitter crachte des
alheouerste te omstymē.
Hoe laet ons een luttel

vander medicinē der voer
sonder blomen en vanden
sahene hacre vruchten
te samen veralle. **O**p
dat wi te bet moghē ho-
pen totter salgher ghe-
sondicheit en op dat die
hien des ouens te bet ver-
welt moghē werde. **A**l-
erst in begheer ic te we-
waer om dat die vader
en die stepper. **A**lre bloeyen
der vruchten en al dat d'
massende is hē seluē een
bloem des camps hiet te
wesen. **E**nde daer naelaet
ons dan onemē wat
vruchte dese blome ple-
ghet voort te brenghen.
Want in die bedindinge
der heymelker sinne
wert dat yslant verlaet
Pelgrim **H**oe wānceer
du hoerste dat ghehe-
mille der onbenoelker
dinghē enē redelike mē-

schje of onsen hē god
selue toe gheleit wer-
den. **D**at is daer om
op dat dat menscheit
verstant verwackert
worde vande cleyen
dat grote en van dat
ter schoen is noch een
soemete soche. **threddo**
Doe segghe mi dan.
wie is dese blome der
blome. wat vruchte
comet vanden bloey
sel en wie is dese lehye
der dalen. **pelgrim** **D**e
se blome is een bloem
vanden blome xps ma-
ghet vanden moeder die
oer een maghet was
die zuuerlike brude-
gom der heiligher ker-
ken. **D**ese blome is ve-
le soemete dan die wor-
tel daer si wt gheval-
sen is. veel zuuerliker
dan dat gheslachte.

daer si of ghebooren is
Alle die ghene diese an-
 sien verket si altoes
 toe haer mit haer zu-
 verliken schynsel en
 is haer sinake wonder-
 lie sinakeht. haeren ro-
 ke ghenoechtic haer
 aenue bequameht
 haer hoen zuet. **E**n
 ake maechteliker oe-
 feninghe altoes begeer-
 ht. **D**ese blome lach
 eerste verbaughe in
 camppe der panar-
 chen. **D**aer naer wert
 si daerliker gheope-
 baat in dat wyde
 gheslachte d' conin-
 ghen en der ppheten
Daer na quam daer
 een vruchte der ewigher
 salicheit of alle die ghe-
 ne die de lame inder
 reynicheit volghen wil-
 len. **E**nde wat is dese

bloem des nederen camps
 anders dan xps die selue
 een zuetlicheit en een-
 scoenheit ake oetmoedi-
 gher ghenode is die den
 zeghen der gheesteliker
 ghenade die si ontfange
 hebben in den gronde der
 neder ghesonkenre yme-
 hat onthoude. **O**p dat
 die vruchte der duochde
 nader diephat haer da-
 lest hogher opwallen
 mach want soe wat re-
 ghe dat op de hoghe ber-
 ghen valler die pleghet
 zonder merre die diepe
 dalen te soke. **H**en mach
 oer bi desen diepe dale
 daer dese leue wt ghe-
 spote is die oetmoedi-
 ghe maechtschap cristi
 nemē daer die blome
 en die vruchte in onser
 tyt wt ghespote is die
 voer alle tyt beyde we-

zelt ende tyt ghescrepe heeft
Medona hoe anne dat die
ouwers crilli ware wint
ghenoech daer in bekent
waer daer zike lude een
lam offerden mochten si
nauwe dunnē of wortel.
dunnē tot hare offerhande
varghen **pelgrī**. **D**huer
like scoenheit der bloe
men ende der lehe die in
desen dale der werelt ge
wallen sijn als daer ge
screuen staet. **D**ie cam
pen der woestine hebbe
ghebloeyt dat bloeyfel
der roken in israhel in
die campe der woestine
is een onghewonnet lāt
en bedudet manne ma
ghedelike reynicheyt d'
voert of ghebloeyt en
ghewallen is een bloe
der ghenoechliker roe
ke alsoe dat een yeghe
lic minnende zele wel.

segghen mach tot dier
blome **L**iecke my na
di op dat wi lopen in
die roke dinnē salue
Van deser roke der blo
men staet ghescreue
Siet die roke mijns
zoens is als een roke
des vollen ackers die
die heer gebenedijt
heeft. **E**nde wie is dese
vollicheit van desen
acker dan manna die
vol van genade ende
zonderlingher bene
dijne is ghebenedijt
boue allen wime wat
al ist dat xps daer al
le vollicheit der god
licheit wese in is.
selue dese vol acker is
nochtā mach manna
oer dese acker wel me
de welen. **D**ese bloe
me minne die ionghe
teerne heide zeer. **Sy**

hebbenſe om gheuat
 ſi oefenenſe ſi volghen
 haer **Beide** die moder
 als een bloe en dat kut
 als een blome die ſijn
 haer voerhangens op
 dat ſi mitte blome mo
 ghen bloeyē en die vruc
 te der ewicheit in die
 bloeyende reynicheit
 moghe vāghe **theo**
Al iſt datmē ſomtyt
 ſoune bloeyende campe
 vint daer geen vrucht
 na en volghē noch nā
 en iſt dat den maechde
 bke blome gheen viefē
 want ſoe waer dat god
 bke ſaet inghelaert en
 ontfanghē iſt daer
 wasser die vrucht mit
 ten blome **pelgrim**
Want wi vander blo
 mē der heiligher ker
 ke **Dat** iſt vānd ma
 gheden vdiēntē hebbe

beghinen te ſprekē wil
 in niet wat hoē vande
 loſſanghe daer die heil
 ghe gheest alle die ghene
 die die reynicheit volghē
 mede totte lāme trecket
 en nodet en heerſe godh
 ke vruchte te weſen daer
 blome en iſen en lehen
 wt wasser **thyodora**
Want onſe reden vander
 weeder blome die die
 weilt niet en kent eerſt
 beghōnen iſt ſoe iſt wel be
 hoerlic **watmē** totten lo
 uen der maechden ſeit
 dat dat nutter hemelſaer
 ſauſanē ouer draghet
Daer om ſegge ons wat
 voert van delen loſſan
 ghe op dat wi ten leſten
 moghen vernemē wat
 oerber in onſer ſlutinge
 gheloghē iſt **pelgrim**
Her hoert daer wel toe
 den brudegom te danke

ende te louen ende die stadt
ende die sake des lonens me
te te bekenne **Theodora**
Doe doch dan also **vulgh**
aldus staet der inden bo
ke der wijsheit ghescreuenē
Ogh godlike vruchten
hoert mi en beenghet
vruchte voert recht als een
roefe die op die riviere der
waterē gheplant is hebt
roeke der soenheit als
die lbaen gheuet roeke
ende bloeyt en wasset en
louet te samen den lof san
ghe en benediet den heer
in sine werke gheuet gro
te makanghe sine name
en behet hem in die ste
me uwer lipen in sange
uwer mondes in herpe
Ende aldus sel di inden
behen segghē alle die w
ken des heu sijn seer goet
Eerst seit hi ghy godlike
vruchte hoert mi want

als die vruchte haer blo
men volghet alsoe vol
ghen die machden der
maghy xpm alsoe vol
ghen die miners der rei
ndheit die vruendinen
der waerheit die sa
mel brude des stamele
brudegoms den reyne
onbeulete lams nae
her om zelle die mae
gheden cullu hore welt
die godlike vruchte wa
rachtehke sijn en leue
die steme haer vmae
res kenen waer en hoe
dat si vruchtber mogē
werden en mit wat lo
uen si die vruchte in he
selue zulle verbeighen
want dan sijn rechte
godlike vruchte als si
inden loue xpi al dat
opwaerts weder op of
feren dat si van he ont
fanghe hebben want

Wat hebstu het en is
 di ghegheue **tyetora**
Ommits dat alle do
 gheden der ziele wel mit
 rechte godlike vruchte
 moghen herte. **S**oe ver
 wordet mi waer om
 dat in dese vruchte alle
 den machde aldus toe
 ghelacue hebste. **E**n het
 schijnt rechte dat du die
 gheoerdender lude leue
 al ist van groter vdiem
 ten daer buue ghelot
 ten hebste. **W**ant dat
 men mit zondahede
 ten ene toe leit dat wt
 den menichte of ghe
 wynt. **D**u en moechster
 oer mer weder segghe
 dat mine vruchte die
 de en lancmodicheit
 godlike vruchte sijn.
Want sinte pouwels
 sef sette onder die vru
 chte des heilghe geel

tes. **E**n hoe sijn mer alle
 ue den machden toe ghe
 leit. **M**er alle mensche mit
 ghemeen die inde ghelo
 ue ommits der minne waer
 dekke wandere. **O**p een
 ander stede leit hi oer dat
 die vruchte des hages in
 alre goetheit en gherecht
 ticheit en waerheit gele
 ghe is. **H**ier om welke
 du chde die op die mi
 ne cullu te rechte gebou
 wet staet bewijst een god
 like vruchte te wesen. **O**u
 mits welker elc mensche
 van wat staet dat hi is
 behoude sal werde ist dat
 hi daer in volhaet wotte
 eynde toe. **p**ulgram. **E**lke
 voeringe der ziele alstu
 segghelste is een vruchte d'
 gherechtich. **M**er nochtā
 die glorie des machden
 ken leuens die wt d'voer
 leider blome mit enen

sonderlinghe vordel spau
ter segghe ic datter een
meer godlike vrucht is
want soe wie meest om
die reynheit arbeit en
anghet die sel voer allen
andere der godheyt na
der mede formicheit naest
ghelachet werden als die
heer selue seyt Al en ont
fanghen si dat woert niet
mer dient ghegheue is
Want al ist allen mensche
niet ghemeen ghegheue
wel te doen heren is he
allen niet ghegheue te
bloeyen als die leye en
inden machteke leue
den lame na ten volghē
O dochter inden ghelo
ue onder ene goden ghe
selchap in doctiden voert
te gaen dat is heide veel
mensche ghegheue niet
heide weymich als een
zofte te bloeyen inden

zuaren leue Nu m
ke wat die pphect za
charias seit wat is
die gode gods seit hi
dan die wijn die ma
gheden bloeyt Nu dra
ghe ic di wat dat is
hoe sel die royn niet
lijne natter vochtich
emghe vrucht voert
brenghē die selue noch
wordel noch blat noch
bloeyfel en heest **theo**
wan Ic en mach niet
lichteke ghelonen
dat in die heilige
saksuwe yet te veighe
nes staet want alle
dat si mit woerden
ende mit werke belin
set dat staet op dat
fundament der waer
heit gheset **pelgrim**
Dat is einer waer
hi is die ouerste goet
heit hi is die ouerste

scoonheit hi is die ghe
 reynicheit hi is selue
 dat broet dat des men
 schen herte steert ma
 ker hi is selue die wijn
 die dat herte verblift.
 dat in hem sine voert
 ganc maker van wel
 ken wine die maechde
 spruete waerlike theo
 dra zuster die sinake
 van desen wijn ist die
 alleen die maechden
 maect die die godlike
 vruchte selue sijn want
 soewpe van desen wijn
 ghesmaect heeft die
 versmadet alle ghe
 noechthicheit en aer
 heit deser werelt ende
 pynnt haer mit zond
 ingher puerheit der
 enghelē louē teghenake
 Want gheen duechte
 en is der enghelē puer
 heit alsoe ghehjt als

dat onbeuleete maechde
 like louē Ende al ist dat
 die mensche nader nae
 tueren den enghelē onghy
 hjt is. nochtan oimits
 duechte der reynicheit
 die bouen der naturen
 loep ghehoude wert soe
 wert hi den hemelichen
 gheeste ghehjt. Want doe
 die onghelouighe pha
 riseen onsen he maghede
 vande seuē brodere die
 alle een wnf ghehadt
 hadden. Welken broeder
 inder verusalemse si toe
 soude hoere. antwoerde
 hi. Soe wie des ewighe
 leuens weerdich worden
 die souden den enghelē
 ghehke Hier wt sijn ter
 dat dat maghede like le
 uen den enghelē ghehjt
 en is recht een sonder in
 ghe bewysen vander toe
 comende verusalemse theo

Men tduuelt daer met
an dese crachtighe wijn.
daer die maechden of blo-
eyen hi en wt der druue
ghepeult. **D**ie die twee ma-
nen wt den lande van be-
loefte aen ene draegboe
brochte draghe. want doe
die druue in die yde ghe-
steken was hep daer wt
water en bloet. daer hi die
sacramente der heiliger
kerke mede heilichde. **E**n
wies hi inde bloede d' dru-
uen sijn oncleet. want
hi hadde sijn ionc anden
wijnstoc ghebonde. **p**elgr
Du voellic wel te rechte
nu merke noch daer liker
hoe die wijn die maechde
bloeyde. doe hi van water
wijn maecte en den disci-
pel die hi voer die ander
manne uer bnilofte riep
welc discipel den wijn.
der onderlingher heyme

liker minen uer bouf
ten des heeren soeke doe
die kelic des nuue testa-
ments inde auontma-
le mitte sacramenten
sijns hysaems den dis-
cipel ghesckenhet wort
theodora. **D**at is een
salich dranc. daer die
natuer bouen den loep
der natuer. alsoem ver-
wandelt wert. **H**er dat
ter inde lofsanghe vol-
ghet daer hi seer. bren-
ghet inuyt. voert als
een roese. die opter ey-
meir den waeren ghe-
plantet is. **D**aer bege-
ze ic oer meer of te ho-
ren op dat wi dese inuyt-
te te bet moghen leue
kennē. als die wortel
daer of oirmitē der
gheesteliker beduim-
ghe in ons beghint
te wassen. **P**elgrin

Dinnits der hulpe van
dine ghebede soe wil ic
beghinnen alsoe verre
als ic di van dijne eer
ster vlnichheit niet van
gher en vnde want in
tonen droghen lande
soude nauwe een roese
moghen wassen mer
in dochtighe steden was
sen suuerlike rosen en
blome Wat soudmen
sunders biden rosen ver
staen dan een maechte
lic leue dat altoes bide
nieren der heiligher
sacramente luter ende beu
meris daer hulpe des
bloeyende leuens wt
onfsinghet **E**n is on
der ander gheoerdent
leuen der heiligh ker
ken recht als een rose
die bouen allen blome
suuerlic is en bloeyet
en groeyet in dine

11
milt **H**erker hoe dat ic
beera ende rachel en lya
en pharaons dochter ende
des praesters dochter van
madian alle biden water
ghenonde worden **D**at
sunders niet en dan dat
alle reyne ziele altoes wt
der bedindighe der hey
ligher sacramente recht als
die roese biden wat ghe
plant haer voertganc
hebben gemaakt **E**nde
wat blome mach suuer
liker of roder welen dan
die rode roese **E**nde wat
is in die heiligh kerke
suuerliker ende soeuer na
puerheit der consensie
te spreken dan een reyne
heiligh maghet die xpo
den brudegom haer trou
we ghelooft heeft **M**er en
laet di niet na desen sin
ne dyn aensicht al ist
van buiten wat schoente

dan die ander niet bedue-
ghen a'er weet dat en
verstant dat dat een ma-
ghet die in haere ghedaē-
te van buere glorieert dat
si vreesen oghen sijn v-
roeft ende is van haeris
sels oghen bedueghē. De-
se voersproken sijn siet al-
leen dat mieste in want
een maghet gods besor-
ghet alleen dat den heer
we hoert op dat si beide
in gheest en in natuer
reynē. Ende begheer den
gherē alleen te behaghe
die ziel en lof ghescrepen
heeft en wille noch beide
regeren **theodora**. Het is
hicht te prone dat ydel lof
van wtwendigher scoen-
heit die ghenade der heyl-
lichkeit verdriest. Want
op scoenlant wasset die
wile dijstel en wein en
ongheuenlant draghet

sontijt heide scoe coe-
ne a'er niet verwon-
der daer van loefenge-
screue staet waer om
hi seyde dat si een plat
was **pelgrim**. Hebstijnt
alre de veighere hoe dat
onse hē god den wijn
gaet wt egypten ouer
ghebrocht heeft ende
heesten onder sinen wt-
uere volke gheplā-
tet. Als daer ghescreue
staet. Ic hebbe den wijn
gaet des wnicore wijn
stoc gheplantet. Ende
sinte pouwels seit da-
er oer aldus of ic heb-
be gheplantet. Apollo
heesten begote mer god
heeste doen walle wil-
stu nu wete hoe die re-
delike zosen dat sijn
alle reyne maechden
gheplantet moghe wer-
den **theodora**. Dat selue

bogheen ic bouē alle die
pelgrim? Hoer dochter
 ende sich en neyghe dij
 oren ende veighet dijns
 volcs ende dijns vads
 hijs **S**oe wat dat me
 verplant dat weert va
 der eenre stede opter
 ander gheset op dat die
 nuwe plante meer ree
 scappen hebbe op die
 nuwe stede vruchtber
 te weiden dan si op die
 eerste stede hadde **A**des
 gheht en is die plan
 tinghe der rosen anders
 niet dan een verwande
 linghe der zeden of der
 steden der maechde die
 epin inder minen loke
Want waert dat si he
 selue vander eenre ste
 den totter ander niet
 en vleitde si en soude
 totter warachtigh
 vruchte niet conen ge

raken **I**n hien om wat
 du in dijns vaders huus
 oimits ontsichtighe se
 den en oer ontsichtighe
 exemple der gheene der
 du mede woenste ghene
 voertganc doen en mocht
 ste **S**oe heeft di aistus
 die warachtige ackerma
 in sine acker geplantet
 en mitte reghē sijne he
 mellicher genade bereget
 op dattu niet onnuticht
 baer bliue en soudste nu
 dat laut dijns gemodes
 mitten hemelliche douwe
 bedouwet is **W**ant dar
 een **p**phete seit **D**u heb
 ste die heyden wgenwor
 pen en den wingaert ge
 plant **W**at is dat anders
 dan dat die heilige geest
 in die bekeringhe d me
 schen alre eerste die doer
 ne der zonde wtrodet en
 daer na dnechte in ghe

plant weder. **H**ier om is.
die reynicheit een rose vol
sammelhede en haer vpla
tinghe vol salichede als
die pphete seit. Die in de
huse des heren gheplantet
sijn die zellen inden hoeue
ons gods huse bloeyen.
theodora Soe waneer du
nuttigen exemple der god
liker vruchte ons vmae
ste reynicheit te houden
soe bouwesse den hof der
rosen en der welriekender
aude. **H**ier datter vander
maghet en vand' moder
ons heren gods die een pu
re aude een y brudego alre
maechde is ghesaeruen
staet recht als een plan
tinge is der rose in iheru
co dat en verstaet niet
wel waer om die stede
van iherico in de zolighe
blome mit zondichede
ondersceyden is recht of

dat lant vruchtbaerre
waer dan het tot ihe
rusale is of anderlant.
Daer omtrent daer oer
rose houe geplamt staet
pelgrim. Om dat on
vrughe nu iter gheeste
liker vruchte totter blo
ter letteren van buten
verbet. soe sel ic di wat
nuttig antworte heuy
sen waer om die rose
hof vider staet van ihe
rico alsoe wtuenende
schoe is. **H**ier voertijes
bi oude tiden sprant
daer een fonteyne die
wonderlike bitter en
ongtempeit was na
der ghehicheit des uel
kes dat daer omtrent
woent. Alsoe dat die u
incikens dier fontey
ne alle dat lant daer
si bi quamen mit ha
ere bitterheit onvrucht

baer maecte dese fontey-
 ne duende al tot elyze
 us tiden toe datme niet
 alleen dat water daer
 wt niet drinke mochte
 mer het dede oec grote
 schade Daer om wort
 hehzen den pphete
 vande volke des lants
 ghebeden dat hi dat
 water mit sine ghebe-
 de drinkcht make wou-
 de **D**oe nam hi een
 nuwe eende var mit
 soure en wepet in die
 fonteyne daer die bit-
 terheit des waters al-
 soe of verwandelt wt
 dat dat niet allene
 siet te drinke en was
 Her oec al dat lant
 zeer vruchtbaer maect
 te in allen ghemene
 vruchtē en daer we in
 alle colstheke ende die
 daer beter wiese dan

in allen andere landen
Ande dat die campē mit-
 ten eerste paradyse
 een groete gheheente
 hadden **W**ant daer wiet-
 sen blomē van rose in
 somighe houe die alsoe
 breet als een scottel wa-
 ren en van sulker soen-
 heit datme in alle den
 lande des ghehes niet
 en vant **A**ndou **I**c sou-
 de di gheerne vander
 gheesteliker bedudinge
 dier fonteyne die alsoe
 v wandelt was vraghe
 mer ic dichte dat ic di
 lichte aenden eerste woer-
 den hinderke soude we-
 sen **D**aer om segghe ons
 voert vande lofsanghe
 die na dine woerde recht
 is als een roe noē tot
 mer dinghe te soeken
 op dat ic ten leste wete
 mach welc die vruchte

ende dat loen der voerleude
blomen is **pelgrim**. Die
heilighe geest doest
voert die heilighe maech-
den totter hocheit d'ouech-
den op te gaen en seyt.
hebt roke der zandheit
recht als die lybaen. **ly-**
banus is een berch die
daer om gode roke heet
te hebben. Want daer
wasset welrukende en
onueyganlike hout op
alle oerborne die van
wonderlike hocheit en
soenheit sijn. Wat is dese
berch ander dan die ge-
moeden der royme maech-
den. **Du** inder stouwin-
ghe gods wonderlike ho-
ghe sijn. en onueygan-
lic inder begheerte alle
doechden te veruolghen
diehe mogheheit sijn. **Dit**
sijn se die mitte vruchte
des heylighe ghecloenes

een herde gheuoechlike
roke gheue. Want die
glorie des maechdelike
leuens is hoghe in die
aenschouwinghe gods
en zuuecht in die rey-
nheit. ende welruken-
de in alre mensche stich-
tichheit en gheuoechlic
in de exemple. **En** vol-
ghet daer nae. **Bloeyt**
ghi blome recht als ee-
lehe **theodora**. Het is wat
vrecnde een blome te
vmaene dat si bloeyen
sel. en dat si van nature
heeft dat recht als mit
vriuchede te soke **pelgrim**.
Het en is niet beigenes
dattu v in ver wonderen
een luttel beweghet biste
oimts dat elke bloe-
me oimts dien dat si
een blome is pleghet te
bloeyen. **En** en soude oec
ghene name der blome

moghen houde het en
 waer dat si bloeyden
 Hier om moghelle wel
 mit rechte maghe waer
 om te blome gheheten
 is te bloeyen want ghee
 blome sonder bloeyen
 wesen mach **theodora**
Doe bedude ons dat
pelgrim Judien dat die
 heilyghe gheest die blo
 me gheboet te bloeyen
 daer heuet hi die dueth
 den der heyligher rey
 nicheit in beduut wat
 dan sijn si waerachtich
 machde sulst ist dat
 si duethden oefene en
 in die mine xpi al bloey
 end doergaen want
 wat voert die bloem
 der reynicheit ist dat
 si in die lichamelike rey
 nicheit ghene vruchte
 des toekens van bme
 en is als dat ewange

lui alle mensche mit ghe
 meen set mer sonder
 linge totten ghenē
 die haer reynicheit ghe
 loest hebben laet vlen
 den vppghelou welen en
 die lantcerne barmhert
Op dat die vruchte des
 lichts van buite inden
 werken lichte en die blo
 me der reynicheit binne
 inde ghemide Aldus is
 die reynicheit recht als
 een blome en als een licht
Die byen en behoue ghe
 nes dinghes datter wal
 set dan alleen die blome
Alloe en zullen die mae
 ghede xpi dat wer moes
 der vuloftē dat is al dat
 die werk toebehoert niet
 beghere mer allene die
 blome der reynicheit
Als sinte pouwels seyt
 die cranc is die sel wer
 moes eten **theodora seyt**

Ende waer om leit hi noch
d' toe als een lelyc
pelgrim Die na-
tuur der lehen is al sulke
dat si haer steel twee
weue des meers mit twee
handen blomē pleecht te
dieren. alsoe veue als dat
menscheit behulp haer
natuē te helpe coemt
theodora Ic bidde di be-
dude in die ordnancie
van deser natuē daer ic
mye ofghetoert en heb-
be en bewilt nu dat mit
redue **pelgrim** Als die
lelyc inden somer viden
bloeyen is soe sijnde op
my en sette in enē nu-
wen eede **Ende** als si
daer haer doue bloey
sel verwoyden heeft soe
sette die steel in een and-
nime eede du selste sien
dat si teghens de heylt
va mirwes sel beghine

te bloeyen **Dese** ghe-
lykenis hebste inden
leue der reynicheit
dat vander blomē
toter blomē altoes
voer wat wasset van
duchde toe duchde
alsoe dat die steel dat
is dat eerste goet voer-
nemē mitte hemelste
gaue alsoe begaue
wat dat die bloeme
daer of mit triuou-
digher wachte vriet
wert **Ja** dat die here
selue inder ewangehe
die lelyc puset daer hi
leit merket die lelyc
des aders hoe dat si
wassen welc lehe mit
haer ingeboerue soe
heit alle des conincs
salomonis richteit bo-
ue gaen. Want die soe-
heit die der natuē in
gheprintet is gaet bo-

uen alle dat der men-
schen hande werken
moghen **theodo** Van
dese reden bin ic wel te
weden mer wat bedu-
det dat dat die wyse
man daer na seit **Ghe**
uet roke want die na-
tuur der blomē is son-
der vmanē ghewoen
gode roke te gheue en
wie soude daer an twy-
uele die lehe ruke al
toes wael van haer sel-
ues natuer en dat al-
des ghehē doen alle blo-
mē in haer tijt **pelgrū**
Het seymt rechte dat
die halighe sarknuen
gode roke d'edeliker
blomē dat is der goe-
der mensche mit dese
woerden begheet wat
als die blomē een bloey-
sel ghehete is te gheue
alre int der roke ghebo-

den een gode roke te ghe-
uen hier om beduidet
die blomē die suuerheit
ducht der reynicheyt
Ede die roke der blomē
is een sluchnich ghecruste
der halighe maghty **epi**
theodora Ic weet wel
dat een goede naem bet-
is dan costelike salue-
pelgrin En wat oiber
is daer aen gheleghen
dattu soen in die reyn-
icheyt blenckest ut dat
tu mitter roke der duech-
den anderē ludē gheen
goet exemple en gheestte
Dat moechstu vider ge-
bkenis merken **Ist** dat
tu gode costelike wel ruke
de tande besluteeste dattu
nyement te bet of en he-
uet wat of wien coent
die natuerlike crachte te
bate **Het** en is groet sonde
der ongodluchheit nyement

te willen slachten vander
gauen die du schijnste ont
fanghe te hebben Ic ghe
bes datter emer goet is
den brydel der ydelie glo
rien vanden gauē gods
op te bynden ende niet te
laep te houden. Mer dat
tet noch beter is omē ene
mensche mit goden exe
mpen te slachte. Ende noch
alre beste der godliker
goetheit toe te saluē alle
dattu v̄moghste en al
dattu ye van gode ontfā
ghē hebste. **thedo** Daer
om soel die maghet ene
dwaeslegge gherekent
werden die haer lantveen
van vreende v̄dientē ont
fenghet. Want al waer si
van haer eyghē goede
werke ontfake si soude
ten leste wghedaen werde
pelgrin En wiltu niet
voet een luttel vander ro

ken der heyligher blo
men hoer **thedo**
Ja ic heide gheerne
pelg Doe die coninc
in sijnre slaepcamere
was sate een vanden
blome mijn wechiken
de audeken gaf sijn go
te roke wt. Die bloeyen
de wijngaerde hebben
haer roke ghegheue.
Ende mijn hande heb
ben myre ghedrope
dat anders niet en is
dan een voetspraken
der duechde oinnits de
exempel der heyligher
maghet die ghesaluet
en ghetoghen is vand
roken der godliker sal
uen. En haer loep ghe
gripen heeft tote he
melsche dinghe wert
oinnits den spieghel
der duechde en der soe
heyt des amsche leues

Als sinte pombels seyt
 Wylsin een roke cullti.
 Den goden en den quade
 Den goden die hem va
 onsen exempelē obetue
 en den bosen die hē an
 ons vaugherē mer wāt
 ic dijner begheerte ghe
 noecht den wil. soe wil
 ic v wat meer vanden
 lofsanghe segghe **theo**
dau Als dat beghin en
 dat middel en dat eynd
 in elker redeliker sake
 te rechte ghesacket wer
 den soe saken si valste na
 hore behore Ende ist
 dat dese due niet en
 ouerdraghe soe wag
 ghet dat alle dat daer
 beghonē was daer om
 segghe dat daer nae
 volghet want du dat
 middel van onse lof
 sanghe begonē heb
 ste te woe **pelymus**

Hier na volghet Bloeyt
 ande wasset en louet te sa
 men den lofsanghe Die
 wyseman hout die gheh
 bens die hier te voeren
 vande blomē en vanden
 vruchte gheset heeft Wat
 zonder bloeyen en moghe
 blomē noch vruchte comē
 oinnits dat dese due wt
 eenre worde te gader comē
 Want dat bloeyfel mitte
 goede reden sijn wētū der
 ghenade toe en mitte leue
 tidelū totter comē die der
 ghehoudenre reynicheit
 ghelouet is Omē voerigāt
 in alle duechde selen toe
 legghen den ghenē daer
 du of biste dattu bist en
 al dattu in duechde vor
 derē mogheste Du vijn
 veste op een ander stede
 aldus ghescreuē Ic heb
 be mijn telgheer wtghe
 reket als een tierrebint

en mijn tacken hoere der
eeren ende der ghenade
toe. Ende daer toe op een
ander stat. En beghē
van ihu. sprek v telghe
ren wt en bloeyt en bē
ghet vrichtē voert. Der
radiker creaturē dat is
die mensche werden on
der inden gheheemisse vā
ouderlike en onbeuo
like dinghe voer gheleit
op dat si doch als voersiet
is vande nederste dinghe
totten ousten vmaent
werde want gheheer wns
als ons die nederste din
ghen ghegheue sijn te ge
bruken. Alsoe sijnse oer
tot enē exempel gheghe
uen die ouerste dinghe
mede te soken. Die exe
linne was hier voertijts
hūē hē wt enē meyster
ghegheue die mit open
oghen met sien en mochte

dat die ezeline wel sach
Al des ghehees is een
bloeynde creaturē een
ghehuuch des volcomē
scappers. Ende soe wan
neer du hem die dinn
beghin is soeste die
daer die creaturē soe
volghet du den regte
werth **theodora**. Of die
mensche begheue wou
de dat sijn eyghen we
sen cysthet mē behoef
des totten creaturē met
te wesen. Ende hieldē hi
die ordināre daer hi
in gheset is. In zonde
altocē begheue hemel
sche dinghe te sonne
En om dat hi vā sijn
selues creaturē ghe
ghien is soe is hē dat
exempel d' wt wandi
gher dinghe tot enē
toep. In der hemel
dinghe ghegheue. En

al ist dat hi alle goet
 niet volbreughe mach
 dat hi begheert hi mach
 doch dat soude en niet
 willen volbreughe dat
 hi buet sijn soude niet
 doen en mach **pelgrim**
 Dat die natuer een aē
 leyder is totte dinghe
 die men mitte oghe niet
 sien en mach dat en
 heeft sinte pouwels oet
 niet verwoeghe al dair
 hi leit **Die onkenhke**
dinghe gods weide ge
sien mitte vstande ou
mits den dinghe die ghe
maect sijn op dat nye
ment onscout soude heb
ben theodora hoe soude
 enich mensche va sine
 oueruede he selue on
 sculdighe moghe als
 hi van alle dinghe die
 ghescepe sijn tot sine
 voertghange gheleert

ia ghedwonghe weert
 verhalet ons den lofflanghe
 weder die dat bloeyende
 gheselschap der minchē
 veruachert totten loue
 gods **pelgrim** Daer vol
 ghet na Ende louet te sa
 me den lofflanghe **Dat**
schijnt te bedude als hier
voer gheset is Bloeyet
ghi blome als die lehe
want die name des sin
ghes beduut altoes lof
ist dat hi der ghenade go
des mit danckbericheyt
antwoert theodora het
 schijnt oec alsoe want
 als wi singhe loue wi go
 de en al louende singhen
 wy **Mer** hoe louen wy
 den lofflanghe want go
 de te loue is selue die sinte
 die wy hem singhe **pel**
grā **Die loffant heeft va**
singhe de name ontfaghe
dat den loue gods mit

rechte toe behoert om dat
die mensche louet na die
dat hi louet. Want in des
zonders mont en is dat
lof niet soen noch beha
ghelic voer den oghē gods
Hier om laet ons te samē
den lofsanghe louē en mī
nen totta loue d'eyne ^{heili}
heit want si die sanghe ^{gheer}
allene zinghē die den la
me na volghē waer dat
ter hene gaet. Dese sanc
is een nuwe sanc die nye
ment segghen en mach
dan die zele die den lam
na volghē en in witten
dedere wandere want si
eynheit des lichaems
mit victorie ghehoude
hebben. Ende wat is den
lof sanghe te louē anders
dan vande gaue die si
ontfanghen hebbē gu
de te louen en blide te we
sen. Dattu desen sanc .

mit enē eyne leuē d
dient hebben merke
wies gaue dat dat is
en dan hebstu den lof
lange ghelouet. Als die
wile man sot. Ic weet
wel dat nyement he
in eynheit en ont
hout het en si dat het
god gheuet. Ende wete
wies gaue dat dat is
dat is grote wysheit
Hier om weet voer waer
dat een maghet die de
se wysheit niet en he
uet te behēne waen die
gaue coent die si he
uet en wien si tohoert
dat si onder den dwa
sen machde ghereket
sel werde en dese lofsa
ghe niet singhē sel co
nen. **thema** Soe sijn
ter wel dat een houaer
dighe maghet niet en
weet hoe men dese lof

langhe louen sel Want
 waer dat si gode den
 dank ende den lof toe
 wijsten soe en soude si
 die olye niet verliesen
Der datter voer ghesae
 uen staet Ende benediet
 den here in alle sijn wer
 ken Dat en vstaet niet
 wel waer om datter de
 maechde recht als mit
 zondicheit toe ghesae
 uen staet en doth elc me
 sche sine scypper souldich
 is te loue **p**elgrin Alle
 creaturē weert mit ghe
 meen ghehete hare scy
 pper te loue mer die alre
 meest die meest ghenā
 den van hē omfanghe
 hebben Die enghel is
 meer dan die mensch
 die mensche is meer
 dan alle creaturē die
 mē mit oghē sien mach
Die chryscap is goet

Die wedulcap is beter
 die reynheit is alre best
Ander ordinācie nāc eens
 yegheles staet en ganē
 die hem ghegheue sijn
 is hi souldich sine scypper
 te loue **C**hryscap is een
 groet weert gods oimits
 wuninghe der kindere
 die onsen hē god soude
 toe horen **H**ier die staet
 der reynheit is een veel
 meer weert gods die o
 die minne rust bouē de
 loep der natuere thmet
 en een gheest mit hem
 weert Want die gode an
 haget die weert een geest
 mit hem en sijnne recht
 eens deels alre mē
 eenden te wesen dat die
 mensche inden hemel
 wesen sel **H**ier om is
 god te benedie en te lo
 uē in alle creaturē **I**nde
 meesten alre meest want

het is een moghenheit des
scappers die alle dinghen
groet en cleen ghescrepen
heeft. **theodora** hoe die ma-
gheden gode schuldich sijn
reiouen. dat heb ic wel vā
di ghehoert. Mer dattu
vanden enghelē gheset
hebeste is wel een vraghe
waert. **pelgrim** Een rech-
te vraghe is wel eenue an-
tworde waert. mer een
ydel questie met. **theodo**
waer om hebste hier te
voren na weerdicheden
den enghelē bouē den
mensche gheset. en doth
in apocalypsi ghescreue
staet. dat die engel tor-
ten mēsche seide. **Sich**
dattu mi niet en seube-
des. want ic dijn mede-
knecht en dijn mede boe-
gher bin. **pelgrim**. Dat
ewangelium ontbint di
die vraghe gheuoert ist.

dat dijn gemode van
sijne eyghenre v'sumel-
heden beruarket wer-
ten. Want daer staet dat
ouder die kinder der wy-
uē en is nyement me-
re opghesae dan iohā-
nes baptista. nochtan
die die minste in dat
rike der hemelē is die
was merre dan hi. **th**
was op eerrike meer-
re dan die mēsche met
die minste enghel was
meere in d'rike der he-
mele dan hi hier om
sel een maghet cūsa
gode in alle sijn werke
benedicē en verbliden
haer in gode oimms
der wel ghescreuer
ordinae der heiligher
kerke. **O** maghet wi
en wil di seue met ver-
heffen bouē wedicē oē
vroude in d'ertscap

Wantu hebste selue ee
 moder gehat die ghe
 manet was en hadstu
 se niet ghehat du en
 waerste mit alle met
 du en waerste oec ghe
 nen maecht ghebleue
 hadde di die ghenade
 gods niet gheholpen
 ende alsoe veel te lagher
 selu valle als dijn leue
 boue ander state gheset
 is ist dattu di seluen
 vander gauē goeds v
 heeste hier na volghet
 inden tere gheneet
 sinen naē gwetheyt
thedora Die he is gt
 en sijn machre is groet
 daer om en weert ic niet
 hoe hi mit menschehe
 loue groet gemact
 mach weiden want
 sijne onbegrypelic
 natuē en mach ghee
 dine toe valle of of

nallen oūmits dat hi in
 den onbeweghelike sijn
 nesel sijn ewichet altoes
 een licht bhijt en is altoes
 dat hi is **pelgrim** Doe he
 net dan die maghet alre
 machde maria die mo
 der gods die die ghenade
 des heylighe gheests ont
 fanghe hadde te vghcefs
 gheset **Hijn** ziel moet
 den he groet make **En**
 dauid mede daer hi set
 maect den he groet mit
 mi **En** veel and heilige
 die des ghelyc gheset
 hebben **thedora** Bewise
 mi wat daerhket den
 sinne van deser moghet
 heit **pelgrim** Die ouer
 grote god en weert in he
 selue van dine loue niet
 vmeert noch van dine
 onloue niet vinnert
Der naden voertganghe
 en naden ontbluē der

menschen sie weit dese ma-
ria der godlyheit toeghe-
sacue. want meere ende
minne en moghen in dat
onre onwandelbaer god-
like wesen niet come. mer
die heilige suster coemt
ons. die der melke beco-
uen te ghemote. medeli-
dende mit ons en dede si
dat niet soe soude toe me-
nigher steden die doere
der heymeliker sinnen
oulen cranke verstande
voer gesloten werde want
als wi segghe dat god
mitte heilighen heilich is.
en mitte verkeerde ver-
keert is waens hi dan dat
die godlyheit in aldus
dan gher wandelbaer-
heden vallet. om dattet
den heilighen gheest beha-
gliche was. dit totter me-
schen leeringhe te besa-
uen. **H**oe soudment ver-

staen. dat die prophete
seit. gheuet sine naem
groetheit. **A**ls hi va gro-
ter verdienste weideste
voer onsen he god. soe
en wert hi niet groter
van di. mer du wassel-
te en wertste groet in he
want dan wast die zel-
inhen als si ewighe he-
mellche dinghe beghe-
ret en dan wert si mit-
re als si godlike dinghe
niet en acht. **H**ier om
als die name gods on-
der die heydenen heet ge-
plasphe meert te werde.
alsoe heet hi sonder em-
ghe verwandelinghe
sijns selfs onder die go-
de ommeert te werde. **H**ier
nae volghet. **B**eliet he
nider steme uwer lip-
pen mitter harte gelo-
uet me totter gheerich-
ticheit mitten monde

behet men totta salich
 Als die stemme der lippen
 wt puerheit des heerten
 wt goetheit der consae
 nen ende wtongeneyn
 der gheloue coemt. dan
 wert dat volcomen lof
 gods inden lof singhe
 ghesonghe. want als
 die woerde mitter herte
 ouerdraghe. dan wert
 dat loen des gheloues
 gheuecht. **D**ie ghe
 ueynste knecht weert te
 eert he. mitte lyppe. mer
 sijn herte is verre van
 he. **S**i minde he seir
 die pphete mitte mon
 de. mer mit hte hebbe
 si he gheloghe. **D**ie lip
 pen behen den he lof wt
 hephgher hte. want dat
 gode dat si mine ocke
 ne si mit ongheneyn
 de loue. **D**an desen lyppe
 seir oras die pphete in
 sinen ghebete aldus

Doch alle boesheit of en
 ontfanghe dat goede en
 wi zellen di. die caluerē
 onser lippen weder gheue
Dand seir daer oer of
 den he sel behaghe ouer
 dat ionghe cal. datter
 hoerne en daciave wert
 brenghet. **T**heodora. **I**c bid
 des di wat sijn die caluerē
 des lyppe die pphete als
 wanichghe ghetughe
 der waerheit hebben al
 toes haer woerde op een
 vast fundament gheset.
En alsoe als si subtil in
 den vborghē verstant sijn
 alsoe sijn si oer zeer te ver
 wonderē in hare woerde
 want hoe soude die cal
 uere totten lyppe comen
 die lede en stichte des luyt
 ames sijn en helpe hem
 haer woerde make en wt
 den monde spreke. **p**elgrū
Als wi doer de campe
 der scrijue wanderen

soe souden wi dicwile haer
ghetughe in onsen colla
nen recht als blome mit
blome versamene het en
waer dattu mit eenre
wijstachtygher auroelic
het di selue liever te him
dix hadste dan den gees
telken sinne daer wt te
vernomen want willst tot
elker scripture een vrayge
maken soe sel onse voer
noemde collaag daer me
de gheymdert werde **E**
Nu merke vande calue
zen der lippen Alsoe als
een calf een sonderlinge
offerhande was inde ou
den **ou**den testamente
voer der gheene sonde
die dat offerde alsoe is
dat danberlike lof go
des dat bidn calue be
tykent is ons een sal
ghe offerhande daer die
toene gods mede ver
zoent wert en een wech

berent he naere mede
te come Als die he selue
doer den pphete seit **D**ie
offerhande des loues sel
mi eeren en daer is die
wech daer ic he dat he
le des here wilen sel
Daer die pphete oer op
een ander stece of seyt
dan sellen si die calue
ze setten op din outare
thcodora **H**egge doch
wat meer hier of waer
om dat die offerhande
des calfs dat hoerne en
clacuwē weerbrenghet
gode also ontfanchke
is **pe**lym **9** Ist dattu
mit dyns ghelike waer
like xpo toe hoerke soe
bistu selue mit desen
calue betykent wat
als hoerne en clac
wen in desen dierē bu
ten den vlysche verre
gaen **A** des ghelijc die
warachtyghe na volgef

teren des onbeulerte lā
 mes al ist dat si mitte
 vleysche behanghe en
 belast sijn nochtā sijn
 si bouē den vleyschehke
 begheertichede gherlō
 men en gheue der na
 ture mast des ondersey
 des en der duecten haer
 mede te besaemē ende
 daer om behaghe si go
 de want se war hē toe
 hoert dat pinē si te vol
 brenghe. Ic sel der noch
 wat meer toe segghen
 Alsoe als die hōcme in
 den caluerē bouen den
 vleysch verheue sijn al
 soe gaet dijn maechdeht
 leuen weit het te recht
 bevaert bouē alle or
 dinancie der heilgher
 kerken want het lut
 tel mensche ghegheue
 is den lāme te volghē
 waer dattet hene gact

daer om sel den gheue
 diet volghē moghen een
 sonderlinghe loen ghe
 gheue werden. Hier
 na volghet. In den san
 ghe der hepen en der he
 pen. **S**iestu wel toe hoe
 groter vmechde dat ma
 ghedelike gheselstap ge
 noet wert. In hoe dat
 alle de gheue die de lā
 me volghē loffanc mit
 vrohtede ouer al ghe
 bōden wert. Want si en
 bare gheen vleyschlike
 kanderē mit wiabē
 die eens vand nū
 nen des onliclike
 braudegoms voer comen
 sijn. **thedora** Ende wat
 sijn die hepen dese san
 gheleue. **Belgim** Die
 hepe is recht een gheli
 kemisse vā soberheden
 want als du di in besce
 denue soebheide houde

ste sa makette gode goet
mit eenre ouerfoeter me-
lodien. Want al ist dat so-
berheit alleen den ghenē
die gode toebehoert minne
nochtan betaemt si alre
meest der maghet xpi die
den ewighe brudgom mit
clufugher minne aenhan-
ghet op dat si een gheest
mit hem mach weiden
Hier staet of ghelacue
Prince die den sanghes-
tere toe gheuoecht sijn.
die sijn voer ghecome
mudde onder die deer-
ne mit bonghen
spelen **theodora**. **J**c
biddes di wie sijn dese
ioughe deerne mitte bo-
ghen **pelym**. **D**at is die
maechdelike saue en die
reyn kinderkinus die
naden doepsel ghesfor-
uen sijn die bloeyē in
reynicheit ende hebbe

een reyne lichame in
alre abstinencie. **D**an
midde onder woene
die prince der kerken
die die maechden cristi
te rechte leyden tot hare
brudgo die in desen le-
uen met ghewedelyke
wesen mach. **A**ldus sel
ter maechde prince die
voeryangher wesen
inden reynen leuen en
inden goede werken.
Want die meester be-
waert die heiliche on-
beulete vaten xpi. wel-
te rechte die sijn eyghe
vat in reynicheit be-
sitten can. Want hoe
soude hi den reyne ze-
len mitte exempele
voer conen gaē die die
oedmanne sijn selfs
staets en die weer die
heit daer hi in gheset
is met te rechte honde

en wil Die hem selue
 mit onghoordinnert
 heden ontgaet die en
 mach van rechte ander
 mensche ghee voigan
 gher wesen **thedd**. Het en
 schijnt niet te rechte te
 wesen Ja het is ombe
 hoerlic ghehnt bi onge
 hnt te licken den ghe
 nen yet te beude die dat
 sijn selks is niet bewa
 ren en aan **pelgrim** Die
 mach die heilghe vate
 wel mit rechte in sijn
 bewaeringhe ontfange
 die hant slaet op die sey
 nichet des ghenoots
 en niet op die ghedaē
 te der vate van butē.
 Want soe wie meer be
 haghens heeft in die swe
 heyt des lichaems der ^{dan}
 ziele die boedet sijn ghe
 uanghe oghe mit slike
Och dochter in xpo hce

veel pincē sijn der mid
 den ond' die deerne die
 he meer een hinder dan
 een hulpe sijn die die sor
 ghe der ziele vergheten
 en mit open oghe niet
 en sien Ic zwighe nu van
 den twee ongherechte
 ouden rechtens die susā
 nen mit twee doden
 tiffens doden woude vā
 desen en van haers ghe
 hnt wil ic hier nae een lut
 tel of segghe Den sterke
 samploen wil ic nu tot
 enē exempel nemē die
 enē vroue openbaerde.
 waer sijn crachte in wa
 ren gheleghe Die in die
 heymelicheit openbaer
 de sheph al wakende
O theodora merke hoe
 dat ghene hephich nye al
 wakende gheuanghen
 en wort mer als die ziele
 van wakendicheit slumert

soe wort hi lichteke ver
wonen **E**n eerste doe slap
soen vwonne was wort hi
gheuanghe en ghebonde
ende daer na ghedoot om
dat hi die ghenade gods
vsumede. daer hi die wy
le sijn onghetellet. van
de mede verwonen hadde
Dat bose wif en hadde
gheen sins wakende mo
ghen binde hadde hi in
den slaep niet vscalket
ghevoide **theodora** Dat
is waer want hadde slap
son des wines sticke wa
kender oghen voer sien
hi hadde wel ghekeert
pelgrim Die vakericht
in samplon was een sa
ke waer mede dattet dat
wif. mit snekinghe
verwan. En dat manch
star heer niet en vmocht
te dat wort van eens
wines scalkheit vol.

brocht. **E**nde hoe lange
duerden dese banden
Alsoe langhe als die ster
ke man sloop. En al wa
kende wort openbaer
dat slapende verborge
was want ten eerste
dat hi ontsprant. brac
hi die bande ontween
en en mochte die wy
le dat hi wakede. van
sine viande d niet ver
wonne werde. Al des
ghehijc ist dat du dijn
zedelike verstant. onder
den vake der vleysche
liker begheerlicheyt
ontslumerende laetste
weiden. soe en mogeste
der vangnisse niet ont
gaen. **E**nde du selste ind
vangnisse van dine
viande qualiken ghe
hantheit wden **theodo**
Wat bande sijn die d'
du of segste **pelgrim**

Daer dauid aldus of
 leit Die reye der sonde
 hebben mi ombeuāge
 en die reye sijn mi toege
 uallen daer ic ind eere
 scheyn te wesen **De** leit
 daer **ylayas** of. weede
 gheue die haer zonden
 nae hem rechte recht als
 een reep **E**nde niet eer
 en mach die mensche
 sijn onsalicheit bekene
 er hi merket en an siet
 wat dat hi verlore heeft
 en hoe dat hi ghetate is
theodora Waer om soude
 een maghet xpi daghe
 dat si onghetweest waer
 en si doch van hare he
 mellike brudegom ghe
 houte en ommeuanghe
 is. want wie wast an
 ders dan een heilige
 maghet xpi die seyde
Sijn lusterhant onder
 myn hoeft en sijn recht
 terhant sel mi ombe

uanghe **pelgrim** En dun
 ker di niet dat die maght
 daer wt eens deels ghe
 late is want al is si alle
 den hemeliche brudegom
 gheloeft si en weet van
 der vruchte der grae die
 wt dier gheesteliker verfa
 menighe come soude niet
 te segghen en blijft daer
 om altemael ontuuyt
 baer gheestelike kinder te
 winen hebstu dat vghete
 hoe dat sommighe goede
 wue inden oude testamet
 van hare onvruchtberhet
 claechde hoe dat si van go
 de ghetate ware want si
 dat volc gods indie tude
 niet en vmeede als sara
 tot abraham hore ma seyde
Sich die he heeft mi on
 vruchtbaer gemaect dat
 ic niet buen mach daer
 nae volghet die he vande
 te saram als hi haer ge
 loeft had en si ontfeuc en

baende euen zoen Alder
ghelijc leestane vā zachel
hoe dat die hē hoer ghe
dochte en hoedese ende
waertse vruchtbaer. De
ser ghelijc vintne veel
inden scrijue hier om
daer die hē die gode wy
uen die ghenantet ware
hiet dat hi se onvruchtber
maecte en weder vande
en haer ghedochte. **Dun**
ket di niet dat hi in die
onvruchtbaerheit ghela
ten ware. **En** daer na in
vruchtberheit geuandert.
Het is waer dat tussche
dien vrouwe en onsen
maechden een vere groet
ondersceit is. Want die on
vruchtberheit onser ma
gheden is willichheit ende
wt minen en in die vrou
wen is si hatched v. in hē
staet ghescreue salich is
hi die kinder in isel af
teclaet. **Mer** vanden

onsen staet ghescreue
Salich sijn die buke
die niet en droghē en
die borste die niet en
sokaden. **hede**. **Dattu**
mitten werde seyste
dat bewiseste genoeth
mitter scrijue. **Mer**
legghet woert wat daer
na volghet. **Pelgrim**
Du selste hiet se hi
voert mijn wille in
haer en dinnlant sel be
woent werden. **Wat** de
maechdelike lander wt
die wtwendige vruchte
verdraghe. **Dat** om wt
die godlike wille in haer
volbrocht. **Want** alle
mensche en verstaen
dat woert niet mer
allene die ghene diet
gheghene is. **En** hiet
om. **al**de. **al**st. **die** wille
gods is dat die maech
ten dit woert inder
eeiden ontfanghe en

verstaen **A**lsoe ist oec
 sijn wille dat si inde he-
 mel mit eenre sonder-
 ligher **o**rne gerwent
 weiden **W**at het is den
 he in onbeulede lichaē
 gheuoerlic sijn won-
 ghe te make **D**aer om
 sel haer lant mit me-
 nighē gaue gods be-
 woent weiden daer
 gheen spinde aen en w-
 met **t**heodora **E**n ver-
 wondert waer om dat
 die pheet gheset heeft
 dat in dier volker
 stat die ionghelinc mit
 ter maghet wone sal
 en dijn kinder zellen
 in di wone want het
 eus in deser werlt ghe-
 ne cleynē wese die io-
 ghelinc mitter maght
 te wone het en waer
 datse die wese en die
 mine gods bewaede

Nochtan datne dit of des
 ghelijc in dat hemelsche
 vaderlant gheen sins ver-
 moede en mach daer die
 blomē der reyne natuue
 gheen sins meer verwan-
 telen noch vandraē en
 mach **p**elgrim **T**heodora
 make want die apostel
 gheset heeft dat die te-
 ghemwoedighe kerke is
 als een maghet die ene
 man gheuouwet is ende
 dat die tempel gods die
 ghi sijt heyligh is en dat
 wy maanders lede sijn
Al ist dat onse wtwend-
 ghe mensche vergaet die
 inwendighe wert vā da-
 ghen te daghe vernuuet
 alle die wyle dat dat s-
 gantlike lichaē die ziele
 verwaert **E**n dat die oert-
 sike inwoninghe **D**en sijn
 die veel dinghe denct be-
 dunt **V**eel te meer selon

le moeder die gloriose stat
van ihesin gheen vgan-
cheit of wandelberhe-
den hebben in die same
woninghe der wonghelinge
en haer maechde Daer
dat schijnfel van hē ben-
den altoes in beyden we-
sen sal daer die blome
inder blome bloeyt daer
alre mensche conlaenae
in eenre onigandicheit
schoen sal wesen Daer
onse sterflichheit aen selde
een onsterflichheit al daer
sel vernult weide datter
ghelaeue staet Die doet
is inder victorie verwone
Doet waer is dijn victo-
rie waer is dijn preketi-
ghe Si en is in deser on-
derlingher woeninghe der
wonghelinge en d' ma-
gheden niet Want in hē
allen is een enighe salu-
heit si sijn alle ene ionc

en van ene wille mer
niet van eenre vdiene
theodora. Du hebste
wel bewijst want waert
dat die hemelste stat
enighe stotinghe ond'
horen kindeere hadde
soe en mochte si niet vol
van graae en va glo-
rien wesen **A**er dat
die doet inder victorie
vwoenen is als sinte
pauvels seut daer seg-
ghe een luttel of wat
die victorie is **pelgrim**
si dunct dat du mit
open oghen al blint
biste Ic hadde veel lieuer
dattu een gheyte waer-
ste die seupe van ghe-
sichte is dan du ten
molle ghecheste die
altoes onder die eerde
woet **theodo** Dese v
wrelike woerde sel di
gheerne verghenen

als du mijn queste
 ontbode hebste **pelgr**
Wat dese victorie is dat
 moghste lichtelike be-
 kenne als du merste
 wat sinte pouwels te
 voren sprac doe hi seide
Als dat sterflike die on-
sterflicheit aenghetogē
 heeft en dat vgancklike
 die onueraganckheyt
 dan sel volbrocht wer-
 den datter ghesacue staet
Die doet is inder victo-
rien veruōnē rechte of
 hi segghen soude als
 die doet coemt loe sel
 dat leue motē wyken
 want alle dese dinghe
 hanghe in ons an dier
 doet als soude vrucht-
 ten vrese en zucht
 daer die mensche also
 of benauewert wert dat
 hi nēmermeer in een
 staet en blijft **Eude**

wert vander pkelinghe
 der zonde en der doet also
 gheiaghen dat hi nēmer-
 meer te vreden en is **Her**
 als alle dat inder onsterf-
 licheit vōnē is wat bli-
 uet daer **an** dan dan ee-
 ewighe victorie daer die
 doet mede veruōnē is
thudora **It** onsalighe
 mensche wie sel mi vlot-
 sen vanden lichaem de-
 ser doet **pelgrin** **Die** ghe-
 nade gods ouermits ihe-
 su xpm onsen he **En** be-
 gheerli niet wat hoe-
 gheis van desen sin te ho-
 ren hoe dat die iongelin-
 ghe en die machden mit
 malatidre moghe wo-
 nen **thoods** **It** en weet
 gheen dinc daer mi op
 dese tijt meer nae verlan-
 ghet te werē **pelgrin** **Naē**
 dat die pheet van veel
 gauē der ewighe gracie

ghesproken hadde seide
 hi Die ionghelinc sel wo-
 nen mitten maghet en
 dijn kinder zellen di wo-
 nen Ende die brudegom
 sel hem verbliden op die
 bruut en dijn god sel he
 op en verbliden **A**er beste
 ny met die conliche om-
 vatinghe vande ionghe-
 lingen en vander magh
 vande brudegom en van-
 der bruut van xpo ende
 vander heiligher kerken
Dinmits dat in dine e-
 wighe weelde met en is
 daer des brudegoms oge
 mede vertoemt moghe
 weiden Aldus hebste hec
 dat die same wooninghe
 des ionghelincs en der
 maghet een grote reel-
 stap is der ewigher wech-
 ten daer dat stouwe des
 brudegoms der bruut
 een ewich leue is **E**n

hebste des ionghelinc
 steme met ghehoert
 daer hi seyt Ic was ion-
 gher en bin onder ghe-
 worden **t**heodora **D**u
 treckste mi van blomē
 totte blomē en vande
 ene gheestelike sinne
 totten ander dat wy
 midden daer in bliue
 eer dat eerste gheslote
 wert **E**n want dat die
 brudegom van he sel
 uen ghesproke heeft
 soe dragheit want om
 sijn onvandelbaer ionc-
 heit out ghevoud is
Ende want hi altoes dat
 sehe blijft dat hi is
 hoe dat hi na mensche
 liker wysen onder wer-
 den mach want der ou-
 derdoem na der wecht
 volghet daer seyt die
 wecht van haere ble-
 men en het is omoghe

he ende ongheloefte dat
 die onwandelbaer godh
 na loep des tijts verwa
 delt sonde moghe wden.
pelgrim Alsoe als du heb
 se dat die brudegom der
 heiligher kerken van
 ene iongheluytse out
 was ghe worden alsoe
 lesen wy oec dat dat
 elenchindckijn out van
 daghen is nochtan dat
 daer gheen wandelber
 het der tijt he en verwa
 delt die alle tijt ghesre
 pen heeft. **theo** Hoe
 bewyse wy dan hoe
 die onwandelbaer staet
 nader letter schijnt v
 nemdelt te wesen. **pel**
grim Dat si verre van
 ons eens te ghedenken
 Mer segghe du mi of
 du gheloefte dat xps
 dat hoeft der heiligher
 kerken is. **theo** Dan

antet wy uelen waer al
 te groten ongheloue.
 want daer staet inder mi
 nen boeke gheuoech of
 ghescreue al waert dat
 alle ander scrijue daer
 of rveghe. **pelgrim** Wat
 is dat dan dat die heil
 ghe kerke voer die toe co
 meste onshen van abels
 tiden in die heilighen gods
 gheleghe was die mitte
 zehue gheloue gheloef
 den datter toe comende
 was dat wy gheloueden
 datter ghesaet is. **theo**
Doer Van die geloue en
 bin ic noch niet geual
 len. **pelgrim** Hoe verstat
 dan dat die he die br
 degom der heiligher ker
 ken in die oude vaders
Abel. noe. abraham. ysa
ac. ende iacob. en in alle
 den ghene die voer den
 toe comste waer ionc

Was Ende inden ghenē die
daer na ghecomen sijn.
als wi in onsen tīde. ond
gheworden is. Daer sūte
pouwels of sāt. Alle dit
ghesāde hem tot eenre
figure. En alle dit is ons
ghesācūē tot onre leunge
daer die eynde der werelt
in ghecomē sijn. Of sū
moechste dese ioncheit te
sānē den begīnne der he
ligher kerke. de die kerf
tenheit eerste bloeyede.
de die leden crīstī eerste
die vruchte des heilighē
gheests ontfenghē in
die ioncheit hācī leuē
in grot vuerigher īmch
eit. bi der outhēit moech
ste verstaen dat eynde
der werlt. als die vresel
ke tiden austaende zette
wesen. Als die mensche
hem seluē nūnē als
die boelheit sel oner.

ilopen en die mīne
want veel mensche vcon
den. als dat bloet in de
ouden lichaē pleghet te
vertonde. En hier om ist
dat die heilighē kerke
al vluchtende die eerste
bloeyende tijt weder be
ghecit te hebbe. Als mē
in iobs woede merke
mach daer hi seit. Wie
sel mi gheue dat ic na
den oude maende mocht
te leue. de die lantē mē
gods op mijn hoeft
sche. als si in mīne iō
ghen daghe plāch. En
hier hebstu den ionge
en den oude. wies ionc
heit die ionghe deene
mīnen. Aldes ghehē
en ophoude die vierē
trōmtich oude niet. de
ouden altoes oer mede
te mīnen. *Heodora*. Daer
staet ghesācūē. Ic en

heb den gherechtighe niet
 ghelaten ghesien noch
 dat van hem ghecome
 was om broet gaen. Dat
 en vstaet ic niet want
 veel heilighe en hebben
 niet alleen ghebret van
 brode ghehad. mer si
 sijn oec mede van hon-
 gher ghestorne **pelgrim**
Verstande dat mit lut-
 telen woerde. Dat broet
 is dat woert. Want die
 mensche en leuet niet
 allee inden brode. mer
 in elke woerde dat utē
 monde gods coemt. **Waar**
 hebstu ye gherechtich
 mēsche vande woerde
 gods ghebret sien hebbe
Want illet dat een ghe-
 rechtich mensche nacht
 en dach in die ewe go-
 des sijn ghedachte stue-
 ren sel. **Soe** ist omoghelic
 dat he dies brodes ghe-

breken soude. **Mer** want
 onse collaer eens deels
 begonen is vande hoerde
 en vande lichaē dat xps
 en die heilighe kerke is.
Soe machmen daer wat
 diepers in merke. daer
 du alle dinghe daerlike
 in selste moghe bekēne
 dat wi vander ioncheit
 en vand' outhet des kin-
 degonis tonker dochte
 wesen **ghedoum**. **Also** allet
 een leere wel toe behoert
 nader leringhe een vma-
 ninge te doen. **Alsoe** hoer
 ter den discipel wel toe
 beyde leringhe en vmae-
 ninge gheerne te hoere
pelgrim. **Doe** die here
 seide vande leuendighē
 brode. dat is van sine he-
 lighē lichaē hoe danne
 dat nutte soude. en sine
 discipule van die woer-
 den verwonderde seide hi.

Alse ghi die zone des menschen siet op dinen daer hi te voren was Ende op een ander stede seut hi **Alse** met en dimer in den hemel dan die vande hemel gheclome is des menschen zoen die in den hemel is **Dat** altemaecte hier toe dient op dattu vstaen soudest dat xps god en xps mensche ee ploen is **Des** mensche zoen was in den hemele doe hi inder eerde sprac als die zone gods inder eerden was **hier** om is die zone gods inder eerde oimits aen nemighe der menscheiker naturen **En** die zoen des menschen is in den hemel oimits eenheit des ploens **theodora** Die godlike ghenade die ons gedaet is gact boue alle me-

scheleke verstant **Ende** oimits die het si claer of duuster dat wi inder heiligher sacraent ontfanghe moghe dat dient al toe onser saligher verlossinghe **Want** ghenade der ewigher minnen heeft dat hoeft en dat hebbe dat toeten hoeft hoert vernicht oimits welc dat god te gader gheuoeghet heeft dat en sel noch leue noch doet noch enghel noch mensche wederseiden **pelgrime** Ic bidde di segghe voert dat na desen line volghet **theodora** Wat is dat **pelgrime** Daer staet voert ghesacne **Twee** zellen daer welen in een vleysch dat is een groet sacment dit segghe ic van xpo ende vande heiligher kerke

thecodda Het is wel rechte
 dat die blome des cam-
 pes ende die leyen der
 dalen in die blome wt
 ene boue der heiligher
 kerken mit he vergaderē
 op dat si een sijn inden
 ene en soen mitte soone
 en ewich mitte ewighe
pelgrim laet ons weder
 kerē totter heiligher ker-
 ken hier bouē die onse
 gloriose stat is en onser
 moder vol van ghenā
 den en van alre salichheit
 Aldaer sel die ionghint
 mitter maghet wone
 en die māne mitte w
 ue beuywet en vborē
 inder ander gheboerte
 Daer sel wesen xps en
 die kerke alv een bunde
 gom mit sijnre brunt
 Die blome inder blome
 die sonne inder sonne
 die soenheit inder soe

heden die een inden ene
 Al daer en sel cristus van
 alle sine ghehele lichaē
 nēmer meer sayden Al
 daer selu verweue ende
 besitte daer du in desen le-
 uen mit verlanghe nae
 ghehoepet hebste daer
 sel wesen een zeker salhat
En stille vrocht Sal-
 ghe ewichheit ewighe sa-
 lichheit bloeyende roecht
 selser wonighe volcomē
 mine gheen vrese en een
 gheest onder hem allen
 vande soouwinghe haer
 heven Daer sel der enghel-
 len en der mensche een
 wonighe wesen en altoes
 ongheseyden ind min-
 nen Daer sel dese ewy-
 ghe salichheit in weelden
 oueruloeye en die waer-
 heit regnerē Daer zelle
 alle natuerlike gaue die
 wy mitten zonden vdrift

hebben weder ghemact
weden Als dat verstant
zonder dwalinghe. die
memorie zonder vghetel
heit die minne zonder
wandelberheit dat ghe
dacht stadig ende zeyn
Alle behoedede zonder
enighe quefinghe. rust
zonder arbeit bhlap zon
der rouwe licht zonder
duistinnle dadz zonder
nacht leue zond sterue
die wille vry sonder ein
ghe weder staen verfluct
tu alle dit wel **theodora.**
Jchoert en my vrvondt
pelgrim Dit sijn d'eer
maghet die den ene man
ghetrouwet is heilighe
mede gane die neme
meer ver wandelt noch
ghe rynt en zelle moge
weide Daer sel dat zey
ne vstant des gemoets.
die blome des campys.

en die onuigandike le
hie der dalen daerlike
bekene **theodora** O blo
me o wonderlike swen
heit der blome en der le
hen van wies swenheit
hem vbliden die maech
delike blome die mite
luteyken der zymtheit
gheteykent sijn en also
grote minne in is de la
me te volghē dat si lie
uer haer leue dan haer
zymtheit verliesen zou
den **pelgrim** Dich want
wi der den campe der
sarkue onse wandru
ghe maken soe hebbe
wi blome vergaert een
hoet of te make den
maghet op haer hoeft
te sette theut wi die an
der lede rat ander aer
heit moghe bedechen
op dat si rot hare vry
degom segghen mach

In heeft in mitte de
 de der salicheit gedect
 en om ghehanghe den
 mantel der gherechtic
 heit. Want die heilighe
 sousture aen te sien is
 recht als een bloeyende
 paradys daer die blo
 mekinns van menigher
 hande sinne alle den
 gheue die se minen een
 ouerzoete zoke gheue
 en een grote ghenoecht
 in alle den werke die
 onsen here god toe be
 horen. rechte gheliker
 wys als inden eerste
 beghine der werelt in
 den eerste paradysle
 een fonteyne spranc
 Ende die voert in vier
 grote riuere gedeylet
 dat alle dat lant vruch
 baer of ghemact is
 wert. Aldes gheue is in
 dat fundament d' sark

tuen missus recht als e
 ne fonteyne alre godliker
 wijsheit vol daer in die
 vier ewangeliste recht
 als vier riuere wt heeft
 vult daer in alre me
 sche hte also vercalosi
 selue wille mede vrucht
 baer heeft ghemact. Als
 die here selue dwer ene
 pphete seit. Ic sel inden
 beghen riuere op doen
 en midde midde ampe
 sel ic fonteyne doen sprin
 ghe. Ic sel die woestine
 sette in eenre zee van
 water en dat lant daer
 gheen wech in en is in
 riuere der water. En
 ghy sult water in vroech
 den putte wt der fontey
 nedes behoude. In dese
 paradysle der heyligher
 kerken werde noch ouer
 trede der gebode gods
 ghenonde. Als adam en

en in den eerstijghen padysle
waren **H**et sijn duerhan
te padise **D**at eerste is.
dat eerstijghen padysle daer
onse eerste ouders in ghe
maect en gheset waren
vol alre weelden van blo
men van vruchte en van
alre goder roken **D**at
ander padise is die teghe
woerdighe heilighen kerke
mit alre hande ordinae
ter echtschap der wedulscap
der reynicheit der leuers
menich sijn ondersayde
en mit vruchte van alre
hande doechde elc in sijn
gude buert **D**at derde is
dat hemelliche padys
tot alle der gheene behoe
ue die he des ewichs le
uens nutte make **D**aer
een yeghelic alre veel
aeringhe des wedes en
der glorie in hebbe sal
als hi dueden in desen

paradysle ghevrocht
heest **D**aer sel die echt
scap die die nederste staet
vande duren is in hare
verdiente boet werde
Die wedulscap die die
middelste is des ghehe
na hare verdiente **D**ie
reynicheit die die hoch
ste is en voer inde sude
ghevoest heest sel alre
hochste begauct werde
en op dat dese materie
digne menouue te val
ter in ghepient moghe
werden **D**en wil ic voer
dinen oghen een picture
malen daer die fontey
ne mit hare riuieren
vier sijn lope **O**m den
heilighen mischden dui
ken te gheue en vrucht
baer te make die bidde
volle riuere recht als
dumie sijn gaen suten
om wt den fonteyne

der heiligher scrifturē
ghelancet ende ghesert
worden op dat si totten
hemellicke paradys
hier mede moethē ghe
rahen. ende ist dattu
traech biste ende onuer
standel inder scrifturen
soe pynidi omē voert
gant te make wt deser
ghenraeter figurē

*Hier sel staen die fonteyn
des paradys mit haer vier*

W runcen.
Decisti
ver wat
mijn me
ninghe is. mit deser fi
guren *theodora*. Wat an
ders dan alde als mid
cerliche paradysē een
fonteyne spranc. die
vier sins ghedeylt wert
dat. alse xps midden
in sijnre kerke als een
fonteyne is en voert

dat water der gracie der
die vier ewangelisten
mitte heilighē leuens
der alle die werelt heeft
den vloeyen. **En** bedinde
die ghebede te houden.
die 3 adre zandhede te
voughe rechte mate der
mīnen te hebbe. **En** heeft
ons. alse vande paradys
se totte padise vand' ghe
nade totter glouē mitte
water sijnre fonteyne ge
ropen en gheroghe **pil
grim**. Du hebset war
kerke en wel ghematt.
Ende want die fonteyne
des leuens bi hem is in
wies licht wi dat licht
sijnre zelle die die waer
tijn in een zee der waten
gheset en gheset. Alle
die dorst hebt oemnt tot
te waterē. **Ende** oer soe
wie dat dwiset die co
me tot mi en danke

en van sine buke zellen
leuendighe waterē vloeyē
Endē wat kelic wilstu vā
desen waterē eerste ghesā-
ket hebbe dat segghe op
dattu drinken moghest
en te rechte leuen **theodora**
Al ist dat in desen uure
alre mensche woertgāghe
gheleghē is dat is dat een
yeghelic die woertgaen
wil totter heiligher sūf-
tuen sijn ghesichte van
binne keren sel nochtā
moestū vande leuendē
water wat stricke in wel-
ken suake dat leuen
eens dorstighē mensches
recht als een fundamet
der opusghe d'ymen-
ghe gheleghen is **pelgrī**
Du selste di van veel dm-
ghen mit luttel late ghe-
noghe zond' welc du die
verdiente der reynicheit
Ja noch gheene doechde

en selstu moghe verari-
ghen **A**lre di die ghe-
ne die di ghescepe heeft
en nutter hemelstijer
gānen hē selue toe ghe-
tepkent gheser heeft
leert van mi dat ic sakt
modich bin en oetmo-
dich van tijen ende ghi
selt uwe sel mit vande
Juten zwighe en inder
hoepē sel v sterthichet
wesen **E**n opwie sel
mij gheest zultē dan
opte oetmodighe en
opten vreedsamighe
en opte ghene die mij
woerde onthet **E**n daer
die gheest gods opult
Wat mach daer der
godliker genade ont-
breke god is die minne
en die ind' minne blijft
die blijft in gode en
god in hē **E**n se wie
dattet is daer god in

blijft ende hi weder in go-
 de hoe sel hem enghel
 vertrap der doechde ont-
 braken Ende wat is dat
 Als sinte pouwels seyt
 Een maghet des here de
 ket om die dinghe die
 den he toe hore op dat si
 reyn si inden lichaem en
 inder zielen En wat
 mach inder mensche d'
 graue gods te ontbrake
 daer die maghet xpi
 reyn is inden gheeste
 en inder lichaem mer dese
 gheestelic vucht spunt
 altoes uen wortel der
 oetmodichit want soe
 wiehe seluen verheft
 die sel veruedert wden
 en soe wie he selue doet
 modicht die sel d'heue
 werden laet di mit de-
 sen voetsmaec d'heili-
 gher saftuue eerst in
 ghenoghe daer die be-

hoetheit alre doechde in
 gheleghe is en alle vac-
 ringhe der heiligher ma-
 ghede in blenket want
 die heilighe oetmodichit
 is een ghenighe des heyl-
 lighē gheests darhi in
 maechde in wedue en
 oer inder echtscap is En
 zonder die oetmodicheit
 en sel in desen duen gra-
 den gheen doghet moghe
 bliue want soe wie sijn
 harte verheft die is drey-
 ne voer gode gerekent
hedora Ic soude gheer-
 ne onderleit der echtscap
 d'wedulscap en der reynit-
 heit van di wete want ic
 hebbe ghehoert dat vand'
 maechde staet niet also
 te gheuolen en is als na
 der wedulscap en vander
 echtscap **pelgrī**. Van dese
 dne oerden seit ons euere
 comē hier na ofte spreke

dat enen moghicken suet
sijn vruyhe als derichfont
tleschduont en honderthont
antwoerden sel. **Daer** wi
oec die blomen des camps
daer inden beghin of ghe
lat is na onsen vmoeghe
beduden willen. **Hoe** die
gheest des wysheits sine
dich ende beroulic is. **Hoe**
die gheest des verstants
subtyl en reyne is. **Hoe**
die gheest des rades enich
is en liet van veure. **Hoe**
die gheest des sterthar
zeker ende va is. **Hoe** die
gheest der conste of der
roemheit menigha hande
en wys is. **Hoe** die gheest
der goder naemhat ghenadich
en sacht is. **Ende** hoe
die gheeste der vrese scep
en medehedens. **Ende** al
sae als wy onse collacie
vander blome des camps
begynne hebben alsoe

willen wi van hare le
den die daer toe hoere
dat weyt mit eynde be
slute. **theodora** Redene
eylicher sae wat wi vande
blome begonen hebbe
dat wi dat selue inder
blome of mit hare vruy
te eynde. **Een** trouwe be
louer en een trouwe lof
en laet niet kichliche
of en en weyt oec niet
ghelaten. **Want** die w
heit des zekere gheloeft
ende dat gheloue dat
mutter waerheit ouer
draghet coemt hem te
hulpe. **Her** om sae wat
du wi segghelste of ver
terkelste hier namels
te segghen daer moetstu
oec dyn lofte in houden.
pelgrin Dat sellen wi
niet wel verhalen
mer wi wil ic een luttel
vander nutticheit der

beslutinghe mitti ver-
 spreken **Hier eyndet dat**
eerste boec vande blome
des paradys in dat and
begynt al hier en is va-
den oerber des beslutens

D pelgrim

u biste inden
 padysle ende
 in enē houe

der weelden o'innits aul-
 tu dmen leydsma ghe-
 men en hebste nade in
 men weghe den enghē
 wech der beslutinghe
 veruore **Eude** biste in dat
 inrethe dmer cameren
 ghetrede daer du in be-
 sloten duere dme hemel-
 sche vader mogheste
 bidden en hebste alrede
 die kēntle der woerde
 gods in geestelike vmoech-
 te gesmaect **Daer** om
 wachte di dattu mittē
 ghemode niet weder en

gaeste op dattu vā eenre
 bruut in een die di niet
 en kent van eenre vrou-
 wen in eenre deerne vā
 eenre dochter in eenre we-
 derlake ver wandelt en
 weidste **Want** dyn lich-
 amelike beslutinghe be-
 duidet een sonderlike tey-
 ken der onderlinghe mē-
 ne tussche di en dinen
 brudegom op dat dyn
 vijf sinne behoet soude
 bliue van wechker me-
 nichuoudicheit **Eude**
 op dattu die beynstere
 dijns huses voer dme
 vande alle ghesloten
 soudste houde dat die
 vstandelheit dijns rey-
 nen ghemoets die een-
 remaght xpi toe behoert
 een voer loepster mochte
 werde tot toe comende
 hemelike dingē **Waer-**
 like docht dat die mach:

den aisch hem willighlike
laen sluce dat is alre eerst
wt der insettinghe des
heilighen ghaeltes gheco
men **O**p dat si te bet ico
scap mochten cinghe he
te ledighe ende die waer
heit gods te trouwe ende
sonder hinder deser werlt
in haere eerste menige
te bliue **thodoa** **E**n oft
eene maghet die bello
ten waer zouede en he
uer weder wt waer mocht
tet haer ghesae dan daer
te bliue **pelgrim** **A**l ist
dat een maghet aisch die
bessoten is van bedwa
ghe daer bliue moet en
heuer tot haer eyghen
wille ghelate ware dan
wt heyligher wyheit
haers selts daer ghehou
den te wesen nochtā ist
beter dat si conrecht
wil mit dwanghe te

huideren dan wt vry
heit te volbronghe **E**n
is oec veel beter dan een
mensche teghens sinen
danke behoude werde
dan mit sine wille he
selue te verliesen **H**et
sijn dulent dulent me
schen in sluden vslaghe
die wel ongaen soude
hebben hadden si hem
thius vre van haeren
viande laten besluten
Het mensch mensche
is mitte sadelike wt
ganghe vloze Adams
kinder vloren die rey
nicher doe si uten pa
radyle ghinghe **C**aym
riet sine broeder dat hi
wt soude gaen midde ac
ker en doe hi wt qua
wort hi verilaghe **D**ie
selue caym dwaelde oec
wt want hi wort tot
sine eyghen wille ghe

laten Ende want hi van
 sinen staet van binnen
 wonghehort wordē so wa
 derē hi enē verdromckē
 weth Die in die surha
 ne besloten waerē wor
 den behoude die daer bu
 ten bleue verdromckē al
 le in die diluue want
 god die soet neem die
 surha van bouen toe
 en te veigheues waer
 hi mit sine in die surhe
 ghegaen hadden die hē
 daer niet in ghesloete
 Aldes ghehies verbercht
 onse here god noch hu
 den des daghes die sine
 in dat verborghe sijns
 aensichtes vander sae
 liker verstroynghe der
 mensche Doc elau wt
 dwaelde verloes hi die
 eerste gheboerue ende
 iacob die hē al heymē
 hi ghenoege hē wort

hi des vaders baredere
 gheuester hadde die sa
 delike cruosicheit dynā
 iacops dochter niet wt
 ghelien hoer broders en
 hadden in die twe onghē
 nallighe vduete niet ge
 comen **theodora** Welc wa
 ren die twe veiducte **C**
pelgrē Dat een was dat
 verhes van haere zuster
 reynich Dat ander was
 manslacht dact niet to
 gecome en waer waerē
 si niet wythegae waer
 om ghinc sathanas wt
 van ons hē aensichte
 en wanderte dat lat om
 dan dat die hi die vbor
 ghen quacheit inden
 dme gaen volbrenghē
 mochte want die onghē
 rechtighe wandere inde
 ome ganc Aldes gheht
 wort samplon in die
 mole gheslaghe ende

molie die omteckē dot
in sijn cindne vloze had
den en blint ginnert was
theodora En dinnit dat
in desen omganghe so
ninghe woerde teghe in al
cander lide. Want die sel
ue die ghesat heeft dat
die ongherechtighe in de
omganc wandere die
ghinc oec mede om als
hi selue seit. Ic sel om
gaen en offeren in sinen
tabernakel die offeren
de der bliscap **pelgrim**
Alsoe als daer een ond
ker is tussche de ghe
rechtighe en tussche de
goden en den quade al
soe wdele omganc in
tweechside sime ghe
leggen. Want als die on
gherechtighe omgaet
wert hi verwandelt va
sime staet va hime. Der
die gherechtighe gaet om
en den ongherechtighen

als hi wt den gemeente
der creatuere gode louet.
Van alle sine wonderli
ke dinghe. Daer staet
ghelacue van ene die
wt sijne gheselschap g
he ghinc en vergaderde
hout op ene sabaoth
daer hi om ghesent
wert. Dat anders niet
en is dan als die mensche
niet eene goder ghesel
schap is en niete gemo
de wtghelstort wert sine
begheertheit te volghen
dan vergaderen hi hout en
hoey en stree dat is alle
zonde daer hi hi of ghe
pindht en gestent wert
als du hebste bande ma
chabeen dat die boele
kinder wtghinghe va
haere steden en maecte
vrienscap mit hare we
derike en vmaecte en
wroechde haer gellen

die oefenacis der ewen
 gods waren voer die
 vromde tyrānen **theo-**
doxa hi dūnt dat ghee
 zonde meer te lachtere
 is dan mit enē wiede
 offker dat nic der ewē
 gods vande halse te wer-
 pen en mitte onghelo-
 inghe een verdomecht
 bant te make **pelgrī**
Maestu dat dat oer
 hi onser tyt niet en
 plegiz te gesāe. alt
 hier voer tyts doe die
 name gods ond' die
 heydenē ghebalsphe
 meert wort vādē iode
 die van hare gheloue
 vele dar des ghehijc
 geestelic leuē voer die
 werlike lude vūmiret
 wade en bespottet vā
 de ghenē die vā ons
 leyden mer doch sien
 wāre vande onse niet

theo. Ja dat pleghet oer
 haer eerle wert te welen
 dat haer sone te maken
 ende voer die lude te besāne
Hi soe wat si in gheestelike
 leuē ghehien en ghehoert
 hebben dat voer de werlike
 lude mit quade te trecken
 en en merke niet dat si
 daer mede hē schue bedap-
 pen en bedraghe **Pelgrī**
Dat is weellic alsoe soe
 wie die gheen vūmiret.
 daer hi of ghesoyde is.
 die bewijst daer mede dat
 hi een onweyne consāene
 heeft en alsoe veel onwechts
 als hi den gode schijnt te
 doen. altē veel mit doet hi
 hē schue **theo.** Hoe me
 in d'weue hebbe die pro-
 phete desen onsalighe wt-
 ganc des melike bescreyt
Als iheremias seit vā d'
 dochter van syon is haer
 scoenheit wreggaen **En**

voel des ghelijcs dat te lan-
ghe waer te verneken daer
men den wtgang des onghe-
ladighen ghemoets in mer-
ken mach **polgrin**. Nu mer-
ke hoe xps vraden was en
en ghinc nochtan niet wt.
Her iudas ghinc rechte
voert wt doe hi dat slucke
broets ontfanghe hadde
en leyde boelheit op boel-
heden want hi vuet den
ghene daer hi of gherope
was. **E**derne xpi wat
mene ic in alle desen sca-
delike wtganghe dan dat
du dijn beslutinghe te recht
te bewaeste daer du di
van lichameliker werelde
wt der wereliker hudele-
uen in die minne dijns
brudegoms ghegheue
hebt. **I**c bidde di waer-
waller dat die enghel
gabriel manen vant walt
niet alleen inder tameren

Ende op dat si onder dat
uolc mit openbaer niet
ghelien en worde soe
ghinc si haestelike tot
haere nychte doe si de
zoene gods ontfanghe
hadde. xps doe hi vier-
tich daghe en viertich
nachte vastede wort
hi alle in woestine
ghenonde hi vwechede
een deeme alleen in de
huse. **A**ls hetyas ende
helyens die kinder
vwechede in beflote
doren hi ghinc in de
berch alleen bede hi
leid den doue man wt
der saue doe hen hore
de makete. **E**n veel din-
ghes ougheslaghe spre-
ket hi he zeer herdelic
op die ghene die opd-
merde ghegauer wille
wesen. **D**ie alre conste-
haste dinghe ghelien

meer van binne dan van
 bueten Ende hoe alles di-
 ghes zuerheit bet
 gheert is hoe dat bet
 besiermit is **En** wat ysa-
 yas van desey heyme-
 like dinghe **theodora**
Dat segghe ons **pelgru**
Sanc seit hi my volc
 en gauc in dyn camer
 sluut dyn duer na di
 toe wes daer een luttel
 tot eenre coeter tijt v
 buyghe hent dat onse
 dighe segghe voer di ge-
 leden is want die here
 sel wt sinre heilgher
 stede come om dyn on-
 gheerichheit te wre-
 ken en die eeide sal hoer
 bloet openbare en haer
 vllaende voermeer met
 bederken wat is dat da
 so wanneer een melthe
 wed in he selue keert
 se behet hi ind bichte

sin sonde daer hi sin ziele
 mede verflaghen heeft en
 maect mit penitene wed
 leuende dat hi ghedoer had
 de hier volghet na In die
 c daghe sel die he mit si-
 nen heiden grote sterke
 zwaerde waake doen ouer
 leuiatha dat serpent dat
 een avm gruidel is ende
 sel den walusch inder zee
 verlaen Al sluter dese drey-
 ghinghe opt eynde vand
 werlt daer thoest mitte
 lede dat is die viant mit
 sine kajaec gepincht sel
 werde **Noch**ant mach si ons
 in deser tijt wel ghelike
 daer wi vande he in gye-
 boden sijn een luttelkin
 in onsen camere ons te
 verberghen en onse bloet
 en onse verflaghen dat
 is onse sonde en onse son-
 dighe consaentac de here
 inder bichte op te lukē

Daer die Ieremias dat on-
effen serpen dat van me-
ninghehande salcheden is
en recht als een gruidel-
die die dore des godliken
lichts toe sluten alre meest
mede vslaghe wert en die
doerne onser zonde vbornt
hier om segghe mijn hey-
melicheit mi want een
veghelike ziel die der god-
like heymelicheit ontfanc-
lic is en is daer niet wtba-
ruch mede voer die vromde
dat si vande gheestelike
gaue mit ene reyne vstant
vareghe heeft **theodora** Al-
ist dat ic der pphete woer-
den wel gheloue nochtant
soe wat du om slachtheit
des gheestelike leuens mit
laringhe of mit vmanige
daer toe doeste dat is een
gode hulpe die beslutinge
te meer te nimen **pelgrim**
Theodora Dijn besluti-
mijn heymelicheit mi

ghe is een grote veschap
die saidelike menichuou-
dicheit der werelt mede
te stauwe die vyf sinne
van bute mede te bewa-
ren die vyf sinne van
binen tot hemelsthe dm
ghe mede te stueren rey-
micheit des lichaems
en der ziele mede te hou-
den en een beghin der
godliker waerheit in te
stouwe In welker waer-
heit die god selue is du
ahede van dine buide-
gom een cussen der hey-
ligher minen ontfange
hebeste want hi heeft di
gheleit in sine kelre die
alsoe vol vruchden is
en daer du alsoe veel
vsmachheit of ontfan-
ghen hebste dattu wel
niet reden moechste w-
pen en segghe **Liethe**
mi na di laet ons lope

inder ioke dijne salue
Dochter gheloues dat in
 desen kelre ende in desen
 heymelike camere ghe-
 solen werden die borste
 In die zueter sijn dan
 wijn en honich want
 alle als wt der borsten
 In die vollichte alre
 wijshet sonder ophou-
 den vloeyt alle wert
 die gheue die daer wt
 zuket mit volcomē ver-
 standheit opghenoet
Ende want dat mede
 beuolen der heiligher
 minen mit sijns selues
 gheughe he met ghenog-
 ghen en laet soe begaert
 hi van sine gheminde
 waer die cracht dat in
 gheslotenure mine in
 gheleghe is en seer ver-
 toghe mi waer du ghe-
 noet werdste en waer
 du suldeste op dat u

niet en beginn wt te dwa-
 len mede midde dijne me-
 de ghezellen **H**oe verblide
 haer des dat hi in gheslote
 was In daer om en hadde
 hi niet gheen an die wt-
 dwalinghe weder ghecome
Rader slachter letterre te
 maken se was dit die in
 slutinghe die die brudego-
 meride doe hi selue seide
Ist dattu di selue niet en be-
 kenste o alre seuen ond die
 wijue En is die bruid sel-
 ue niet die duue mede gate
 des steens en mede rymen
 der minnen In en is hi die
 besloten hof niet en die
 ghereykende fonteyne en
 noder den brudegom dat
 hi in haeren hof come en
 ete die wachte haer appe-
 len Ende hier om soe wa-
 neer die bruid rustet als
 in inden kelre als nu mede
 camere of in wijngaerde

of in houen soe beruyft si
dat si wt minen en willich
ke daer in besloten is **H**e
menichweue bereit si haer
bedekam in desen wonighe
op dat si mit eenre waken
der herte nade lichaen inste
mach **H**e menichweue be
zweet die brudegom die
dochteren dat si sijn ghemē
de die op sijn beddekam mit
enē zure slaep inder niet
werken en mote want in
en wil niet dat si haer voē
die eens ghewalliche sijn
mitte slubbe der wechker
werkheiden beulecke of
den zolke weder an trecke
die si eens wtghetoghen
heeft **A**l ist dat alle dese
dinghe na eenre verer ge
lijchheit vergaderit sijn ende
inden gheestelike verstant
noch veel scoene sijn noch
tan dunkt mi alre ghe
woechthaste wesen **I**n kelre

in minne in zuuerlike
houen en in wijngaer
ten onder die wesen en
onder die lehen te inste
Hier blome vernact te
wesen en in die minne
des brudegoms te quelle
en gheene ghesluchter
weelden in deser gewoeth
hicheit te ghebreke **M**er
nocht ist verre hier en bo
uen dat in desen weel
den beteykent is daer
die salighe ziele inder
minnen ruste veranicht
is en wert in hare he
lighē ouerghene mit
hemelliche woefel ghe
uoet **theadora** het schijnt
dattu vande ohsaer d
beslutinghe ghenoech
ghesent hebste **M**er ou
mits dat die wtganc
en die inganc in die
heilighe scrifture me
nichsins ghenomen

Wert som tijt die wt
 ganc in gode en som
 tijt die inganc mit qua
 de. **Hoe** verwondert
 in waer om du den
 wiganc alsoe seer mis
 puset en den inganc
 en die beslutinghe alsoe
 zere louelle en niet me
 re ondersaecht daer bi
 ghesat en hebste. **Daer**
 staet ghescreuen doe ihs
 wyhegaen was ginc
 hi in dat lant van tyri
 ende sydonis en ihs
 ghinc wt ouer die riuier
 van adron. **Ende** oec
 seet die he doer ene pro
 phete. **Hijn** volc gaet
 wt wt den middel van
 den lude. **Ende** oec staet
 inder minen boec gaet
 wt ghy dochten van ihe
 rusalē en besiet uwe
 coninc salomō nutter
 crone daer he die he

mede gheuent heeft. **En**
 vander inslutinghe die
 mit quade ghenome. **Seer**
 wert seer iob. **It** dattuut
 besluteste nyemant en
 ist diet weder op luket.
 Want hi luket op dat nye
 ment en sluet ende hi
 sluet dat nyement opē
 luket en veel des ghecht.
Pelgrim. **It** aherde wt di
 re memorie ghecome he
 manthwerue die pphete
 ghesat hebben van twee
 poerte die een int noede
 en die ander int zuiden.
 daer die gode en die quade
 in en wt gaen. **Het** is som
 tijt een gode wiganc der
 goder en een quaet inganc
 der quader. **Het** is oec so
 tijt een goet inganc der
 quader en een quaet in
 ganc der goder. **Heedwa.**
It biddes di bedude dat
 mit ondersaecht dattu

ghesent hebste welc die poer-
te in dat noerden is of in
dat suden. en welc die in
ganc mit gode of mit qua-
de is **pelgrim**. Want ic hier
of veel herte horen mit
ghesproken hebbe. Wat
wiltu daer meer of horen
Het is licht te ondersayde
dat sijn melche leue ope-
baerlic bekēnet wert. Ver-
stant dat mit luttel woer-
den. soe wie dat quade dat
hi voerheest. mit quade
werken bewijst die gaet
in en wt doer die noerde
poerte. yet soe wie recht
scapen dinghe wil en
noch bet doer die gaet wt
en in doer die sude poerte
Hi desen twee poerten
machmē twe nature v-
staen die inden mensche
sijn. Als die redelicheit en
die sinlicheit. Die een is
den sinne des lichaems on-

deidamich. **Die** ander
ondersceyt al dat haer
mitte sinne des lichaems
voer gheliet wert. **En**
soe wāneer die rede die
dat gode vande qua-
de ondersceydet haer
scapper niet te rechte on-
deidamich en is. seple-
ghet hi dicwile mit qua-
de verleit te wede. **Dat**
wert der sinlicheit is.
sien hoere. yke. sijn-
ken ende ghenole. **Dat**
wert der redelicheit is.
dese sinne des lichaems
te ondersceyde en te re-
gieren oūmits der rede-
licheit en bouē en beter
is. se nighet die ziele
een vlanghe totte eui-
ghen dinghe oūmits
der sinlicheit die die la-
ghet en sinoder is. se
weden dese noedste din-
ghen gheregieren en ghe-

sacket. In den godsonne
 te leuen en behoef die
 reden der sijnheit niet.
Her totten nederste ding
 ghen te regner so behoef
 die sijnheit altoes der
 reden **thedoos** het schijnt
 dat in desen ondsceyde
 der twee natue die
 zide poete nutter icede
 en die woede poete
 nutter sijnheit op en
 toe gheloken werden.
Pelgrim Dat hebste
 wel te rechte gemert.
Paulus ghinc in der
 die zide poete en Judas
 ghinc wt der die woer-
 den poete en des ghel-
 kes merke voert va alle
 den andere. En want ic
 van dijne inslutinghe
 en vande twee poe-
 ten een luttel gheicket
 hebbe wilstu niet een
 luttel van enē psoene

horen hoe hi in en wt ghinc
 doer die woede poete op
 dattu di van alle ghesichte
 ende med sprake d mans
 psoene te bet en te scamch-
 ker moghste wachte **the-
 doos**. Hoe waer die iceden
 mit exempele te hulpe ge-
 come wert daer en mach
 der lechken ghenē lei-
 ghe ontbreken. **Van enē
 clerke die in quader beto-
 ringhe ghenallen was:**

Benē nōnen doel
 ter die gode ont-
 laghe en na hoer-
 de professie leefde was
 an die een zide een kerke
 mit puestere en mit der-
 ken gheprouent die de
 nonne elc na sijne boer-
 ten inden godlike dien-
 ste en zondelinghe in
 der missen plaghē te
 diene. **H**er als iob seit
 doe die kinder gods ver-

gaderden quam daer een
sathanas midde onder.
recht als een muve iudas
en antiochors spruce onder
die discipulen xpi. Want
een ionc dert die vā hinc
verblint was en alre sca
melhet en een sijns staets
verghete hadde. wep sin
gesichte in een vande ionc
frouwe die der mod vā
den cloester alre meeste
ouder staets plach te wese
en alle dinghe mit haer
te regiere hi veynde hem
scalkelike en nā tyt ende
stede. waer hoe hi nutter
maghet best te woerde
mochte come sijn opset
en sijn begheerte haer al
lene te openbare. Hi en
achte naught op als een
die haer gheest mit gode
venicht was en hener had
haer leue dan haer rey
nichheit te vhesen. Ten leste

wt bwoetheit sijns sin
nes qua hi in en ghinc
opte doornier op deser
nōnen rust stede legge.
Ner dese vianthike boef
heit daer hi mede be
gripe was en woude die
godlike gherechticheit
met onghewrohe
late. want hi wart daer
hi lach den viande ouer
gheleneet en van hem
naden hjae ghetoeft.
Doe die mette wt was
en die maechde nist
opte doornier ghinge
om een luttel te rusten.
bleef dese voerscye ma
ghet als een onder mo
der die die dinghe te be
sorghē hadde beneden
en qua te leste mit een
re lantreue tot haer
stede daer si onder haer
mede rustere plach te
slapen en doe si de dert

sach en hende ende doer
 sach legghen wort si out
 beuente en vuytterende
 ende zier vnaect. **E**n op
 dat si mit ghenē ruste
 die ander maghede tot
 haren ruste stouē soude
 zweech si al stille ende
 ghinc een luttel op een
 ander steet. **D**es moe-
 ghens vroe doe het dach
 was nep si die nomme
 te gader en seide hen
 wat daer god gewocht
 hadde hem vwendende
 vandes dars vnaetlike
 vmetelheit si louede
 den ousten recht in si
 nen werke si waren
 heide blide dat dier ma-
 ghēt besceint was.
Kont daer na zonde
 menē wort dat ouey
 ne dode lichaē tot den
 doester gheworpe en
 begrauen niet als een

dat of een piester mer na
 sijnre verdicte als een vi-
 ant der reynheit. **D**it bleef
 den heylighe maechde tot
 ene exempel en tot enre
 waersauninghe hē selue
 alle veel te nauwer te be-
 hoden. **t**heodora. **D**at die
 mānen diavile mede spae-
 ke mitte vrouwe hebben
 dar doer conde colen som-
 tijt weder ontfonke. **p**el-
 gum. **H**ier of is der heyl-
 gher vaders seuerne ald⁹
 dat die vrouwe plonen die
 daer na bi wonen weene
 draghe en die heymelic
 heden haer gemode werde
 mit enre sanpe waerde
 gewont mer het is wond
 dat enighe gode womke
 of denke tijt coninghe
 daer mede beghaet te hebbe
 want wat is seker dan
 vpin te minne. **W**at mach
 mer wijsheit wesen dan..

hem te dienē en ontfien.
Wat mach zueter wēle dan
alle genoechte in hem te
setten of sijne te ghedanc-
ken en hē alleen eer en te
uerenae te bewysen mit
hē mede sprac te hebben
daer en mach nyemants
vaughenighe wt comen.
thodora. It wurde alse
gheerne wete of daer en
ghe hope tot sijne ziele
waer want hi sine quade
quade wille die hi voer
ghenomē hadde mitter
werken niet en volbrochte
pelgrim Wie soude te on-
begrypelicke afgront der
oedele gods hē vmetē te
weten wie weet wat god
een dinc niet twee werf
en oedelt of die onuer-
siende sentencie doet hē
lichte een puiganc van
sine quade opslette mocht
welen **Dat is of die doet**

des slinckende ghemo-
des va binne mitter
doet des lichaems van
bure of ghanomē mocht
te werden op dat die doet
mitter ewigher pnie
der doet niet ghepint
en word **Houde dat**
zonder twivel se wa-
neer een quaet wille
mitten werken vol-
brocht wert daer is die
doet aen ghebonden.
En oimits dien soe
wancor teghen woedi-
ghe wake die zonde
voertocint eer dat si
volbrocht wert dat ghe-
lijt bet een ghetughe
der godliker ontferm-
lijtichit te welen dan
een beghin d'vdomens
nochtan vermoder
dat van alle mensche
alsoe niet te welen niet
alleen vande vate der

ontfemlichheit wies
 tijtlike leue alsoe ghesar-
 ken is dat si niet tot lai-
 de der ewigher doer niet
 totter eeren gods int
 eynde onthoude werde
 datme hier in merke
 mach **D**ier voer seyde
 none ontfemde des
 mensche en dede ninte
 suidete maghede veel
 ghebeeds en penitene
 mit grote mede coghe
 voer hem alsoe dat si
 op hare blote knyen
 alle daghe gode een of
 hande des ghebeeds.
 voer hem dede en bade
 dat hi dien clerke sijn
 misdaet verghene wou-
 de dat oer niet te ver-
 gheues hene en ghinc
Want doe dat iaer om
 gherome was open
 baede die clere eenre
 heilgher vrouwe in

enen visioen en seide mit
 groter woerde dat hi be-
 houde waer want alle da-
 ghe op een zeker vie sach
 hi ene parson voer hi hem
 liden die onsen he god een
 gulden offerhande voer he
 offede daer alle daghe sijn
 pine daer hi in was mede
 verminet wort thent hi
 mit allen wt de tonmente
 gheuiet wert daer hi in
 ghewoye was **thoedra**
Ewonderlike voersichtic-
 heit des godliken iaets.
 ouer adams kinder die die
 heymelicheit sijnre vbor-
 gheue oerde alsoe in dese
 leue sacht en tenpact.
 dat die kerke die altoes
 in haren kinder vallet
 en opstaet ninte scachter
 oer ene goderme vader
 hecht en dat die ontfem-
 lichheit gods altoes vde
 mensche is ninte pine

Want nauwe of mit alle
met en mensche niet mach
die mensche doer dese tijt-
like dinghe zonder vlesche
liden. **pelym** Ja dochter
dat is waer. mer men sel
om der cranche mensche
wille alle oersake des val-
les of doen. Men sel den
bofen gheen oersake der
blasphemien gheue. du
en moeste di in gheene
wijs alle hebben. datne
mit enigher reden quact
van di vermoeden mach.
Dijns bueters cranche con-
saenae en moet niet in di
vynide daer sijn oghe in
gheymdeat mach werden
Nu merke van zusammen

Han **zuzanna**
lode dar halghe
wijf mitte dieult va hare
ghesinde in haers selues
lijns haer gheuillike. soe
en hadde si hare wederfa-

ken gheen oersake der
aenspraken ghegheue
noch haer selue in die
grote vlesche haers leues
niet ghebrocht. siet be-
houde die des heilighen
wijfs puer consaenae
de moer ic daer wat
toe segghen. wast der
ediche dochter van isel
behoellic ghemac va
hadtinghe en van sal-
uighe te zoken. in ste-
den als boengarden
sijn en al naecte ond
die naecte lucht haer
hchaem te ondecken
haer deerne late van
haer gaen. en alleen
te bliue. En al sulc ge-
mac van saluighe on-
der dat ic der vange-
nisse te zoken. Men
vijnt veel geesteliker
manne die hem des
ontbienzouden. Ic.

zwighe van vier goder
 sammelic vrouwen.
 Want al ist dat sinte
pouwels vand maght
 scrivet hoe si spo sel be
 ghene te behaghe En
 vander vrouwe die
 nider echte is hoe si ha
 ren manne behaghe sel
 nochtan en sel si haer
 teghen haer manne niet
 alle vaere dat daer
 yemant aanchere
 mit engher oersake
 des quades of gheym
 dat wesen man. Hec
 mede en is mijn me
 ninghe niet dat hey
 lighe wyf va engher
 quader datenheit te
 berespen dat veere va
 in si niet is mijn me
 ninghe daer ic om sey
 ghe Als sinte paulus
 leert dat wi gode zelle
 besorghen niet allene

voer gode mer voer alle
 menschen **theodora**. Dat
 soude ic oer wel douen
 segghen hadde dat heyl
 ghe wyf inde boeingaert
 niet ghecome die quade
 begheerlicheit die inden
 vallse rechter vborghen
 was en hadde van bute
 niet gheopenbaert wor
 den **pelgrin** Hec mocht
 licht vander ghehenghe
 nisse gods alle gheymen
 op dat die quade begeer
 te die nider onder luden
 herten was voer den me
 schen van bute soude co
 men op dat haer verbor
 ghen boetheit onderhet
 word. Ende op dat die
 onnoselheit des goede wy
 ues gheproeft worde en
 voert aen in meere be
 hoetheit bleue en op dat
 alle gode lude daer of ge
 leert worden en in allen

oertelen en vommisse go-
de altoes dancken en lo-
ueden **hedera**. Het schijnt
wel datter der reynicheit
nichts wel toe behoert in
allen dinghe voerlichich
te wesen. Op dat alle goet
dat haer behoert si ghe-
keert totter minen gods
en dat toe sien haars go-
des voer hare ene mensliche
pelgrim. In hebbe begon-
nen vande glorie en vande
loue der reynicheit te spre-
ken. Ende want daer ghee-
crachtigher strijt en is noch
meere loen vander victorie
noch ja en mach een ma-
ghet niet alsoe grote eer
vander victorie veringhe
als die sande goet is ist
dat si daer of vallet. Alle
scoenheit der reynicheit
Ja alle glorie der mach-
ten ist eerst ghesproten
vander moder en maghet

maue. Al ist dat hely-
as ende helyzeus ende
heid wel kinder der
pphere machde ware
si was van alle vlesche
reine beide in gheeste
en inder nature en he-
uet ghebaert den heil-
ghen der heilghen die
alle heilghen heilich ma-
ket. Ja die heilicheit
ende die waerheit selue
want die waerheit is
vander eiden ghebo-
ren ende die gherechtic-
heit heeft vande hemel
neder ghesien. Alsoe
dat si haeren soene en
haeren dochteren een on-
ueyranche crue der rey-
nicherit after ghelate
heeft. Want maria is
alsoe alle der heyligher
kerken een gheestelike
moder als si luthamelic
xps moder is. Want

inden seluen hohghen
 gheest daer die moder
 xpi dat wort gods me-
 de ontferc ende baerde
 Vandien selue heylighe
 gheest is die moder die
 heylighe kerke waeromē
 die xpm altoes ontfanger
 ende baert als sinte **Paulus**
 seer mijn kinder kint
 die ic ander werf baer-
 thent xps in v ghefor-
 mmer werde. **Ende** ist
 dat celsus inde leden d'
 heylighe kerken sijn for-
 me ontfanger seer wert
 in oer dagheleue daer in
 gheboere. **D** wondlike
 vergaderinghe maria
 is een bruut en een mo-
 der en een wyf celsi-
 si is oer een mod en een
 dochter der kerke celsi-
theodora **B**egghet ons
 dat een luttel besceyde
 licker **pelgrin** **M**aria

is een moder der heylighe
 kerke want si heeft ghe-
 baert den broder der kerke
 die aldus seer gaet en boet-
 scapt mine brodere **En**
Dauid seer die broder en
 sel niet vlossen sel die me-
 sche verlossen **Sus** oer een
 dochter der kerken want
 oimms der moder der heylighe
 kerke is si verboren
 want al was maria een
 moder xpi nochtā behoef-
 de si der ghenaden celsi-
 en oimms dien behoefde
 si mitter ghemeeue heylighe
 kerke vander ghe-
 naden haers zoenis mede
 verboren te werden want
 het vordede haer meer
 mit xpo ende mitter heylighe
 kerke inde heylighe
 gheeste oimms den ghelo-
 ue vancyt te werde dan
 xpm nader nachter des
 vleysches tot ene soen te

hebben Want maria was sa-
lyther Als sinte Augustijn seit
omnis dat si gheloue xpi dat
ontfent dan dat si die me-
schelike uanier xpi ontfent
Ende oec waren die herden
xpo naere die in hem ghe-
loude dan sijn eyghe mage
inder waer die in he niet
gheloue en woude Aldes
ghelyc is die maghet ma-
ria een ghemeen moeder
van al den ghelounghe lode
Ende baert die maechden
inder volcomenheit des ge-
loues en oec inder glorio-
ser eere der seyncheit **theo-**
dora Wel mit rechte wert
maria die moder d' maech-
den inden exempel ende in
der ewe des loens bouen
allen maechden gheset wat
haere en ghan en sel den
lame also moghe na vol-
ghen als si die dat lam ge-
baert heeft en maghet is

ghebloue **pelgrim** Ver-
maedstu yet dat si van
dier fonteyne yet ghe-
drincken heeft daer hie-
te voien aldins of geseit
is leet van mi want
ic sathanodich bin en
oetmodich van herten
Daer si den zone gods
die dat wel wille also
niet behaghet dat hi
daer of woude gheboere
sijn **theodora** hochedde
si daer of ghedroncke
die hem tot dier tijt toe
niet ghedraghe en had-
de noch ghesien noch
ghehoert ende hoe
moethe si segghen dat
si den he omnis der oet-
modicheit behaghet
en si vander wecht der
oetmodicheit doenoch
niet ghehoert en hadde
Du hondste mi herde
slecht weyt of ic vand

machte des heilighen
 gheests mit allen met en
 wille recht of si wt der
 fonteyne met putten
 noch dunken soude mo
 ghen daer een prophete
 aldus of seit. **O**p wien
 sal mijn gheeste ruste.
 dan opte oetmodighen
 en opte vreesaunghe
 en opten ghenē die mijn
 woerde ontfiet. **O**f dat
 die heylighe gheest der
 magher leere niet we
 sen en mochte die van
 herten ionghe daghen
 een behoder haere ley
 micheit was. **H**ebbe ic
 van di niet ghehoert en
 gheleert datter twee
 hande leeringhe is. **D**ie
 een die die heilige geest
 al heymelic vā binne
 leert. **D**ie ander die o
 uermits der menschen
 toedoen niet nochtan

niet sonder den heilighē
 gheest volbrocht en wert.
Meremus **J**ohannes **V**ap
 tiste **M**oyles ende veel heyl
 igher patriarchen ende
 ppheten waren van hare
 kinckelighen daghe vande
 heilighē gheest gheleert.
 Veel te meer verdiende si
 sonderlinghe salunghe
 des heilighē gheests die de
 meylar alre heymeliker
 leeren ghebaert heeft. **p**el
grim. Wel mit reden mocht
 thu **S**ofora een heil die
 alle vltich inden woerde
 gods samste te wesen dat
 tu gheerne mitte gemode
 vochtelste dattu werden
 selste en alle dijn vltich.
Daer toe keeste. **A**er en is
 seligher in desen leue dan
 die wysheit der maechde
 want als haer puer ver
 stant mitte woerde gods
 gheholpen wert so wert

haer ghemoeër mitter daer
haer gods verlichter recht
als een kristal daer die son
ne in schijnt. **En** alleen die
oetmoedichheit behodet dat
en houet inder maghet
staende soe wat haer van
bouen ghegheue wert hier
om dochter en verheffe di
mer dattu eenie maechde
name hebste mer vblide
di daer in dattu di selue
den ghene opgheoffert heb
ste die selue een maghet
ende dat loen der maechde
is. Want het en is niet alle
ne te pisen dattu een ma
ghet biste mer want du
reynheit in gheest en in
natuer den gheuen ghe
loeft hebste die der magh
zoen ende der maechde loen
is het sijn heide veel maech
den die in reynhede ghe
leest hebben ende hurel
loens voer haer **verdient**

doet verdient ommits
dat si inden wille ware
oft alse gheuel in toe
comende tide manne te
neme **theodora** Als my
dunt soe is die reynhe
heit alleen te loue die
anden hemelsche bu
degom mit vaster lofte
sond enich ome hen
ghebonde is. **Pilgrim**
Daer hebste wel aen
ghesent dat si zonder
ome hen of enich twy
uel wesen sel. Want ge
ueynste manne sluut
die waanchighe manne
bute en soe wattu in
weender manne selste
dat outrechtse onsen
he god **theodora**. Dien
twiuel dact an dat
die lofte der reynheit
beyde manne en wyue
in deser tyt aanchelike
staet als die mensche

met aen en siet wat hi
is ende daer hi toe ghe-
maket is ende als hi mit
onghecofende psonen
die inder vaelen goeds
mit gheuechticht en sijn
mit medesprake mit
sachte en mit bi wylen
sijn gheselschap maect

Dilgum Doe wāneer
du dat stoe biden vuer
brengheste wat moech
sijn dā anders vmoede
dan dat vuer die droge
materie vwinne sel
Daer om hode di yet
veel mede sprake mit e-
inghen onghelike per-
sonē te hebbe en al ken
stu se wel nochtā hōude
daer mate in want
yet veel bīuelens ma-
ket vūheit wt vūheit
coemt dicwyle dat met
ghecoerlost en is En be-
gheerte tot onghcoerlostē

Dinghē is der doer ake
naecte by hebstu met ghe-
lozen dat dat wat den steen
wt hoelt en dat die eade
vande uerualle des wa-
ters allentelken verlieten
wt Aldes ghehē soe wan-
neer onghelike psonē veel
mede sprake hōude soe wer-
den si dicwyle in wese ghe-
set **Her want** **Spanius**
een emghe maghet die
beste van mānen en van
vrouwe verpaderit is dat
een emghe man vpo ghe-
loeft heeft **Doe** spacet die
heilighe gheest deser ma-
ghet mit ghemeen ende bi
sonder toe en sear haer doch-
ter en siet **Her** in desen
toe spreken wille wt dit
ander boeke beslute en
mit een luttel rustens on-
se aachte weder vgaerden

**Her vnder dat anderde
boec En dat derde vande**

we spreken des heilighen
gheests totter dochter Ende

beghinc al hier

Der dochter en

sich ende neyghc

dijn oer en ver

gher dyn volc ende dijns

vaders huus die cominc

sel dijn savenhet begheren

Hoer o dochter der heiligher

keken du den ene manne

ijn xpo als een reyne ma

gher ghecloest en we ghe

sticker biste hoer dine brui

degom die di totte hemel

sien mede gauē roept en

sich aen dat loen dat hi

di veroghct ende volghe

dine voerangher hoer

sin godlike ewe mit aen

dacht en merke Ende sich

dattu sijne ewe niet van

node of hi bedwinghe mer

mit vrien wille en mit

minen gehoersamich biste

Hoer wat die brudegom

ghebiet belich wat hi

beloest op dattu alsoe

gheleit moechste warden

totten gebode daer du

die belofte mede veran

gheste Want xps bege

ret oren te hoer hi bege

ret oghen te sien dat is

datme van vinnen be

grupe dat dat ghehuut

van bute beduidet op

datter vruchte van vin

nen brengher datter va

bute mitte oghē bestou

wet wet Hoer docht

sich mijn dinghe mer

ke mijn brunt mijn

duwe mijn juster en

mijn vrendinne hoer

docht wies dochter wil

tu dat wet Des comis

der conighen dochter

des seppers alre creatu

ren Dochter des onsterf

liken brudegoms brunt

en in sonderlingher

Inmenender minne e
 mach inder simpelheyt
 een duue inder reynhe
 heit schonc. **E**en iustice
 xpi beide in ghenesten
 en in nature. **E**n altoes
 in sondingher graaen
 een vuentime. **H**oer
 du der apostole wahter
 hoer du alle der heil
 gher leeraers kynt die di
 oinnits den gheloue
 hebben ghebaert mit
 bewysen der werken ge
 plant en in gheset en
 mit minne der doechden
 voert. **E**n bewysen di
 mitter keninghe dattu
 een camer der hemellich
 weelden in die ewighe
 soenhet waden selste.
Op dattu mit behoet
 heiden der doechte we
 der omme moechste wt
 dine easte beghine dat
 tu mit wecker onsa

hicheit verloren hadste en
 wat ist dat xps sine ma
 ghet vmaent te horen en
 te sien. **D**it ist veighete
 dju volc en dijns vaders
 huus het volghet daer
 wel mit rechte na den va
 der en des vaders lant jon
 der meire te veighete. **I**t
 datter der bruut geboren
 mach horen gheniden te
 hoere spreken of te sien voer
 hoer te gaen. **W**ant si roe
 pet en sat. **H**ijn sel weert
 ghesinout. **W**ant in die
 ghenide toe sprac daer
 om twelken nadi. **E**nde
 hier om him van binne
 te horen dat is alline uste
 huse der eyghenre mae
 stap gaet en hem te sien
 dat is he ghesocht te hebbe.
En hierom en ghenocde
 dat van gode begauet is
 dat en bekennt gheens va
 ders huus inder eaden.

mer het niet tot enen huse
inden hemel dat mit ghenē
handen ghemact is **Ende**
allē sine artiche vad vghet
sē weert daer ghemact in
enen ouden huse een wijwe
van enē lekken een schone
van enē cranke en sterke
Ende leu schone op loen hē
Dar is wāner die minne
der ewigher dinghe mit
eenē vsmadighe alle der
werelt nutter natuachker
reden vsmenghet weert wat
sē wāner een maghet
alst der houcedighe ne
zelt vsmelthet beghint
te snouen sē beghint si de
hemelsthan comen te beha
ghen die in sinne maghet
maker dat hi ghesopen
heest **Ende** wat is die soe
heit deser maghet die al
sē silt en alse gwoet is
dat se die conit beghoert
te sien die een soepel des

hanels en der eenden is
Ende wat dese zwaalchē
die god in di beghoert
te vinden **Wiltu** dat we
ten het is een nuachke
ordinae des leuers
het is en ghedaente
des stuynghe weynus
het is een hant der vassā
delheit het is een ghenā
de der honelcher kam
ghe het is een vasmadin
der werelt het is die mi
ne gods **Ende** alle dat des
ghelch is daer men die
doechde mede vagheren
mach of die ondoechde
huan **thedora** **D**arfa
inghe vader in dun
bet dat eenē heyligher
maghet in desen godh
ken sope gheen deyn
ghetom gheleghe en is
hoert si datter gheboet
is en liet si datter ghe
loest is en den hoere

ghehoerlanich is en
 na volghet dat si ghe
 sien heuet. **H**er my
 verwonder dat deses
 conincs minne daer me
 te verwacht wat als
 die ducht haers ghe
 slachts en haers vaders
 landes veyghet ende
 men doch dese loecht
 al daer behoude mach
 en gheminet werden
 als si behoude is. **Pe**
grin her en is nu ghee
 wt hier of te spreken
 mer her na hoe dat
 mitten werlt ghemee
 te leuen selden of ne
 mermeer sonder vlec
 ken gheleest en wert.
Want soe wie mitten
 stubbe omeguet die
 wert daer of bestoude
Ende se wie dat pec
 wert die wert daer pec
 kich of en want wy

vander ghenade des scap
 pers ghescepe verlosset ge
 minnet ende gherope sijn
O dochter soest wel recht
 al dat wi leue alle dat wi
 beuolen en alle dat wy
 vmoeghen mit enen danc
 behiben loue den ghenē
 weder te bieden daer wy
 dat of ontfanghe hebben
Op dat dat in heiligher
 volstandicheit totte eyn
 de te beuicert bliue dat
 wi inden beghine sienen
 ontfanghe te hebben. **O**p
 dat die vruchte des gode
 beghines mit den volbre
 ghen des heilighen werkes
 behouden bliue want die
 volheidet totten eynde toe
 die sel behoude bliue du
 sijnste der onsaligher we
 relt onweynichot beide
 mitte habite van buten
 en mitten gemode van vme
 salichhe gheslate te hebbe

En hebste die blome der
reynheit gode mit manē
gheoffert ende dat lāne
ghemaket se waer dattet
hene gaet hē te volghē en
sijnste om die ewighe
dinghen alle verganchichet
mitten ouerspringhē des
gheloues ouer gheclōmē
te wesen **D**aer om bid ic
di stant vast en laet di
mit dinen grāde gheue
ghen stant in dine rope
daer du in gheope biste
ende machde hker blome
alre behoelste is **O**p dat
tu mitten wijnde der be
driechhker ydelheit niet
alste veel te laghet en val
ste alstu hoghet sijnste te
staen **W**ant hoe dat opci
men hoghet is hoe die val
zwaere is want al ist dat
ter driehande grāde sijn
der edichap der wedichap
en der reynheit recht als

een goet ende als een
beter en als een alre best
Oju grāde d' reynich
is die hoehste want
xps ihs die een magh
en eoue machde zoen
is heeft desen staet vō
zen en hoe dat hi tot
meere loen staet hoe
datme daer nauwer
toe sien moet want die
ghancen heilighē sellē
mitten ghemeeue sa
ltheit der heilighē be
gauct werden mer die
machdehke reynheit
sel mit glorie bouē glo
zen gheuent werde
theodora **O**vader du
raedste datmen dit edel
leue der reynheit in d'
mīnen xpi bewaeren
sel mer in dunct dat
luttel mensche dese blo
me der reynheit daer
die vūthe die groter

glouen of coemt wel
 te rechte bekennē wat
 mi diunct dat tot deser
 blomē behoert scoen
 heit der eue ar da scoe
 hat en enghelich lene
 op der eerden dat bone
 der mensche moghech
 hede gaet **pelgrim** heb
 stu den he van deser
 vuchte met horen seg
 ghen dat elker male
 dit woert mit en begu
 per mer der gheue diet
 ghegheue is want waer
 like heren is gheen ghe
 meen mer een zonder
 linghe gaue die luttel
 menschen ghegheue is
 en tot ghenē cleynē lom
 en staet en want daer
 luttel is die den lāne
 so waer datter hene
 gaet volghē moghē so
 ant woert de luttelen
 volghen alsoe veel te

meer leens Want haer ghe
 tal dien is aldus vnuil
 dat die diuiculodige bene
 die ault inder gnaen
 dat hem iende persone
 breet oimms datter lut
 tel is die totten enghen
 wech vore sijn **theodora**
 Want dese blome alsde
 waer te vinde is en alsoe
 nambe bewaert moet we
 sen soe bidde ic di vider
 ewigher bloemen die ghe
 set heuet Ic bin een blo
 me des camps en een lehe
 der dalen daer in hier te
 voren of ghesproke hebbe
 dattu mi nu onder wysen
 wilste hoe dannen die ge
 nade der bloeyend reynit
 het alre best soken ende
 vinden ende bewaere moch
 te **Eide** maken te lēken
 van veel redene en van ver
 gaderden exempel recht
 als een spiegel den ma

gheden cūsi voer te hōnde
daer si wt merken moghē
wie ende wat en hoe da
nich si inden toecōmende
leuende zellen wesen. **En**
daer si oer ondersaet in
moghen merken tussche
den nacht ende den dach
tusschen der dunsternisse
samen des teghenwoerdi
ghen leuens en des toeco
mende lichts op dat hē
te meer daer nae mach v
langhen **pelgrim** Waerli
ke dochter dat hebste wel
te rechte bi ghebrūcht. Die
een reghel of een spieghel
begheerste di seuen in leue
te kēnen. **Want** kennisse
eyghene cranchheit is die
meeste en die eerste graet
der doghede. **Ende** die ydel
heit der werelt te merken
is een eenrehande lichte.
daer men die toecōmende
waerheit in scouwen sel

Hier om wil ic miter
hulpen gods doen dat
in begheerste ende nae
minen vernoghen spre
ken mit di vander gla
zen der reynicheit ende
hoe dat mensche behoede
sel en daer na van ha
re sonderlangher crone
Ende dat met in ghe
leiden woende der mē
scheliker wysheit. mer
den gheestelike dat d
gheestelike is toe te sac
ken ende den volcomē
die heide spise en den
kandae die melke dien
den melke toe behoert
op dat een reghel na
sinen vstaude dat hē
best dient daer wt mer
ken mach. **Want** aller
yement als sinte pou
uels sat onder v die wys
schijnt te wesen die wer
te dwars op dat in wys

si theodora Het is my
 seer dankelic alsoe du
 segste dat lam datter
 maechden leydsman is
 moet di die ghenade der
 woerden gheue **pelgr**
Al ist datter man ghe
 hande grade van doech
 den ende van ondoechde
 sijn daer die ziele meere
 opgheboert wert of ne
 der gheborpen in dat
 diepe **nochtan** en aller
 gheen doghet die der
 enghelen leue gheleker
 is dan dat reyne aensch
 leue ende gheen sonde
 en is der eerster in ghe
 boerne reden alsoe w
 tranie inden mensche
 als die onghelonden
 des vleyschs die in on
 ghebreydeler vytheit
 leeft **In** die reynicheit
 werden die scadelike be
 gheerte des vleysches

alsoe ghedrongte dat hi
 nochtan al leeft hi inden
 vleysche gheleche wert
 inden andere leue daer die
 begheerticheit boue den
 gheeste gaet wert diena
 tuelike reden alsoe verwo
 uen dat die mensche alre
 mak als een sluche vleyschs
 wert **Vande** eersten seit
 die heer die des wys der
 heerde waerdich sijn die
 en zellen noch nutte noch
 wyuen nemme noch gheuw
 men werden mer si sijn
 recht als enghelen go
 des **Vanden** anderen
 w dit **S** poudels sente
 cie **Al** dat ghy naden vley
 sche leuet ghy selt sterue
Daer om wandert inde
 gheest en die begheerte
 des vleyschs en sel di niet
 volbringhe **An** merke
 hoe groet dat dese duerde
 is en mit wat vlnicheit

die te aughen is die custo-
sche die een punce d' rey-
micheit is alle pynde dat
hi den minnes der reynic-
heit den enghelē heeft
ghelijc diet van nature
hebben dat die ghenade
gods den aanchē mensche
in desen leuen gheue wil
Ende hier om want du
dijns conincs beunt / biste
beghōnen te wesen. soe be-
hoert di toe dijns kinde-
goms. alwes te ghedenke
en sijn teghenboerdichat
al wes voer oghē te heb-
ben. die nēmen meer
noch in dē stede noch in
sonde di en begheeft hier
en meue ic niet mede dat
god die alle dinghē om
vatter ende begrypt in
sheden of in sonde bello-
ten mach weide. mer dat
sijn moghenheit in elker
stede is. **N**ēmer meer en

setu enighe mensche
mit twyvoudighe hē
of mit twyvoudighe
oghen merken. **W**ant
verneemt dyn kinde-
gom dat dyn minne
tot yemant vrenders
gheneyghet wert. soe
wert sijn minne totti
van node ghenimet
Mine alle menschen
in custo en boue alle
menschen ihesu seue
Ende ist dattu mit volke
begheete in sijnē mī-
nen verneemt wert. soe
soe setu eerste die blo-
me der bedriechliker
werelt te wate leuen
kennē. **W**ant du en mo-
gheste mit gheenre be-
driechliker verlat w-
den. ist dattu inder wor-
tel der waachter gheson-
dēt staeste. **I**c biddes
di wat mychē wat

hoetheit mach een ma-
 ghet rusti in deser we-
 zelt soeken die selue ri-
 ker is dan alle die we-
 zelt ende hogher is dan
 die hemel ende die ouer-
 mits der blome der ier-
 micheit een tempel go-
 des gheworden is. En
 wat mach yemant bu-
 ten zoeken die in hem
 seken den gheue dra-
 ghet die alle dinghen
 ghestepen heest. Ende
 hier om is alle die glorie
 des rommes dochter vā
 binne want si den ghe-
 uen van binne besitter
 die alle heilighē in der
 ewicheit salichē en glo-
 riōse maect. Want ghe-
 liker ons als aulus
 sijn godhicheit in die
 menselicheit aenstheit
 vbericht en mitte on-
 techen zochte te genē

bedecte die bouē alle kin-
 derē der mensche seloue
 van fonnē is. Aldes gelike
 is een maghet rusti mitte
 soepper der werelt vūilt
 al schijnt si der werelt vā
 van butē oncostelic en
 vsmact te wese.
 Weet di niet sprac
 sinte paulus dat gi
 een tempel gods sijn
 en dat die gheest gods
 in v woent. Ister yement
 die den tempel gods be-
 ulect dien sel god vdehē
 want die tempel godes
 is heilich die gheest wat
 behoef hebben die maech-
 ten rusti zyden cleden
 te draghen van buten
 mit goude beslaghe of
 mit ierzelen of mit zin-
 ghen of mit margrietē
 of mit costelike stene ver-
 nact te wesen en blenche
 als si van binne mit

gheestelike sacramente der
gauen gods baert sijn en
blencken inden oghen gu-
des Iher om segghe dine
heer dinen ewighe brude-
gom. **M**ijn siel sal verblu-
den in die heer en van sine
heyl vnoeghet
Weide **H**egghet
oec tot hem alle mijn
bore zellen segghe hee
wie is dyns ghehe die be-
kent die daghe der onbe-
ulecter mensche ende haer
eue sal ewelike dueren
In heeft ons wuertvoren
sint sinte paulus eer die
werelt ghemact was
op dat wy zeyne ende on-
beulect soude wesen voer
sijn aensicht inder minen
Want die zyne sijn side
die stammel inder natuere
sijn maect si noch alre
zeynlike. **A**ls dat haere
veel die meer van node
mine tot xpm maect oec die
ghene zeyne die om zeyne

Dan van willigheer min-
nen maechden sijn on-
wischlike pleghe te be-
claghen dat die heylighe
kerke van haere
vuchte met vueret
en wert daer si onuecht
in hebben want die
vuchte aldudangheer
onwuchtebetheit der
zeyncheit is in alre ma-
ten onspreckelike meere
dan die vuchtebetheit
des vleyschs. **D**aer die
zeyncheit om verlaere
wert het is veel meere
xpm gheestelike te ont-
fanghen ende te bare
dan sterflike kinder
naden vleysch te wine
Alre menichveit wer-
cku een mod xpm alstu
sinen wille doestu wat
se wie spreket hi selue
die den wille mijns va-
ders doet die is mijn.

broder mijn zuster en mij
 moder. Alons wat die he
 lighe ende die wilghye on
 vruchtbaerheit der mach
 den aishi nutter ewigha
 gheesteliker vruchtbaer
 heit gheloent. Ende wat
 du mit goden werken
 xpm baerste en een ma
 ghel blindste soe wertste
 sijn moder sijn dochter
 ende sijn zuster gheheten
 Hier wt merke neesteh
 ken wat d'ijne salicheit
 ghebreke mach daer
 dat kint die moder die
 vader die dochter en die
 broder die zuster omc
 waer en gijnt ond' ene
 persoen mit menigher
 hande name **theodora**
 O vader het is een won
 derlic groet dinc dat al
 soe veel moderē ene zoen
 te hebben en dat alsoe
 veel dochterē ene broder

Die men na stede noch
 na stonde niet sceyde en
 mach en een yegheit ghe
 heel en onghesceide heeft
 Hi dunct dat wi tishu
 alsoe recht bare als wy
 van sijne vollicheit al
 ontfanghe hebben **pel
 gu**. Du ghenoeeste te
 rechte want al ist dat god
 onse here xps he geweest
 Dicht veche moderē een
 zoen te wesen en veel zof
 terē een broder te wesen
 het en waer nochtā dat
 hi se alle nutter genade
 sijne gauē voer quame
 nyemant en soudes mo
 ghen ontfanghe of bare
 want eerst wert hi in sine
 woerde ontfanghe daer
 na gheue si vruchte dat
 hi oimts den goeden
 werken gebaert wert.
 Als sinte **paulus** seit.
 Dijn kinderkinis die ic

galat 4 v 19

Ephe. 3 v. 17.

ander werf bare thant xps
in v ghesonnet warden.
Ende ist dan dat een yeghe
lic ghelouich mensche xpo
een wonighe in hem selue
maken mach veel te meer
dat maechdelike hie veel
te meer dat scamel oecno
dighe herte xps was eens
van sijner moder der ma
gher lichamelic gheda
ghen ende gebaert. **H**er
vande heilighe maechde
wert hi altoes gheestel
ke ontfanghe en gebaert.
Dwonderlike maechtel
ke soetheit daer me ghee
dinc teghen ghehe en
mach. Want wat is vroe
liker dan die blome der
bloeyende zielen want
wat is soetheit dat een
reynelichsaem. **W**at is die
alre costelike gemeinde
reynē gonde beslaghen
dan een scamel ziele in

enē:reynē lichsaem beslo
ten. **H**oer maghet custi
reynicheit is een sonder
linghe voordel der heilich
en sijnghel des heilgē
leuens. **E**en vande die
blome der heiligher her
ken. **E**en leeninghe des
gheestelike leuens. **E**en
verneminghe d'ziden.
Een behoetheit d'woerde
Een zegher der reynich
Een ghetughe der god
liker ghenaden. **E**en testa
ment der ewigh vorwer
den. **E**en doet der sinliker
dardicheit. **E**en verdane
der ydelheit. **E**en nauol
ghester des engheliken
leuens. **E**en bloeyende soe
heit des toevallende le
uens. **E**en gheheel wat
der heiligher goddienst
tachticheit. **E**nde een wt
reynighe alre gheeste
liker oerfannicheit. **I**nde

engheden is die reynicheit
 een natuerlike doghet. **I**n den mensche is
 si gheuaide en een sondinghe
 begauninghe. **I**n der
 enghet is si uilte en **u**
 wel te wede on der
 die sonen is si zeker
 ende ouerwone. **I**n der
 wederhat is si onbewe
 ghelic. **I**n voerspodighe
 dinghe blijft si dats si
 is en recht als een camp
 van blome beset is. **S**
 nate is si mit allen do
 ghede vriet. **S**i ma
 ket van hare minne
 een tempel der wylt
 en een haueghe van
 ahe zedicheit. **S**inde al
 ist dat mit ghemee
 te spreken alle die he
 ghhekerke een magt
 is. **A**ls sinte paul se
 nochtan mit sondhede
 sijn die rechte maechde

die blomen der heiligher
 kerke. **A**ls die selue apof
 tel seit een maghet des
 heu denct om die dinghe
 die een se te verbeoren op
 dat si reyne si. beide in de
 gheeste en in den lichae
 want dat een zond dat
 and verhest die gracie
 der maechdeliker blome
Her beide te same ghe
 houde maect waerlike
 een maghet. **X**pi en ver
 dient dat loen der reynicheit
In der oud die maech
 den misti een sloen va ghe
 daete subtyl van same
 vlich in alle dienst mer
 mit ydiche glorie bediencet
 of van lichtidighe sene
 verwonen wylich vstoeft
 in ahe hande begheerlic
 hede onstantich van
 herte en haer eyghe ghe
 mat zoekt waenstu dat
 dit een reyne en rechte

1 Cor. 2: v. 34

maghet is ende een nae
volghester des lams waer
stu dat dese mitte rechte
oetmodighen machde
gherken sel werde. **En**
vermoede des niet wat
onse her god liet veel me
re aen dat inesse der hte
dan den schijn van buer
gheloue des maghet en
god is een onder vinder
der inesse dinghe. Wat
hi en liet niet alleen aen
die reynheit des licha
mes mer die menighe
ende die doghet des hte
van binen. Waerlike
een oetmodighe wedu
we behaghet gode veel
bet dan een vmetel ho
uedighe maghet. Wat
een weduwe rekent haer
selue cleyn te wesen. **En**
al sulken maghet ma
ket een berrydinghe tot
ene zwaren valle te co

men. Want wie dat he
verkest die sel vernedert
werden. en soe wie hem
veroetmodicht die sel
verheue werden. **Theo**
dox. Ic en versta des niet
wel hoe dat inē mit v
nietelheit des gheino
des reynheit des licha
mes verheue mach. of
hoe die inwendighe me
sche. Daer of bewest mocht
te werde. ist dat hi van
buen hem niet ontgaet.
Pelgrim laet ons die
heilighe safnier daer
om draghen en si sal
ons lichtelike dat bewy
sen. Daer si leit. Hoe wie
sijn herte verkest die is
ouere voer goede her
om is vernietelheit des
herte een vdruen alre
reynheit. een houet
dich hte beudeete dat
onbeudeete lichaeme.

Het verdijft die soen-
 heit der machteliker
 blomē dat daer gheen
 vruchte des loens nader
 blomē volghen en mach
Hebstu niet ghehoert
 dat die onweyne gheestē
 gheestelike boeshede ghe-
 heren sijn niet dat si in
 den vleysche dat si nye
 en arghen ye ghesondi-
 ghet hebben niet om dat
 si nider hondpen daer
 si nye vy of en waren
 gode verdoent hebben
 Aldus maect allen die
 hondie die ghene onwey-
 ne die nader natuē nye
 lichaem en hadde **O**er
 en wart dese zonde ghe-
 sins vergeue die onwe-
 mits den verkeerde of-
 keer van gode altoes
 vmeert worde en niet
 vnuert **H**ebstu niet
 ghelesen hoe dat die gro-

te zonde der dochterē van
 syon van gode ghelachtert
 is om dat si mit op ghe-
 zertē halsen ghinghe en
 van gode ghedreghet
 waren dat hem alle aer-
 heit ofghenome ~~waren~~
 sel werde en tot enē zware
 valle comē **theodā** Wat
 mildede die dochterē va-
 syon daer an dat si mit
 opgherecten halle ghinge
 ist dat si octmodichot in
 der herte behelde **Del-**
gā Die opboringhe des
 hals was die opblasinge
 des herte daer si hē inden
 gane die hen god hadde
 ghegheue verheue ende
 vielen op een behaghen
 haeris schies daer si onse
 hē god niet deen mede
 en vwernde en daer om
 lut hile oimms hare hou-
 dien een roef en een bespot-
 tinghe haere vanden

worden die inder oecno-
dicheit niet gheuent
en woude welen een ma-
ghet cushi die onder an-
der gode maechte xpi
in enē cloester op enen
voertgaende leuen staet
die is recht als een blenc-
kende moghen stene in de
hemel als een rose in de
paradyse als een schoe
olhyen boom in de oly-
hof en als een druue in de
winygaert want si licht
mitten blencken radye
der reynheit si bloeyt
en ruket zeer wel ouer
mits haer gode exempel
Si stort die olye der ont-
fanghene gracie voert
op die ander daer si me-
de omegaet in vrucht-
berheit der doetheit **S**i
perlet den wel sinakende
wijn inder duine oimits
oecnodigher eendracht

ticheit. **H**er ist dat si wt
vmenelheit haer eyghe-
re verdiente yet toe sijn
ende den ghenē alle goet
niet weder op en offert
daer sijt of ontfangtē
heeft soe wert haer licht
verwandelt in eenē
duistere saemē haer
rose versaluet haer
olhye bewasset mit
dennē haer suete dru-
ue verwandelt in suet-
heit want als die gheef-
telike vnienghe haer
aldus benome wert
soe wert hi dwaes die
te voren wys was **S**i
wert vflumende die te
voren voertghint die
olye der godliker minne
daer die lampe mede
bane zoude die wert
ghelstort en wert mit
ten dwaelen maechte
die ten vredegom niet

en kenen gherekent.
Als *playas* seit. **Voerde**
 zueten zoke sel wesen
 staenke **Voerden** costel
 ke nemē sel wesen een
 reep voer dat geamufde
 haer sel wesen een cael
 hen en voer die zuuer
 like aeringhe der borste
 sel wesen een hare cleet
 en noch veel meere des
 ghehyc **Hier** om sel die
 maghet cristi mit enē
 oetmoedighe hie den
 ghenē danken die haer
 die ghenade ghegheue
 heeft op dat si dat mit
 oetmoedichede vaegehe
 heeft mit vmetelhedē
 niet en vhesē wāt god
 wederstaet den honaer
 dighen en gheeft den
 oetmoedighe ghenade
Ende hi ist die dat wille
 en dat volbrengghen
 in ons werct om des

godes willes willen.
Medora **Wintu** een
 luttel hier te voer vand
 daechliker ver wandelin
 ghe der gheestliker ver
 aeringhe een luttel ghe
 wort hebste soe bidde ic
 di dattu mi bedouen
 wilste hoe die ver aern
 ghe te verstaen is **Daer**
 die *phere* of seide hoe
 dat die dochter van sy
 on daer of buroeft zou
 te werden daer hi scrijft
Om des willen dat die
 dochter van syon in he
 selne verheuen sijn en
 mit opghaerte halle
 en mit wenscheden oghe
 wanteide en ghinghe
 enē moye ganc soe sal
 die here dat woerhoest
 der dochter van syon
 caluwe make en make
 se bloet van hare haer
 en sel hem ontnemē

alle nichot die totte ghe
saxyte horen en hallban
te en herfelen en brufen
en hinnen en scydel pue
me en hallbante ende
zinghe die mit oer han
ghe en ginnen die voer
dat voerhoest hanghen
en spieghel en somer
dedere. En wanttu voer
ghenome hebste en spie
ghel voer onse oghe te
lette selact di des met
vduete hier wat ofte
legghen tot enre waer
sawinghe der maechte
xpi. Op dat si als sinte
paul⁹ seit met bloet ge
uonde en werde om ha
re onbehoefheit willen
Want si dese godlike ga
uen met te rechte bewa
ret en hebbe. **pelgrim**
Dattu inder heiligher
sintuer en zonde in
ghe in desen verueerlike

drenghinghe vltich sij
ste te wesen dat is di een
grote hulpe tot hoghe re
dinghe mede te come
Want mit gheenre oc
feninghe en werde die
vlecken der zonde alle
verdrene als die mey
ninghe der sinstuer daer
si ons toe wijlen wil sta
delike oner te dencken
Ende want aulus dat
woert des vaders is. se
draghete xpi alle dic
ke in dinnre hten allu
ghenoecht hebste in de
woerden des leuens en
hoe soude daer einghe
stede der zonde bliuen
Allu die fonteyne der
duchten in di draecht
Hier om vstant dat
mit luttel woerde wat
datter is dat die doch
teren van syon mit
opgherete halle ende

mit wensheden oghen
 ghinghen 7 daer si om
 bloet ende caluwe ghe-
 maect waerē. **S**yon
 bedudet alde veel als
 een stouwinghe wies
 dochtere alle gode men-
 schen sijn en die sonder-
 linghe die maechden
 die ghestepen sijn ha-
 ren stapper inder vuer
 ghet minen te souwe
Hoe wāneer dese in
 haer selks oghen groet
 en stoen sijnnt te wese
 soe werden si mit haer
 selks dwalinghe vleit
Want waer houdie is
 daer is sante en dwaet-
 heit. En waer oetmo-
 dicheit is daer is eere
 en wijsheit. **Hedera**
Hoe recke si de hals wt
pigrin. **H**oe wāneer
 menden hals recket
 soe wert dat hoeft ho-

gher opgheboeit alse
 wert dat dwase ghe-
 mode van vmetelhei-
 den der doethe of van
 der ghenade der gaue
 die wide vheuen als si
 ne verdiente toe sijnst
 datter vnd' goderne-
 renhat gods ontfan-
 ghen heeft. En vallet
 daer waent staen en
 heeft saunde daer eer
 waende te beinghe wat
 met en is weseleker da
 van ons schue yet te ver-
 metē. **A**chab die boese
 comt van samsue die
 volzonde en me doem
 was. die boetmodiche
 sijn heit. In ueyghede
 sijn hoeft neder en ver-
 soende mit onsen here
 die zee op te verbylge
 was. mer natingo
 psoi wert mit ene
 op gheboghene sume

ende mit enen beche
uen halle verwandelt
in eenre beeste. **Oetmo-**
dicheit verloent de me-
sche mit goede houdye
verwandelt in eenre
beeste. **thadda** Al des
ghelijc leit oec die pphete
Doe die mensche in
euen was en verslout
hij niet hi wort teghe
die onwylse beesten ghe-
leit ende is hem ghelijc
gheworde. **Pelgrim** **C**
Dat die dochtere van
syon mitte oghen went
heden daer sijn een
ongheschadich tyrouou
dich herte bi verstaen
want se wat dat het
ydelc of boeslike van
vinnen heeft begrepen
dat bewijst het van bu-
ten mit onberhoerlike
zeden. **Ende** dat si mitte
hande cloghe en moey-

elken ghinghe dat
dient totten schone sinne
Want se wat goet dat
die dwale maechden
inden iedlike vstande
oufanghe hadde dat
verloren si weder mit
ter vmetelheit en mit
ter wtdwalinghe der
sinnen en vdiende der
mede bloet en calhave
ghemaect te werden.
Dochter gheloue my
dese woerde des pphete
sijn sondinghe totte
soninghe ghesproken
die mit gheloue der
reynheit goede schone
te diene. **Mer** daer noch
tan die wese gods noch
die minne gods niet in
en is na dat haer wer-
ken bewylen. **Daer**
alxerinas of leit haer
maechden sijn verla-
luyet. **En** si dat is die

moder d' heiligher ker-
 ken is van bitterheden
 bedruuct. Daer niet
 veel of te segghen en is
 mer mit droouheden
 des herten te berlaghen.
 Hier die salighe maech-
 ten xpi die beyde dat
 habyt van buere ende
 dat ghemode van binne
 mit eenre willigher be-
 slutinghe veruandelt
 hebben en der mensche
 ghesichte en gheselschap
 te sauue die hebbe go-
 de reeststap alle den sta-
 te en alle die oersaken
 daer toe te sauuen of si
 willen. Hier nu wil ic
 di wat vand' voersyder
 vaeringhe bedide **theo-**
doxa. Dat beghere ic
 zeer in sijn mate **pel-**
grum. Wat soude me van
 de gheschoeyte anders v
 slaen dan dattu hebste

inder minnen boeke d'
 aldus in staet hoe soen
 sijn dijn voertganghe o
 dochter des prince in d'n
 gheschoeyte wie is dese
 dochter des prince dan
 een maghet xpi die sijn
 mel en reyn is in gheest
 en inder natueren wies
 ganghe dat sijn haer w
 ken suuerlic en heyligh
 sijn die voetschappen der
 heiligher vaders te volge
 want als die voete mitte
 velle der doden beesten
 besceimt wden alsoe w
 den onse werke nitter
 dodinghe der ghebreke
 ende der heiligh vaders
 eremple gheuecht.
 Die vaeringhe der bor-
 ste is dat beelt en die
 ghelekenis gods d' wi-
 na ghescepen sijn Ende
 see waneer een maghet
 dat beelde reyn hout.

soe is haer borste daer god
in woent wel vriet. **D**aer
sint pouuels of leit wert
vnuilwet inden gheeste u
wes ghenoeys en doet sien
een nuwe mensche die na
gode ghescrepe is in gheerich
ticheden ende in heilichede
der wachhat **theodo** Wat
beduidet dat dat dese vae
ringhe nae haere souden
der manne ghehiet **pelgr**
Vijndstu niet ghelaten
vander bruut xpi dat si
zuuerlic is als die mane
ende wrioren als die
zonne want als die ma
ne verwandelt mit waf
sen ende mit wane alsoe
schijnt die ghelouighe
ziel nu mit ontbluue en
nu mit voertgaen verwa
delc te werden. **D**en half
bant zoek in salomons
boeke dien die vader de
zoen die wijsheit leren.

woude beloefde daer hi
seide **M**ijn kint hoer die
leringhe dijns vaders.
ende en late die ewe dij
re moder niet after bliue
op dat dine hoeft ghe
nade ghedaen werden.
ende ene halbant dine
hals want ghehuet wijs
als die hals dat hoeft en
dat lichaem te sinnen
hout. alsoe wert god en
mensche mitte gheloue
benthet die ommits den
gheloue sinnen toe ganc
tot gode maken woude
Biden goede selu wijs
heit vstaen. **E**n hier om
soe waneer du werken
die den heilighen ghelo
ue ghehken doeste wat
doestu dan anders dan
dattu den hals mit ene
gulden halbant ome
spaneste. **D**at gout
blenket altoes in hem.

seluen mer veel meer als
 men draghet. Aldes ghe-
 linc is dat gheloue altoes
 groet in hem seluē mer
 inden werken blencket
 alre soenste **theodora**
Wat is der maghet een
 groet vaeringhe daer
 god mitten mensche v
 emicht wert **pelgrin** Iken
 groet vaeringhe is oer
 inde hersele ghelegghen
 daer die costelike steen
 in dat gout gheeft is
 op dat haer beyder soe-
 heit te soenē daer wt
 sanē mach **theodora**
Wat is daer mede betey-
 kent **pelgrin** Hoe wā-
 neer du initer onsaene
 des zonnē ghemoets in
 die godlike wijsheit ble-
 keste so hebstu den steen
 in dat gout beslotē en
 maecte een zeer costelic
 herfel op dattu de ewighe

brudegom behaghtē mo-
 gheste Daer sijn oer
 gulden keten mit sijnpe
 van zulier ouer gheleit
 daer die hersele anden
 hals mede ghebonden
 werden Daer minne en
 wijsheit mede beteyket
 sijn want alle dat een
 maght aulh spreect en
 doet dat sel vande heth
 te der godlike wijsheit
 blenke. In den vingher
 sijn wat die in printin-
 ghe des gheloues bi be-
 teykent Daer aulhus
 die maghet tot sijnre
 bruut mede ghetvu-
 wet en mit hem vemicht
 heeft. In de vingher sijn
 wat oer een costelic soe-
 in dat gout gheset op
 dat dat een vande andre
 oimits d'vmenninghe
 soeie sanē sal vā desen
 vingher sijn hebstu hoe

die vader wt sinen ver-
loren zoen sprac doe hi
seyde **G**heeft hem een
vingherdijn aen sijn
hant **E**nde wat is een
costelic steen in dat gont
dan een scamel gemode
in een zeyn lichaem
Oet sat die pphete vā
eenre naelde daer die
dochterē vā syon haer
hemē mede to plaghe
te spanē **D**aer selmē
medena onse sin die
mūie d' duachtē en die
viesed' pīnē te gader
naeyē op dat dat ver-
wackende gemode sijn
naertheit daer mede
deckē mach en beliet
mē also dat hie van on-
nutte gedachte die vā
menichsins plegē te co-
mē **O**nlen hie god selue
is oec mit eenre scieper
naelde gecornē om onse

gestoerde ded te samē
tenaeyē **J**udie dat hi al
le pynlich om onse wil-
le gheleden heeft **theo-**
dora **O** vader ho menich
werk samē in der die
eughet deser naelden
te gaen die recht als sca-
pen der wdinge om xps
wille alle daghe in me-
ghaerande liden ghepi-
ncht werden **Belgum**
Niemant en sel geavent
wde het en si dat hi te
zahre stude waerlike
docht willstū te rechte ge-
noet werde soe moestū
te vorē stude die avone
wert nade vitorā ghe-
geue den ghenē die inde
stude geofent wde **a**er
it dattu die maechde die
voertijts gheweest heb-
bē te rechte mer ketste du
selste dat sien dat dijn
leuē mit vrede vūillet

57
is du en hebste tot noch
totte bloede toe niet weder
staē. Du en hebste tot
noch die halsslaghe en die
bespynghen xpi niet ver
dient. mer ist dat di van
der vaeringhe yet meer
gebreec te segghen daer
vraege nae. want wi van
der ijdslamtheit die tot
te godlike dienst alre noet
toetsich is noch wat seg
ghen wille. Ende alstu
daer mede ghewapent
biste soe moechstu den on
den drake en te warrē
monaē onder die voete
reden. en mit manliker
naeste op die leder chymē
die voer di staet. anden
hemel opgherecht. **theo
Dora.** Segge ons voert
wat die spiegel wat die
hachthuu en wat die
scypdel paem beduut. op
dat wi dese wtwendige

Vaeringe der vrouwe vā
bute tot onser leeringhe
vā binne moghe soeken
Belgim wi sien nu als
Spaulus scet. oiumits de
spiegel en in gelikenisse
mer dan sellen wi vā se
sichte tot aensichte sien.
en hier om soe wānceer wi
dat beelde gods merke.
daer wi inde beghinne
onser vythet na ghescepe
wāre wat doen wi dan
andis dan dat wi dat
aensicht onser gheboete
recht als in enē spieghel
merke. want oiumits de
dinghe die ghescepe sijn
weiden die onkenlike di
ghe gods ghesouwet
Ende als wi die glori go
des mit enē ondere aen
sichte souwe dan werde
wi in dat seue beelde.
van claerhede wt clær
hede ghetransformert

En doen den nuwe melcke
aen die in heichede en
in gheachticheit d'waer-
heit nae gode ghescrepen
is vs eenre manere der
huue seit een pphete **H**i
heeft mi recht als een bu-
de een huue opt hoeft ghe-
set en op een ander stat
set niemans vand' heyl-
gher kerke **D**i zellen op
dijn houet sette een huue
d' ewigher eere **V**ander
ander ghebreycder huuen
daer dat haer mede te ga-
der ghehoude wert hebstu
nider minen boke aldus
Dijn lippen sijn recht als
een ghele huue **V**anden
seydel pucme vindinge al-
dus in moyses eerste bo-
ke ghescreue **A**l ist dattu
te rechte offerste en du die
offerhande met te rechte
en onderlaydste du heb-
ste misdaen **D**ie eerste

huue bedectet dijn hoeft
Die ander huue hout
dijn haer te gader **D**ie
seydel pucen gheeft dat
rechte onderfaat op dat
die vloeyende gedachte
recht als onghewonde
haer daer mede te gad
ghehoude werden wat
waer dat heylghe ghe-
dachte te wone sijn daer
pleghen diavile goede
werke na te volghen
Vander bruten daer die
maechde hare arme
mede plaghen te vuer
ende vanden gulten in
ghe die si ande ore pla-
ghe te hebben staet in
iobs boeke gescreue **D**oe
hi van sijnre quale ghe-
nas dat hi van ene ye-
gehke die sijn vuet was
ee vaeringe des oerzof
ontfent **theodora** hier om
segghet mi hoe datmen

dese twee verstaen sal **pel**
gr. Necht als die vnghe
 en haer vnghe lijn heb
 ben alsoe hebben die arme
 oer eenre hande binneren
 daer si mede vnaet sijn.
Die arme bedudet ster
 kicheit en die vaeinge
 daer op die bescremenf
 se gods Ende hier om soe
 wat dattu wel ende ster
 ke toeste dat selstu der
 godlike mogheuyheit en
 wijsheit te sinnen wat
 legstu dat di selnen toe
 soe blijft dyn arme onn
 aert **W**iden ghilden
 inghen des oers selstu
 ghehoersamicheit bi ver
 staen want alsoe als dat
 oer daer mede vnaet
 wert alsoe wert die ziel
 ommits der ghehoersa
 micheit **v**aert verlicht
As daer ghescreue staet
hide horen des oers heeft

si in ghehoersamich ghe
 weest **V**anden borst uem
 daer die maghet borste
 mede opgehonde werde
 leit een pphete **A**l waert
 dat een maghet haers
 borst uems veighete mocht
 te ic sel dije niet vghete
Wat is di ende dits gelijc
 in desen vnghe anders
 bewijst dan dattu die
 ghedachte dijns herten
 mitten bande d minne
 xpi te gader bynde selste
Als die wiseman leert.
 daer hi leit **a**yt ake be
 hoetheit soe bewaer dijn
 herte op dattet niet ont
 bonden en werde en wt
 werts en dwale en van
 ten lichte der vermytheit
 in die duusternisse der
 scadeliker vechtheit en
 vdwale als die vnde
 gom nider minen boec
 di ghehete heeft daer hi

leit **D**ette mi als een lit-
teken op dyn harte en als
een luttelke op dine rech-
tere arme wat als een
maghet die den werelt
toe hoert haer borste op
dat si niet te groet en schi-
nen mit eenre zwachtel
bijnt also sel een wanch-
tighe maghet die ee bruut
des hemelsche brudgomis
is hoer borste van binne
mitte bande der reynre
saamelheit te gader op-
bynde **O**p dat si als een
die vande heilighē gheest
voertome is mach segghe
Mijn ghemide sel mi tul-
schen mijn borste wone
En om desen seke sin te
bewisen so walt in moy-
ses ewe ghebode dat die
sonder en die borste va-
enē yeghelike diere dat
men offerde te preester
mit rechte toe behoerde

Theodora **I**c bidde di be-
dude mi die meninghe
hier of **pelgrim** **D**an wt
die sonder ende die borst
onse onsten preester
die bone den hemel der
hemelē op gheuaeren is
gheofferde so waimeer
alle reyne hemelsche ge-
dachte ende alle goede
werke den gheue daer
menle of ontfanghen
heuet weder te gheleit
werden **E**nde wie sel oer
te rechte moghe beduden
die welrukende vaet-
kens der goeder saluen
ende der goeder werken die
onder die verneringhe
der maghet mede ghe-
rekenet werden **Theodora**
Ende wat sijn dese wel-
rukende vaetkens **pel-**
grim **D**er maechde xpi
reyn onbeulect hte dat
sijn heilghe welrukende

vaten daer die alre beste
 balsame der heiligher
 minnen wtuloeye daer
 die wehrkende aude der
 soberheit en alre goddien
 sticht wt danpe Daer
 comt wy over des he
 melliche gebedes wt der
 is myr in die wdinghe
 des eyghens willes Daer
 is kancle der gerechtic
 heit in en alre hande
 aude der hemellicher
 begheerte In desen wel
 zekende vate is die hiole
 der oetmoedich Die roke
 der guldenre samelheit
 Die lelye der blinkender
 reynicheit Die appelen
 der gheestlicher vrucht
 berheit Daer is mit cor
 ten woerde alle welu
 kende aude en costelike
 salue mit alle dueba
 rehoue Die opse berch
 van hybaen walt Die

vijnt me inder maechde
 heite die xpm mit volco
 menre minne soeke daer
 die wortelen of sijn puer
 heit en oetmoedicheit
 beyde des lichaems en der
 ziele En se wānoer si mit
 desen costeliken aude en
 salue begaest sijn Do mo
 ghen wi wel mit Spon
 wels seyghē wy sijn een
 gode roke aush in elker
 stede Daer om tux my
 na di op dat wi lope mo
 ghe in die roke dijne go
 der salue **Theodora:**
 Alsoe als die vaerlinge
 allincise gheestelike ver
 staer die vhtaghe maech
 ten verwerken tot mere
 vmencheit Alsoe werden
 die vsmicle dwale ma
 gheden nader letter tot
 meere laech Daer me
 de ghetoghe a der my v
 wondat dattu dat dijne

linne doet dat sindo haer
aflacste dat dat sterke wijf
maecte die haer huusghe-
note mit dubbelde dinge
verleer en gaf den china
neusthen een goudel **pagin**
En schijnt zeer ghem-
te wesen van gheestelike
verstande dat onder tiden
niet alre notorsich en is
Mer want gheestelike lin-
ne der heiligher scripture
dictiole vruyber sijn soe
machte di op dijne vra-
ghen wat antwoede. Wie
is dit sterke wijf die van
hoere stertheit alle zeer
ghepriest wort. dan die
maghet zonder rimpel die
braut xpi onse moder die
heilighe kerke. wies ster-
theit xps selue is. Daer si in
den psalme toe leit. **Hij**
stertheit sel ic totti behoe-
den. en mij lof is die he-
want wat si goets vsmach

dat is den gheue die alle
ne alre dinghe machich
is. wie sijn haer huusghe-
note dan die in eenre
kerstlicher waerheit leue
in eendrachticheit der
minne en stantachticheit
des gheloues die een her-
te en een ziel hebben mit
welker eenheit. dat si al-
le onsalighe verrij der
dwalinghe en der twy-
drachticheit bure sluten
Onder dese huusghe-
note en is gheen twillinghe
want god doette mit
sijne ghemede mit ghe-
ken zeden woune in sinen
huise. Alle dese huusghe-
note sijn mit dubbelde
dedinghe vdedet. dat is
mitte warachinghe ghe-
loue en dat mitte werke
des gheloues te belene
Ende soe wie enich van
desen twee ghebreect.

die en is niet te rechte
 ghecleet. **D**aer om hebbe
 dese twee te gader ende du
 selte gode van beiden be
 haghen. **O**er weert hi mit
 dubbelder dedinghe vcleet
 en verniet die beyde om
 die reynheit des lichaems
 ende der zielen arbeit. **E**n
 han sel dan dese bloeme
 der reynheit wallen tot
 ter vruchte der ewicheyt
 daer die heylighe nide ewy
 ghen leue onigandike
 scoonheit des lichaems en
 onwandelbaer wyheit der
 zielen ewelike besitte zelle
Thedora. Waerlike dat is
 boue alle mensche een on
 salighe maghet en mit
 grote vruchte te beclaghē
 die die scoonheit al sulker
 blomē en die ghenoechlic
 heit al sulker vaeringhe
 mit laeuwyheit verluimet
 en den sac der reynicheyt

mit euen of weipen alre
 saamelhot aentiert. **O**er
 hoe dat dit wijf dat diuue
 lymē somer doet maect
 en hoe si dat veruofte en
 hoe si den chananenische
 dat goudel ginf. **D**at wil ons
 voert bediue op dat ons
 die heymelike stime in de
 sen wiue niet verboghen
 en bliue **pelgrim.** **D**uidon
 als ic ghesit heb is lymē
 laken van zeer deyn vlas
 ghenmaect dat mit deyne
 arbeit niet recht moyt
 ghenmaect en mach wer
 den. **D**aer die vrouwe so
 mer daghes dinc
 of playte te draghe wie
 is dit sterke wnf dan on
 se moder die heylighe ker
 ke die mit subtilen sentē
 tien recht als mit denē
 draden enē gheestelike
 mantel te gader geweest
 heeft. **D**aer die bloetheit

der gheene die totten he
bekeert sijn van desen wy
ue mede bederct wert.
Dit doet is wijslike ghe
maect en wt noch wijsli
ker verlost se wāneer
dat die gheue die hoert
en daer mede gheleedt
wert en totten andren
siet com en prijntē mitte
schue dede mede te deden
daer hi mede gheleect is
Dese salighe comenscap
hebben die apostele ende
alle haer na volghers ghe
ploghen aldus wert dat
cleet gemaect ghevoft en
verlost. **A**n merke voert
hoe dat gordel den cha
nancuschen gaf. **A**lloe als
wi van bute ghegort w
den op dat wi die wyde
dede te guder bynde en
sacken en sijn oer alloe
veel te ombetōmerder
te lopen of enich ander

wert te doen. **A**lloe zellen
wy oer ^{enich} onnodicheit
des gheuoets en alle on
tallighe wyle des lichaes
van bute mitter gordel
der godliker vlesē op
stouen en te gader bynde
op dat wi inden weghe
des heren in alre gheeste
liker oefeninghe ombetō
merit en onghemindert
gheuonde werden. **E**n hier
om alloe menichwerue
als dit sterke wijf yemat
die ongheweghet is we
der totte rechten wech ro
pet en alloe dule als si
yement die rebellich en
onghelonich is mit lei
ghe en mit exemplen in
formiert alloe menich
werue beret si den cha
nancuschen een gordel
Ende ist datu den onghe
rechtighe die in bosen ze
den verdwact is mit bet

manighe mit calshinge
 mit goeden exemplen.
 weder totten here sluicste.
 soe hebstu den chanane-
 uschen een goidel ghe-
 gheue. Want chanane?
 bedudet alle veel als een
 behuier of een besittinge
En daer om soe wie mit-
 ter wesen of mitter mi-
 nen gods tot welcke ghe-
 goit wert dat is een be-
 sitter gods en hi wert we-
 der van gode beseten **theo-**
donia Soe wattu van de
 ser vaeringhe het si nader
 letter het si nader gheeste-
 liken sinne bedudet heb-
 ste daer hebstu die ma-
 gheden wel in besorghet
 Op dat die ghene die stae
 wijslike wandere ende
 mit hae eyghene vln
 melheit niet te vallen
 en comen **Belgrin**
Ezechiel die pphete en
 heeft oer niet vweghen

mit hoe sulker vaeringhe
 der weerdicheit die ewige
 god die gheminde ziele.
 die mit zede en mit werke
 een nauolichster der zennit-
 heden was eerst in gede-
 der hadde **Ende** daer nae
 doe si die vreemde afgode
 aenbede hi verhengingged
 dat si oncleet en ghesent
 wert **hedodora** Ic weet
 wel dat die pphete van al
 dus danighe dinghe niet
 te verghoets ghesproken
 en heeft **En** soe wat mit
 zonder heide ghesaet is in
 baten of in stade uide ou-
 dan testamente dat selue
 gheestelike ghesaet en
 ghevrocht wert in eenre
 yegheliker zelen die stae
 te blyft of die vande we-
 ghe der gherechticheden
 dwaelt **pelgrim** Dat is
 enre waer niet nocht
 ist veel meer te beclaghē
 dier zelen wille die mitte

blode crist ghetruuet
is dan die alleen mit
woerden of mit teykenen
totter kennisse gods ghe
brocht is want die grote
mine des seppas heuet
in alle syn werken. Die
zedelike menschelike na
mer altoes meest ghem
net op dat dat hi ghema
ket hadde bliue soude en
bewaren die gracie die hi
he ghegheue hadde. **Als**
spreect god mitter onder
synagoge elker ziele te
die in die ghebreke des
ouden leuens na dat si die
ghenade gods ghesmaect
heeft weder vallet en seit
Je hebbe mijn cleet ouer
di ghespreyt en di ghe
deet en een vorwande mit
di ghemact en di mit
water ghevallhe ende
gherymcht en mit olue
ghesahnet en di ghecleet
mit cleere van menigh

hande veruen. **Je** heb di
gheswoeyt en subml cle
der reinghetoghe en dijn
armen en dijn hals heb
ic mit costeliker vancin
ghe verniet en een aen
der scoenhar op dijn ho
net gheset. **Du** bist mit
goude en mit zilver
verniet. **Du** hebste broet
van ghebuidelde meel
en homich en olue ghe
ghere en du biste zeer
scoen gheuorde en veel
des gheliker gauue ver
maect die prophete der
minender ziele daer hi
hoer openbaerlic va bu
ten bewijst en van binne
heymelic te kenne ghe
net hoe zeer die heer een
siele minet die stantaf
tich inden staet haere
weerdicheit blijft. **Die**
ander dinghen die daer
nae volghen hoe si wt
dier hogher weerdicheit

ghenallen is hoe si vne-
 ringhe der duchtē mit
 omveede van haer ver-
 worpen heeft: hoe si inde
 afgronde der ghebreen
 ghevaert is dat is beter
 vzweghe dan yet veel
 daer of te segghe **theodo**
Slachte like vwan-
 dinghe daer die vrouwe
 der diertden een twene
 der zonden wert. Daer
 die brint des ouersten
 scapers den name van
 ene oneersamighe wy-
 ue vraghet Daer die
 glorie der vphet mitter
 onsaligher eyghenscap
 berauwet wert en al
 dat voertijts inder blo-
 men der zeynheit eer-
 he was dat wert al in
 stanke verwardt **pel**
grin hoe iheremias deser
 maghet onsalighe val
 berlaghet dat en zonde
 yemant te vollen wt

spreekē moghē doe hi sach
 dat si onder der vrande
 vofē ghetuden wert die
 voertijts inden godliken
 dienst mit eerliker vry-
 heit plach te dienē en sey-
 te haer machē sijn ver-
 saluwet en si is seue vā
 bitterheit verdruet **E**nde
 alle soenheit is vander
 dochter van syon wtghe-
 gaen **S**ijn machē den
 sijn gheuanghe en heen
 gheleit hoe heeft hi ald
 die dochter van syon in
 sinen twene vduistert
 en die ydel dochter van
 ysrl gheworpen wt den
 hemel **A**lle die bemue-
 ringhe der dochtere van
 unda heeft hi op die eerde
 gheworpe **D**ie dochtere
 van syon hebbe hoer hoef-
 te mit althen bestroeyt
Die dochtere vā isrlin
 hebben haer cleder aen
 ghetoghe en hoer hoef-

neder aen die eerde gella-
ghen. **D**ochter van ihe-
rusalem wien sel ic di ge-
liken of wie sel ic di ghe-
lijc make. want gheen
zwacze zonde en machme
vinden. dan die zonde der
buit xpi. ist dat si vallet.
want wert si in haere
duisthulle alle vduistert
dat si xpi den waerachi-
ghe brudegom laet. soe
verliest si alle soetheyt.
si wert gheuighe. si wt
vten hemel geworpē. si
wt beyde mit siele ende
mit hinc onder die voet
gheu vreden. haer hoeft
wert mit asche vthroeyt
ende wert alle snoede dat
si nyemant vande vuen-
den gods en ghelijct. **D**an
om heeft die heilighe pro-
phete die maechde en die
dochterē van iuda alle
meest bestreyt. want niet
en isser alle ze te bedage

als een maghet die val-
let na dat si den brude-
gom rusti ghenouwet
hadde. want dat si vlo-
zen heeft dat en mach
si nēmermeer weder ver-
sighen. mer du maget
xpi hoer en verstant dat
woert gods. merke den
hemelsche trouwelstat
der gheesteliker vaern-
ghe u wonder di vand
heymelicheit der afgron-
digher eenheyt tusken
dine brudegom en tus-
ken di. **B**ehode die bloe-
me der heiligher auist-
heit mit eare willigher
vsmadinghe dijns selfs.
Bewaer die reynicheit
der maechdeliker blome
want blicke die du en
selste se nēmermeer we-
der verhalen. **D**u moech-
ste den groete val mit pe-
nitentie weder verzone-
mer opten grate der rey-

nichert daer du te voer
als een amsche maghet
opstontste en moechstu
nemmer weder toe
dymen. **O** maghet xpi
besich en make mit hoe
zutter vlncheit datmen
dat sculdich waer te bewa
zen datme mit gheerne
penitencie naden verliese
weder vaughen en mach
Du schijnste mit alreha
te duetdan vaert te we
sen. **Als** die yhere hier te
vozen seide. **Du** hebste ge
budelt meel en wijn en
ohye mit anderē goden
gane daer veel of te zeg
ghen waer ontfanghen
daer niet anders in be
wijst en is. **Dan** dat dat
vnghe wert der men
sche oer mit notwaghe
werken verwarkeit wa
te. **Ende** ut dattu diezake
der werseyder bloetma

kinghe daer die dochtere
van syon vander costel
ker gheesteliker vaeringe
in bewonet werden te iech
te merken wilt. **Soe** selte
dijn verneringhe die du
van goede ontfanghen
hebste veel te nauwer be
hoden. **Die** alre meeste
zake des valles is hou
die of den mensche wil
len te behaghe daer dwael
heit na volghet die een on
uersceden ghezellinne der
houdien is. **Daer** na vol
ghet vsunelheit daer na
begheerlicheit en soe wa
noer die heymelike in dri
ghet soe wert die maghet
aloe bedroghe en verdw
set dat si die gheestelike
ohye vertroept en bliuet
daer yet dat wert alsoe
verdrioghet dat die lam
pe der hemelscher begheer
ten wigraet die te voere

schon te bernē **theodora.**
Her schijnt wel dat die ho
uedie dier doet een zake
is die mit hare vghelike
veijn beide enghelē in dē
hemel en mensche in dē
eersten paradysē vghē
uē heeft en voert binne
al die werelt onder haere
macht ghebrocht heeft.
hoe machdancē cranc
gheestelic mensche dat ve
ijn der houidien ontgaē
dat die enghelē in dē he
mel veruan. Her goede
vader om dat veijn te bet
te slaue. la berijde doch
een mediane der yeghens
op dat oūmits dier vma
ninghe die doet ons rechte
uoert niet en belope. Wat
du hebste den machden
xpi een spieghel beloest
daer si in spieghelē mo
ghen wat si minne of hate
zellen **pelgrim.** Doe sijntet

na d'ijre begheerte mit
te te wesen. dat men van
buit die vruchte ende die
aeste d'oetmodichē en d'
houidien recht als een for
me die men in dē oghe
scouwē mach den maech
den aisti mit beelde voer
saiue. op dat si wt dē on
derseide dier vruchte mo
ghen bekēnē. wat si bege
zen of saue zellen. want
houidie is een wortel der
vruchten des vleyschs en
oetmodichheit is een wort
tel der vruchte des geests.
En als in dat onderseijt
der wortelē aen liet so sijn
die vruchte goet te bekēnē
Her sel staen die figure
des gulden kelos van ba
bylomen en vande nyen
adam. Her beghinet dat
viende boec vander hoū
dien ende vander oetmo
dichheit.

In deser onge-
 luytheit des bo-
 mes ende der
 vruchte so mer-
 ke onderfacit der onduerth
 den en der duetheit der
 wylheit ende d' dwaesh-
 ter hondien ende der oet-
 nudicheit der dwet en des
 leuens. **B**esich en merke
 dat onderfacit der vruch-
 ten des vleyschs en des
 gheests der duetheit en
 der wonden des goets en
 des quaets des doerns
 en des ohue boems der
 vighen en des dystels.
En daer toe merke dat
 onderfacit epi en des vi-
 ants hoe dat mede enen
 vollichheit alre doetheit
 is en mede andere enen
 wortel alre boesheit. **S**
 paulus heeft die ma-
 gheden epi die sijn mede
 lede sijn van beide desen

vruchte gheleert hoe dat
 si die een zellen samen
 ende die ander zelle pnie
 te beghere. **E**n hoe dat
 vander eenre vruchte die
 doet coent en vander
 ander vruchte dat leue
Ende aldus gheset die
 werke des vleysches sijn
 openbaer alse ouerspul
 onreynicheit of onluer-
 heit vghifins mit vermin-
 dianfchap stridnghe ky-
 ninghe outallighe etn-
 ghe en des ghech die ic
 v te voren seyyhe als ic
 gheset hebbe dat so wie
 zulke dinghe doen die en
 zellen dat nke gods niet
 vaighen. **D**oert die vruch-
 te des gheests is mine vro-
 ghede vrede hofsamicheit
 lananodicheit goetheit
 goder waerheit zachmo-
 dicheit onthoudinghe en
 reynicheit. **S**ich dochter

Du begheestte een spiegel
Indeser vruchtē moechstu
merken hoe veel du voer
waers of after weits ge
ghanghē biste en lewē di
seluē kēnen oftu wiltte
theodora. Menigherhan
de onder vinnē der dinge
heestte gheleert dat een
hondich mensche dē val
zeer naer bi is mer wat
zaet is hier toe daer men
die val alre beste mede
ontgaen mach **pelgrim**
Men sel die ghehekemisse
xpi aen sien men sel die
opghelade boden of leg
ghen ende die doet in dat
leuē verwandele En die
mensche en sel niet wese
dat hi was als hi duet
den teghē onduet dē set
tet en verbet daer hi
in veidwaelt was. **Sich**
tochter wiltu die onduet
den mit doedden vdrue

soe en lates di niet ver
drieten haer natuē en
hoe sult dat si sijn mit
enon subtilen onderzoke
te merken. **Gide** als du
des wel wijs biste soe
heblu di te bet daer ty
voer te hoeden. **Die**
oetmodicheit alre do
gheden findannet als
daer voer seit is wert
gheuent recht als mit
seuere hande crone als
mit gheloue mit hope
mit minne mit gherech
tichede mit sterichede mit
wijsheit en mit matich
ede. **Daer** alle die an
der doet dē recht als wt
eenre fonteyne ghespo
ghen sijn en vroghe dat
loen dat den trouwen
studies gheloeft is en dē
verwinnes gheghene wt
Daer weder tegens be
wijst die hondie die een

65
beghin alre ondoechden
is mit alle dat haer an
hanghet den wech d' doet
en hoe dat alle die gheen
die haer volghen enen
zwaren val verwachtende
sijn. mer oetmodich^s is
daer om een doecht alre
duechde ghehet. want
se wie hem vnedert die
sel vheue werde. Si den
arme van gheeste weet
dat nke der hemelē op
gheloken. Die alre eerste
doecht die d' oetmodich^s
volghet is dat gheloue.
Want zonder gheloue
ist omoghelic gode te be
haghen ende die gerecht
gheleuet vande ghelo
ue. Mer wat vordelū
mitten gheloue ist dat
tu mitten hope niet en
merste. noch en begeer
ste te vraghen dat du
mitten gheloue begre

pen hebste want dat wy
noch niet en sien dat hope
wi en die hope en bezwijct
ons niet. Ende want wy
al hopende minen dat wi
al rede mitten gheloue
ontfangē hebbe soe vol
ghet die minne rechtuoert
nader hoepen. want dat
is die achte wech daert
gheloue dat oimits der
minen wert der plecht
te wandere. **H**oe dat me
tēse due duechde ondersey
den en houden sal dat le
ret die wijsheyt dat vol
brenghet die gherechtich^s
daer gheeft die stertheit
nacht toe. Ende op dat
si in te veel of in te lit
tel hem schue niet en out
gaen soe werden si te rech
te geschiet vander ma
ticheit. In dese twee han
de vruchte die di voeyge
leit sijn is besloten een.

forme en een maniere alre
onzalichheit en een ghenade
ende een salichheit alre
doechden **theodora** Die
dele woerde en dese wyse
tot eenre behoddinghe sijns
selvs niet en verwecke wat
mach he sijn professie ba
ten die hi inde gheestelike
leue gheloeft heeft **pelgrin**
Hoer dochter en sich dat
die menighe alle der heyligher
santsaue hier in staet
den mensche te raden dat
hi gode dancberlic si en
soe wie dancberlic lof gode
bietet en opweerts offert
die settet den stoel sijns h
ten op dat fundament
dat xps sehue is **M**er soe
wien dunct dat hi hem
sehue ghenoech is die is
sine eerste val zeer na bi
Mer wat wille mylan
ghe hier in merie die
doet der hoidien te ont

raden dat licht der vstan
delheit dat rechte oetmo
dicheit is te pisen **D**an
dat in dat een een sterf
like malaetscheit is en in
dat ander een materi des
leuens welke onde ma
laetscheit alle dat men
schelike gheslacht inden
wortel alsse gheuondet
heeft dattet nimmermeer
gode vruchte voert en zou
te brenghen moghen het en
waer dat he die oetmo
dicheit xpi te hulpe qua
me **I**c heb di nu wat te
segghen die di in di sehue
verhefste segge mi wat is
een houerdich op ghe
blasen mensche dan een
vel dat vol wijnts ghe
blasen is **E**nde wat is
een hoidich mensche
dan een hoep alsche die
op een hoghe stede ge
leit is soe waneer een

storm van wind daer toe
 coemt soe liet men eerste
 wat daer ingadert was.
 Die mensche is recht als
 dat water want also als
 een water in een vat be-
 sloent is also wert die me-
 sche inder bescreuenisse
 gods onthoudt. En alsoe
 als dat water in de wist-
 ten sijn vloeyende beweghe-
 like natuer bewijst als
 uren vate coemt. Aldes
 ghelijc wert die mensche
 ghewaer wie dat hi is
 en wat dat hi is soe wa-
 nter hi vander hulpe go-
 des ghelate wert. Hier on-
 merke dijns selues ma-
 sel daer du of ghemacet
 bist en bekende dyn hou-
 dighe hie want hou-
 die is een gheest der alre
 meeter dwalinghe en
 volghelich haer du en sel-
 ste den zwaren val met

ongaen moghe wec den
 mensche die mit haeren
 wijnde gheuoedt wert
 want inden daghe des
 bouwes en der onulodic-
 heit sel hi bidde en nye-
 met en sel he gheue seg-
 ghe mi hoe swaer ist dat
 dyn scapper van di beghe-
 zet die anders niet van
 di en wil dan dattu sijste
 alsoe di die natuer ghe-
 maect hadde heeft op
 dattu mit redlicher oefe-
 ninghe der duechde dijne
 redelicheit te ghemoete
 gaeste ende of doeste die
 meer wonder der hou-
 dien en hebste eimer he-
 ner die weyhe der hou-
 dien te wandere daer
 die doet in gheleghe is
 dan den slechten werch xpi
 die vol hemelicher weel-
 den is weyhe heeft ye mit-
 ter hoidien sij geselschap.

ghemaect en vrede gehou-
den. Wye heeft ye sine hals
daer onderghehoghe en
den val ontyhinc. Wye
heeft ye begheert inden
huse sijns gods verwor-
pen te wesen. hi en wert
niet eynde verheue. Wat
ghelijanste heeft dat licht
mitte diuulins wat ge-
meens heeft die arme
xps mitte hoidighen
dochtere van babylome
xps is ons een foune nate
den leue. hi is een wech
der gherechticheit. In der
werelt broodindinghe
is hi die vrede en die ruste.
Ic bidde di segghe my.
wat vrede mach die ghee
hebben. die die hoidige
hoghe opboert en zwaer-
like weder. **W**neder weyft
Dien dat onreyne leue
vgheeft en beuleert. Die
die smekinghe d'werlt

bedneghet. Wat doetheit
sonde daer. bliue moghe
daer die gullicheit des bu-
kes die muere van iham
verderft. Daer die dronc-
kenscap dat hie verblift.
Daer die onuallicheyt
dat licht vdonkert. ende
daer die verghetelheit dat
vstant vblhinc. In wat
ruste mach hem dat onsa-
lighe gemode vblide. dat
mit gherechticheit der din-
ghen verwoest wt. Dat
mit saalchete altoes he
scheit zoect. **D**oefenae-
der werelt en werste met
haer wort dat die vrechtē
der houedien of zellen
vallen. **N**on die en gaet
nemermeer alleen wt.
si en heeft veel wapene
d'zonden en d'ongherech-
ticheit die haer recht
als haer deerne volghē
Doerwaer droncheit is

Daer wert alle weftap der
 duechden recht als in ene
 one vadroghet. **Daer**
 zweert dat ghemoece dan
 blaspheemiet die wan
 hope ten heilighē gheest
Daer om en can haer
 die deernmodicheit in
 hare armode met gheli
 den. **Daer** na wert dat
 heit van traechede ver
 wōnen. **Daer** is veel cla
 ghens dat ghetughe sijn
 der onghedinnicheit. **D**
 is altoes anet van toe
 comende verduet alde
 dat die traghe droonicheit
 nēmermeer in wēde en
 is. **Hegghe** mi o houeer
 dighe mensche in wat
 sbeden selu wēde ghebau
 ken. **Als** die toerne dijn
 heite verfloert als dijn
 roepe dij boesheit wt
 baert. **Als** dijn vmetel
 heit wt den rechtē wege

gaet. **Als** dijn omveer
 dicheit dijn heymelike
 houerdie onduet. **Wat** vro
 licheit of gheestelike vro
 ghede zoudē daer mogē
 wesen. **Daer** die nydichē
 vechter sonder zweert en
 verblift in haeris eue mē
 sches onghenal. **Daer**
 die after sprake vleysche
 totter tafelē brenghet. **D**
 twydrachticheit verinchtē
 ghemoece pijn te seyece
Daer die hat dat verwo
 dende ghemoece wapent
 om wreake te doen. **Daer**
 die bitterheit der heiligh
 minen lantecne wt bla
 set. **Wat** zuendheit des
 hten mach daer wesen.
Daer die ydel glorie alle
 dat die doechte heeft in
 den wijnt wseyt. **Daer**
 die yponisie die beslore
 ondoechde decket. **Daer**
 die onghedinnicheit

van haren strepen niet en
hout. Daer die vmetelheit
wel dame beghinnen. dat
boue haren auctite gaet.
Daer die opdraghenheit
and' lude doecht haer sel
uen toe saluet. Daer die
heit nutticheit tegē hoers
sels beuolen menigherhā
de dinc te beserme ple
ghet. Daer die veel woer
dicheit mit veel yddheit
ghemenghet is. Dit sijn
die vruchtē der hōndien
daer een vechic mensche
of leeft die niet en sma
ket wat gode toe behoert.
theodora:- D'ongemeyt
te wortel der hōndien der
die vruchtē of walle vā
wies smake als die nie
sche daer of verleit ende
vghene is. die sentencie
nūte vader der houerdie
verwachte sel **pelgrī** hoer
d'ochter en sich dat vmetel

hōndighe gemode wert
van twee euclē vwoel
tet als mit onuuldichede
en mit yddichede. Ende
het is een heide gode ghe
bier d' hōndighe dat si
hem stame van hare mit
datē berispt en ghecorri
geert te werde. En wāt si
van hare zonde niet be
sande en wille wese loen
moghe si gheen hoepe
totter vghifinsse hebben.
Altoes is een oetmodich
gemode gewapent mit
eue goden wille en een ho
ndich ghemode mit eue
bosen wille. En al ist dat
si beyde niet volbringhe
en moghen dat si begerē
nochtā zellen si beyde mit
gode of mit quade nade
wille die si hebben ghe
loent werden. Wy wille
die luster yde late stae
en keren weder totter

rechterhant en verwan
 delen die wortel der hou
 dien inden bome des le
 uens. Laet ons gaen in dat
 paradys dat in sijne
 zuendheit vere boue der
 werlt voertide vol gheef
 tehker weelden is. Daer
 sijn die wijngaerts ran
 ken die ander waerachtige
 wijnsoc gheplant staen
 al vol mit ripe druinen
 gheladen daer die ver
 weende ghemode onder
 suten. Daer wassen die
 deyne edel rodekijns daer
 die costelike balsame wt
 druipt. Daer is wierdet
 en myre ende alle dat
 goden roke gheeft. Daer
 sijn rosen die den purper
 ghechken. Daer sijn lelie
 ende rosen die zunnelike
 van verwen sijn en goe
 den roke gheue. Daer is
 alle zalighe vruchte die

ure wortel d' oetmodich
 wassen mach. Daer mo
 gheste mit dinen vnf sin
 nen alle veel weelde wt
 scoepen dattu mit eenre
 goder roke totte he die ho
 uen di is mit ene goden
 betrouwe mogheste seg
 ghe. Hier in na di op dat
 in lope in die roke dijre
 salue. **Incipit.** D' ygaue
 god dat ic desen hof der
 weelde daer alsoe men
 ghe weelde blome in walt
 niet alle van verwen en
 saghe mer oer mede selue
 daer in mochte come. Ic
 vmode dat die blomen
 en die vruchte des hoe
 ues totte blomelore in
 es wortel ind' oetmodich
 ghefoudeert staet. En dat
 dat oustevande bome
 vand' ewigher bloemen
 vande nywe adam dat
 is wa xpo regiert werdet.

pelgrim. Dat is also noch
tā en mene ic niet te segge
dat die voerseide bloeme
dat sijn die doechden alle
dele hof der werelden is
mer oec mede alle vhoghe
oefenaers der duechte
moghe elc wel een hof d'
doechden hiet. Daer alle
plantinghe die die hemel
sche vad' gheplant heeft
mitten douwe der greske
liker genaden begote wt.
Ende en mach niet lichte
lic vdroghē. se wat dat
dijn wortel in die vuchtic
heit gheplant blyft. Dat
paradijs daer ic of seg
ghe is een ofgheseyden
gheestelic laue. Dit hof
is een v'gaderinghe der
heyligher machde die
mit eenre minne in xpo
v'gaderit sijn daer die wij
gaert oud bloeyt die sel
ue ghesat heeft. **H**oe want

datter twee of drie in
minne name vergaderit
sijn. daer bin ic midde on
der hi heuet oer ghesat.
Diet ic bin mit v al twete
eynde ~~van~~ der werlt. Van
welken wijngaert die
vruchte des leues coemt.
Die blome des gheesteli
ken verstant oinlodich
sijn. **D**aer wert die won
terlike groce drinck van
den v'spners des landes.
van beloeftē of gebrocht.
Ende als die drinck te ge
ne die ind' wer' scappighe
sittē wyghepeest werden
soe wden die alre heeste
also dronkē ghemaker
dat vā deyne kinderē gro
te mēschē ghedie. **O**nder
die s'chene des wijngaerts
rust die minnende ziele
vand' herte alre ongeor
dinnerder begheerlichkeit
doe si mitte begheerten

hairs brudegoms vwar-
keit was ende vloeyt in
alsoe menghen weelden
als si menighe hemelsche
begheerticheit heeft ende
wert mit alsoe grof vrucht-
ten der saligher vyheit
begauet als si ymermeer
mach. In desen houe walt
dat balsame an teder
rottekens soe waneer die
salighe gemode in dese
cranchen lichaē die ga-
ue des hemelsche douwe
ontfanghe. Daer ruket
die rose wel mitter lehe
dat is hylsamicheyt in
enē zeynē lichaē. Daer
weide alle manne van
wehukende blomē ghe-
nontē. Hier om heb ic
gheseyt dat dat gemeen
leuen der maechde xpi
wel mit rechte een hof
der weelden is daer die
heylighe gemode van
den bloeyeden weelden.

69
no beghinē in te dunke
dat si uamels volcomelic
zullen besitten en hebben
inder lichameliker ruste
alrede van binen enē wer-
smaer vand' vruchten der
ewichheit in volhichede die
si hier nazelle ghebruken
Hier te vore hebbe ic van
der wortel der doer wat
gheseyt mer wat inden
houte des leuens vborghē
is. en dat vruchte dat
vand' oetmodich' wasset
dat laet ons voert aen
merken **theodora**. **D** va-
der dat beghere ic oer in
alre mate dat dat beste
ymer bouen gheset wde
en dat die eer der duechde
dat quade verdruue **pel-
grim**. Hoe merke hoe dat
die here doer enen van si
nē prophete vraghede da-
er in seit. Op wien sel
mijn gheest rusten dan
opten oetmodighen op.

ten vreedfannighen ende
opten ghenē die mijn roer
de ontfiet Ende wat mach
wedeliker ende fatygher
welen. Dan dat herte is
daer die oetmodicheit wt
vsmadringhe der werelt
die ghenade gods daer
nauwe neemt Daer
die minne haer schē in go
de en in haren eue men
sche na rechter ordināe
begint Daer die ghe
nade se wat si goets ont
fanghe heeft den andere
gheerne mede deylt Dan
die vrede die eninghe der
gemode mitte bande der
effenheit te gader byndt
Daer die goddienstafne
heit haer schē in haren
werken wylwet totten
ghene die noch niet ghe
boren en sijn Daer die
mildicheit gheerne geeft
dat si heuet Daer die ont
fermhichheit tot alle de

ghene die in duncke sijn
gheneyghet wt Daer
die sachtmodicheit van
gheerne teghenheit ver
wandelt en weet Daer
dat medeliden van and
lude hē mede in hiden is
Daer die byghiffemisse
quint seclt al dat haer ml
daen is Daer die goder
tierenheit mit vuerigher
sueticheit haer schē in
haren eue mensche stouet
Daer die eendrachticheit
die verscepen herte we
der te gader bynt hoer
dochter en sich en merke
nea stekt wat dat die
vruchte des leuens is te
ghen die vruchte der dwa
linghe wat mach daer de
oefenaar der doechde ghe
breken Daer dat heil
ghe geloue vande on
sienlike dinghe dat ge
mode voedt Daer alle
vluchtheit totten dienste

gods ghekeert is Daer
 die reynicheit beide lijf
 en ziele puigert en noch
 reyne maect Daer die
 ghehoersamicheit onder
 ander lude ghebot bughet
 Daer die ontfinghe go-
 de een stede bereypt Daer
 die onthoudinghe alle
 saadlike dinghe buten
 weet Dat gemode wt
 inden raden der ewicheit
 oinnits der hopen edelike
 verheue en mit gheestel-
 ker wuchden verlijt mit-
 ter stouwinghe gods be-
 hodet sijn sinne van bute
Satichheit socket alle ze-
 den te rechte waachtige
 biechte verdriest den hey-
 melken viant **L**ijdsa-
 micheit weret wel dat-
 ter gode minnet **K**echt be-
 zouwe bedwinghet alle
 onghoerelofde begheer-
 licheit **L**anmodicheit
 bewaert al sulke gemo-

de mit haer verbeydenheit
 Voert is die oetmodicheit
 een ghenughe der wijsheit
 die beyde goet en quaet
 bekent die die viese des
 heren beide mit woerde en
 mit werken openbaert
Si steut den raet **S**i ma-
 ket een vaste memorie v
 standelheit willichet die
 vlesche der dwaelheit of
 Voersichticheit voerhet en
 besorghet alle datter ghe-
 nallen mach wat onre
 dinghe mach in ene oet-
 modighe wysen heite we-
 sen Daer die temperaue
 op datter niet gheordinaer-
 is en valle mit onderlay-
 de en mit reden alle dinghe
 socket Daer zedicheit de
 raet gheeft Daer dat zwi-
 ghen inwendighe wille
 soect **D**at dat vaste den
 oude adam misiet Daer
 die soberheit alle onslac-
 heit bedwinghet Daer

Die vsmadringhe der werlt
aenden ewighen dinghe
deut. **D**aer die castinghe
des vleyschs ouer alle die
onwiltighe beweginghe
heerscappe heeft. **D** sal
ghe miste der zelen daer
die gherechticheit enē ye
gheliken in gheest dat he
toe behoert. **D**aer die ewe
des gheboets die ouer tre
dinghe vbiert. **D**aer die ge
lijchheit mit eenre rechter
wachtsael enē yeghelike
nae sijne verdiente wt
met. **D**aer die conuexie alle
ontredinghe verbetert.
Daer dat rechte oerdel die
verdiente der werke onder
siet. **D**aer dat licht der
waerheit alle duustnisse
butē sluet. **D** oefnaer
ende bewaerre der duerch
ten segghe mi wat mach
zeere wesen dan dat ge
mode. **D**aer die stertheit
alle onstantichheit

der werck boesheit ver
wmen. **D**aer die edel
gwoetmodicheit in die
zaken te rechte te sacken
lof ende verdient. **D**aer
wt gode betrouwe in al
len wederteden bi huius
blijft. **D**aer die vduidic
heit ghehij modelic die
passien dwinghet. **D**aer
dat vrye gemode in sijre
miste sinen vrede heeft.
Daer dat volheide in de
volbrenghē der doechde
hem zeer verblift. **D** ma
ghet cūti besich hoe dat
wi die stede des vrees
op dat fundament der
godertierenheit genontē
hebben. **D**aer des waer
achtinghe zalomons be
quame tempel die heyl
ghe offerhande in te of
feren op ghebouuet mach
werden. **D**ie poerte der
hellen werden daer voer
gheslote en die vmetel

heit der ouden van ba-
 bplonien wat verwone
theodora. In dunt in
 desen onderfande d' dwechde
 ende der ondoechden dat
 die onfahghe ziele van al
 soe menigher verwoeth
 gheiaghet ende ghedraue
 wat als si menighe on-
 reyne begheerte heeft ge-
 hadt. Ende daer weder te-
 ghens wert si in alsoe me-
 nighen grade verheuen
 als si mit godhke begre-
 ten begaue is. **Pelgrim**
 Dat is waer hoer docht
 dat aenhen der ewigher
 dinghen is een wer der
 quader begheerte. Ende
 hoe dat die redelike gemo-
 de hem selue daer mede
 of werket hoe datter dese
 dinghen daerliker beke-
 uet ende ghewaer wert
 want die ongelike natuer
 en mach mit gheliker

ghewoethe hare voertgac
 totter ewichheit niet licht
 ken maken **theodora** waer
 om **pelgrim** want gheest
 ende natuer werden mit
 onghelike beweghinghe
 veruackert dat een wil ne-
 der werts dat ander wil
 op werts. En al is hier te
 waeren vande houdighen
 en vande oernodighen
 wat onderfcrepts gheleyt
 wachta op dat di die wolf
 in eens lams vel noch dat
 lam in eens wolfs vel niet
 verborghen en bliue. soe
 make dit ondersceit in he
 beyden. **theodora** Ic bidde
 di vader onder wylse mi
 dat elc nae sinen behore
Pelgrim houe die is een
 wer der duechden. Een
 oerspronc der zonde. Een
 moder der dwalinghe
 Een vlsuimighe der leeringe
 Een draustighe wtlopinge.

der vmetelheit. **H**i vsmā
der die ghene die beneden
hoer sijn. **H**i wil hare on
sten gheliken. die haer
vncnde ende haer gelijc
sijn die bendet si int he
meic. Die houdighe is
bljnt inden oedel. wiet
inder wraken. hi heuet ee
ouledighe ganc. **I**nde spre
ken soept hi lude. **I**nde zwi
ghen heeft hi weder seg
ghen des heite sijn gemo
te is onuulich en weder
spanich. hi en mint nye
mant. I dan hem selue
sijn enē mensche staet hē
mit verdnetē in milde
dinghen begheert hi. ou
te dinghen verdnetē hē
hi is een breker der een
drachticheit en d'innen.
hi begheert wat sonder
linghes. ende keert hem
vander meente. hi maect
hē selue goet ind' lude

mont. **E**nde die meere
sijn dan hi die pijn hi
hem te vmete. sonder be
zaet beghint hi sijn din
ghen. sonder onderseijt
wil hi datter begōne is
totten eynde brenghen.
hi en is der wijsheit niet
ontfauch. hi is een scale
onda. zoker der heymel
ker dinghē. selde bljft hi
in enē staet. hi haet alle
gheesteliken staet. zeyn
lene verdnet hē. ander
lude doecht vsmāet hi.
hadrelike bevesst hi. lere
pelic conegrat. hi. hi dan
wel sloutelic spreke. hi
en can hem niet verwō
nen gheuen. al wert hi al
niet reden verwōne. lich
telic beloest hi ende selde
volbrenghet hi sijn belofte.
hi waent dat sijn ghebre
ken doechden sijn en sentet
hem selue bouen andere

menschen. Alle dese dinge
sijn een ghenighe en een
bewisen. van ene houcr-
dighen mensche. **Dit sijn**

Die punte die der oetmo-

O **dichheit we hoeren**

Oetmodichheit is een
winghine der diechde. een
doet der zonden. Een instru-
ment der gheinticheyt.

Een stadighe voerster mo-
der der goder zeden. een wor-
tel der reynicheit. een ope-

baer bewisen des satinghe
herte. een ghenighe des

heylighen gheests. Een
wackerheit des leuens.

Een nouwe bewaerster d'
deyden. Een herbeighe

der godliker minne. Een
ongheueynste begheerte

Een vyhat in wesen. een
viele in gheluckighe din-

ghen. Een meysterliche eens
gheestelike voeranghes

Een stille zwighe d'leerster

mit haren exempel. si ver-
sinaet grote dinghen.

Di begheert een saminghe
deyne dinghe. een oetmo-

dich genode is gheuech
der godliker leeringhe. het

doet alle sine werke mit
sacheden. Het hout ma-

te in allen dinghe. het spre-
ker sijn menighe wt. het

is altoes anroundich in
oedel te gheue. het vlghe

uet lichticheit. het en wert
inder wederstote niet we-

ter slaghen. en in voer spo-
dighe dinghe blijstet dat

ter te voren was. Het is
sochmondich om wede

te houden en voer sachtich
inder vuenloop d' mensche

het is stadich inde dien-
ste ende een vuerdime

des vreden. Het is saamel
inden ghebedden. Het is

bereyter te diene dan
ghedient te wesen. Het

is een grote verfinacthen
der groter dinghe want
het waerlic in dat inuelle
lijns hten grote dinghe
ontfanghet het verwan
telt zelden sijn habijt vā
bute **S**ijn ganc is stadich
sijn aensichte is stadich
en ryp het is der wijsheit
gods ontfanclic **A**ltoes
d'incter gode van sinen
voertgant en nēmerne
ze en is in hem enighev
mettelheit van sine eyghe
werken **S**ich dochter nu
moechste merke tot wat
eynde elc van dese wach
te tided **H**eedou **I**c mer
ke wel dattu mitte ond
sreyde deser onghelker
dinghe ghesonde vstaude
een grote verwackeringe
ghemaect hebste en een
daer spiegel daer mede
voer onsen oghe ghehan
ghe **H**er wie is hier be

quaem toe wie is ster
ker dan dat oude seipet
wie is subtylke dan sijn
boeshat ende sijn saalch
is daer dese voersarue
dwalinghe wt toemet
wie soude alle verwinne
moghe dan sterke man
like mane die mitter
wijsheit gods ghewae
pent ware **p**elgrim **E**n
weetstu niet al late ic
dusent wyne after hoe
menich datter mitte on
den testamēt en inden
nuwe haer stakē vian
den hebben verwōnen
Daer indich die wedu
we een of was die den
wreden tyrāne holofe
nen die die helle bedu
det verwin **D**aer dat
wijf **J**ahel oec en of was
die sara den grote pan
te op die ruine vā syon
verwin **I**n welker vito

zien der aencker künne
 anders niet beduidet en
 is dan die oetmodichheit
 sterker is dan die hou
 die in wat staet van le
 uen dat oec die mensche
 sijn **Hoe datter oec heide
 vrome wyue ond' de hey
 den hebben gheweest.**

Hoe menich mā
 like vrouwe pso
 nen hebbe oec onder die
 heyden gheweest die co
 nic rike mit stude be
 dwonghe en si ade haer
 vanden also onder die
 vore dat he noch hude
 daghes eelike victorie
 wert we ghesaxue Dan
 sōnich of inder echte
 slap wue daer ic of te
 segghen moen niet dat
 ic hoer manlike heidic
 heyt tot enē exempel set
 ten wil mer bewylen hoe
 dat die aencke künne

der vrouwe die sterke kün
 nen der mānen dicwoyle
 verwōnen heeft **Chem
 rams** was een conighi
 ne in babylone en doe
 hoer māne die ūmo hiete
 ghesaxue was bleef si
 in dat conincrike sitten
 en al was si een wijf na
 der ghedaente en nader
 künne van huse nochtā
 was si alke manlike van
 ghemōte dat si twee en
 vierich iaer lanc mit
 oecloghe en mit stude
 dat conincrike regierde
 en verwan veel lantfap
 pen mit stude daer si dat
 conincrike van babylone
 mede vermeerde **Oer** wat
 si heiden was en wā nye
 ment bedwonghen ende
 onken here god niet en kē
 nede noch en ontfach se
 wat haer ghenoechde
 dat dede si tot haere meere

verdommisse recht oft haer
ghevolost hadde gheweest
Der was daer een ander
wijnghine doe si weduwe
ghebleue was ende haer
zone vande comit lysus
mit salcheden verflaghe
wort en bevyde si haren
zoen niet te wreke mit
tranen mer mitten bloede
Ende beleide den voersy-
den comit mit hare heer
tullijhe twee gheberijthe
daer si en mit twee hon-
dert ridders versloech **D**i
nam des comits hoeft en
schuuet in een vat vol
mensche bloets tot sine
lande warts en ontboet
hem en seyde nu dunke
sat van mensche bloede
daer di ternich iaer nae
ghedorst heeft ende noch
bistu onuisadet ghebleue
Lot eenre verwarcken
ghe dijne traecheyt ste

set ic di van soninghe
manlike wijue segghen
die bure haer lantschap
mit stude hondert iaer
lant veel sterker steden
verderken en nime stede
weder maecte **E**nde ist
dat die cranche vrouwe
plone die den shyde pla-
ghen te dienē alsoe veel
arbejts deden om eenē
eerliken name te verri-
ghen wat sal dan een
maghet aushi doen om
mit der ewigher cone
gheadent te werde **H**et
is di veel salichker en
veel bet toe ghebroken
dan den voersyden ho-
ndighe wijue dat niet
minen boet ghesaxnen
staet **W**ie is dese die op-
dimer doer die woestine
recht als een opulende
daghet niet sone als die
mane totione als die

soume verueerlic zacht als
 een ghesceet haer sloch
 sel inker meer toe segghe
 van haer veel die om
 dat uke der hemele en
 om die minne van haer
 hemelsche brudegom al
 le die werelt vsmadet heb
 ben op dattu ouer die
 crantheit van dije kunc
 doet aen met en staeth
 ste **thedora**. Dese rede
 is in zeer ghenoechlic
 daer du die crantheit des
 manlike ghemoets
 den cranthe wouue inder
 natuere de laijste beide
 mit woerde en mit exē
 plen **pelgrim** Doe des
 conincs wijf van per
 seu mit groter minnen
 dat kerken gheloue
 begheerte te ontfange
 voer si mit eenre cleyn
 re gheselschap al heyme
 lic tot constantinobel

die een hoeft stat van gye
 ken is ende openbaerde
 dien paurlike die be
 gheerte haers hten **Hi**
 ontfenc die coninghine mit
 groter weerdicheit ende
 toepse en in somner dese
 inden heilighē kerste ghe
 loue **Die** comē wt dro
 uich ende dedde in men
 ghen steden solken **Ende**
 doe hi die zake en die stede
 vnam daer si was vol
 ghede hi haer mit cleue
 nich dulent ghevapender
 mane **Ende** doe si om be
 de willen noch om drey
 ghens wille het en waer
 dat hi kerste woerde niet
 weder mit hē ome en
 woude wert die comē
 van babylonie ommits
 minne lijns wijfs en oer
 mit wēne alle vrowē
 dat hi die luycke des
 heilighen kerste geloefs

mit sinen wyne weder
tot babilonien brochten.
Hierstu nu wel hoe dat
die onghelouighe man
oimits den ghelouighe
wyne behouden wert.
ende hoe die gracie ouer
mits den goden wyne ind
mienen xpi onvloedich wt
daer te voren die boesheit
onvloedde mit haer zulker
sleugheicheit en eere ende
moghentheit die coningh
van zaba dat conincike
van oriente regide dat
schijnter wel aer want
doe si van salomons wijf
het hoerde hadde woude
si die waerheit onderzoke
en qua mit groter ghesel
scaep tot uplin mit veel
saets mit gulden vate mit
costelike ghesceente en
mit menighe hande a
kelicheit Ende doe si wel
ghegheue en ontfanghe

hadde en menighe hey
melike wijshheit van salo
mon ghehoert had en ghe
leert. **T**en is niet te vmae
den dat si daer na enighe
afgodie handerde die om
wt der fonteyne der wijf
heit te danken alsoe men
ghen myle ghereyft had
de **H**ier toe moghe wi wel
doen die edel wortel der
kersten ~~hede~~ re vruchten
helena die des keylers co
stantijns moder was mit
hoe groter vromicheit
en wijshheit si der heyligh
kerke costelike scaet dat
is dat cruce xpi want doe
si die viande cruce mit
pinne en mit nauwer lisse
daer toe drant dat si op
die stede die caluane hiet
dat cruce en die naghele
daer dat heylighe luthae
xpi mede genagheit was
op groene en werbrochte

die li milt.

Ende hoe mensch mensche
 dat si mit woerden en mit
 example totte gheloue
 brochte aldus heeft onse
 heer god dit wijf die oer
 vander crander kune
 is voersien een grote co
 lūmie in sijne heilighi
 keite te wesen. **S**u wat
 sel ic van eenre ander
 keiserine die eudora
 hiet segghē die een heel
 lantschap dat de māne
 ontvochte was mit
 godliker wijsheit totte
 heilighē keiste gheloue
 bekeede. **D**elbora die
 pphenisse sat onder enē
 palm borne en regner
 de isrl mit enē manli
 ken gemode si bat ba
 rach den prince dat hi
 te stride woude varen
 en doe hi dat niet doe
 en woude behielt si
 die eer vander victo.

zien ende heeft die kerke
 mitten lofsanghe vaert
 Weetstu niet waer om ic
 een cleyn ghetal der goe
 der wijuen die mans wert
 wochte di voerghelēpt
 hebbe en haer werke ver
 telt **h**edora. Ic vmode
 om mi te bewise dat dat
 cranke kune ghee after
 deel mid doechde en heeft
 want het gheualt dir
 wyle dat inde stride go
 des die sterker vanden
 cranke vwonnen wert
 ende dat die opgheblase
 houe die der heiligher
 oetmodicheit wyket **pe**
gum. Du hebste alle om
 ghe wel ghemert wat
 die alle opgheblasen
 hoetheit hier en een co
 rint on alle die kinder
 der houdien is wert dir
 wyle mit reden eens oet
 modichs frighes ghe.

modē gheonhiser ende v
wommen. **Hyndora** En wat
alle goet vanden lastelike
euelen der houē die ghe
sloeyt wert ende dat mit
ter ghenade der oetmodic
hede weder verghadert mach
weiden. **Hoe** bidde ic di
dattu voer seggheste hoe
datme een sauwē sel ende
alre best totte anderē ghe
zaken mach op dat die
doet ghesauwet werde en
dat leuen gheuonde wat
dien maechden xpi een spie
ghel gheloeft hebste daer
si dat onderloot des goets
en des quaets in moghe
souwē. **peghin** Die na
tuer des spieghels is die
aensichte ende die ghedaē
ten der lichameliker din
ghen die daer voer ghe
houden werden. oinnits
daerheit des spieghels
te souaen op dat die

ghene die daer in liet hē
seluē maekē en kennen
mach dat hi te wore zon
der spieghel niet en ver
mochte. **Die** heilighe
sarfne ende die aachtē ²⁰⁹
des woerden gods is
recht als een spieghel.
wies der schijnthept
ter daere maechheit die
ghemode daer god nū
uender mensche alsoe v
lichtet dat si hem seluē
al daer daerlike in ge
waer werden en kennē
daer si hem seluē niet
belien en mochte. **En** ist
dattu die heilighe sarf
tue aensielte recht als
een spieghel du selste
di seluē verwinen ende
verstaen daer wt wat
di te doen of te late staet
wi sien nu seit sinte **pau**
lus oinnits den spiegel
in ghekenisse mer dā

van aensichte tot aensichte
Du vindste al daer dat
 fundament der gherech-
 ticheit een zeghel der go-
 der zeden een maniere
 van leue een ordinaanc
 in doechden voert te gaen
 wt dien spiegel coemt
 gheestelic verstant licht
 der ewigher wijsheit een
 sinake des verstandele
 leuens verfinadinge der
 werelt minne der ewigh
 dinghe vmaninghe der
 doechden en een waer-
 sauwinghe alle zonden
 Ende hier om want dat
 woert gods een brudego
 der zaligher zelen is. Ite
 spier dine brudego wih-
 ken toe en segghe **D**ijn
 woert is minen voete
 een lantecruce en minne
 toe pade een lichte wat
 bi die is die fonteyne des
 leuens en wi zellen dat

lichte sien in dine lichte
 dat elc mensche die in
 deser werlt coemt vlicht
Ende wanttu die sonne
 der waerachtigher gerech-
 ticheit en een fonteyne d'
 ewigher wijsheit biste.
 soe ghif mi dat lant der
 verstandelheit daerme
 dat lichte d' hemelscher
 leeringhe mede ontfinct
Op dat ic van di leuen
 mach dattu sachtmodich
 en oetmodich van herte
 biste en alle mach vin-
 den minne zele wille.
 want waerlic heer die
 minne zele vint rust
 in di die om dijne mi-
 nen wille des halts haeris
 herte neder bughen.
 Wat rechter vwoeder dwa-
 linghe ist dat die dochte-
 ren van syon mit opghe-
 reften halte willen gaen
 en du die ten conic der

glorien biste di seken alsoe
laghe hebste neder gedaelt
om ons die kinder der ver-
domenisse waren kinder
der wtuaelcinghe ende
erfname dijns rikes te
maken. Du biste een on-
toegankelic lichte du biste
een onbegripelic waerh-
boue en binne en bute
alle dinghe hemel ende
erde en moghen di niet
begripen. nochtan maecte
dijn huus van ene oetmo-
dighen hte di in te wone
Du sietste den stoel dijne
glorie in verworpenen
plone die die werelt v-
smaden en recht als ve-
ghel quaet der werelt
gheworde sijn. Ende een
oetmodighe arme deer-
ne mit ene haven sach-
ghedeet. behaghet den
oghen dijner moghent-
heit veel bet dan emghe

conighyne die mit pur-
pure en mit goudt en
mit costelike ghesceente
voert is. **D**ochter en
maghet xpi segghe tot
dinen comt segghe totte
pinne der maechde. **D**
heer god du biste een
minne d' reynich ghyf
ons dattu alre meeste
minstem ons en we-
ment en sel dattu ons
gheweeste weder neme
Iaet dijn minne een be-
hoefster dijner godliker
gaue wesen in desen le-
uen op dat die ewighe
vryheit na dier behoe-
dinghe volghen mach. **D**
gi machden xpi hweert
uwe benedegō dicwyle
aldus te en pijn tot he-
der d' woelstine deser we-
relt op te thyne rechte
als een sodekijn des ro-
kes dat vande wehuke

ke midt sijne heiligher
 minen plecht te wonen.
 Verblift altoes vander gu
 uen die ghy ontfanghen
 hebt en hebt altoes wese
 die gaue weder te verhele
 Diet ghi hebt xpin die in
 v regniet. **G**hy hebt ma
 den die een pance en een
 moder ahe maechden is
 die voer v gaet. **G**hy hebt
 alle die choxen der enge
 len beert tot uwe dien
 ste. **S**laept vryhke wa
 ket mit sorghe ghy die
 gheen zorghe vande echt
 scap en hebt. **G**hy die va
 der onghewinneider
 minen der kinder van
 uwen coninc niet ghe
 scapden en wert. **theodo**
Het schijnt rechte dat
 onghetempete minne
 der werelt ende dat daer
 in is een offteit en een
 doet is vande ouerste

Dinghen **pelgrim** Hoer doch
 ter ende sich wat die apol
 tel daer of seit. **E**en maecht
 des hēn denket om die din
 ghe die gode toe behoeren.
 want een maghet gods
 is vande gheeste gods voert
 come. si ruste in die minne
 gods si en setet niet boue
 sijne minne. **E**nde want si
 altoes waer nemet dat hi
 ghebiet. so dunct si altoes
 van hē. **E**nde op wie sal
 mijn gheest ruste dan op
 ten oetmodighe en opte
 vreedslannghe en opten
 ghenē die mijn woerde
 onthiet. **D**ese woerde des
 hēn werden alsoe aachtich
 in sijne drene dat si lut
 tekene ende ghetughe
 des heilighē gheests die
 in haer is nider heiligher
 he. oetmodicheit mit
 haer brenghe. **D**ie ma
 ghet xpi en wert niet

lichte lichtuec dich. Si en
heeft gheen behaghen in
cosshken dede. Si is rijp
van zeden. Si laet haer mit
anne dinghen ghenoghe.
Si en behout niet dat on-
noetorsachis. Si en voo-
pet den vreaude oghen-
gheen slyc den mensche
van bute te behaghe hoer
behoert toe staadicheit des
ghenoets rijpheit va ze-
den. eersamicheit inde wer-
ken mate en ghewichte
der woerde saamelheit in
al haer wysen vsmact-
hat der werelt vuerighe
minne tot haere god. Si
sel ghenich wesen dat
woert gods te hore en
dic wike in haer ghebede
Want die sijn ghebet. alst
tijt is te bidde verluinet
waerlic het is he oncon-
dich wat hemel sal minne
is. Si en sel onder haren

andere zil haer niet wtne-
mende noch sonderinghe
wesen. noch oer alsoe ghe-
meen dat die ander em-
ghe exempel der lichte
dicheit acu haer moghe
merken. Ende al ist dat
die maghet. out onder
haer andere zil haer die
meeste is van gheslacht
of van kunst of van
gode dat si daer in ghe-
brocht heeft of van em-
ghen andere gaue inde
gheest of inder nature
nochtant sel si die min-
ste pine te wesen ende
haer rechte deeme wike
is si cleyn en swede in haer
selks oghen. soe wat si
den mensche en den en-
ghelen. en gode ontfanc-
lic en ghenanne. Gylina-
ete snodicheit van bute
bedert en beighet xpm
van binen. en dan is si

waerlic een maghet xpi
 als si altoes meer boemuo-
 dicht begheert te welen.
 dan si mitte werke vol-
 brenghe mach wat doech-
 den mach in dien werke
 ghebreken. daer die men-
 ghe des herte altoes op
 ene goden wille staet.
 alle die glorie des coninc
 wijf is van binne mit
 guldenzome dat is in de
 sentencie der heyligher
 scripture. want dese doch-
 ter des coninc heeft wijf-
 heit met allene inder re-
 den en inder hystorie mer
 oer mede inder heymel-
 ker verstandelheit van
 binne. altoes met si den
 voertgaue der doechde
 in den spieghel der scrip-
 ture want si dat woert
 gods **dat een bau-**
degom der scamelie
zele is altoes draghet

in haerte herte. want die
 wijsheit sel vande ghene
 gheuonde werden diese
 zoekte. Ende si voert doemt
 die gheen die se begheert
 op dat si he haer selue eest
 vertoghe mach. **Hoe** wie
 des mooghens wie om
 haer wakert. Die en sel niet
 arbeiden want hi selle
 vijnde luttende bi sijne
 twee. **Hee** **W**ie zoude
 vande weghe der waerhe-
 moghen diuale daer xps
 een regere van binnen
 of is. En gheliker wijs als
 alle dinghe den mensche
 tot sijne nonvste ghesle-
 pen sijn. alsoe werden si he
 oer tot ene exempel voer-
 ghehoude. **O**p dat hi
 doer dese sienlike dinghe
 zoken zoude die hemel-
 sche dinghe die hi mitte
 oghen niet beviende en
 mach op dat die minne

des sappers uten aen mer-
ken der creatur voer ghe-
leit en gheprijst werde az
ic hadde gheerne mit e-
nighen exempelē bewijst
hoe dat die lichamelike
dinghe tot des mensche
behoef ghescepe sijn. **Bel-
gum** Hoer dochter en sijn
hoe dat die he selue dat
zike der henele oncosteli-
ke snoden dinghe heeft
ghelijt daer hi leit. Dat
zike gods ghelijt te mol-
terit side als dat gheliept
wert se wasser op en wt
alle groet dat die vo-
ghelen des hemels in si-
nen telghere mogē nestē-
len. En dat zike gods
wert ghelijt ten zide
dat in der eerde ghewor-
pen wert. Dat nacht en
dach wasser daer die
sayer niet en weet. Der
hebben wi vand' leyen

die bouē salomons glo-
ne gheset is. En vande
vighboem en van alle
andere bome wannēer
dat die vruchte brenghē
se ist bi zomer aldes ge-
lijc hebstu van vogele
van diere die alle tot de
sen sinne dienē want
si alsoe wel om des me-
schen wille totte exem-
plaer ghescepe sijn als
tot hare notorste **theo-
dora** Vander vaeringhe
der zelen daer hier te
voren of gheset is heb-
stu mi wel berecht. mer
ic beghere dattu noch
niet of en laeste. **Bel-
gum**. Wiltu horen wien
dat dese vaeringhe te
ghelat werden die in
eerde hemelicher bedu-
dinghe ver- **me**
werden. **theodo**. Ic
en weet op dese tijt niet

Daer ic mit meere ghe-
noechte of horen zonde
pelgrim. Hebstu van
sinte pauls niet gehoort
en ghesait Alle die ghe-
ne die in xpo gedoopt
sijn die hebbe xpm aen-
ghedaē. Dit cleet wt
vand' genade des doep-
sels ghemacēt op dat
die mensche die die eerste
stoel oūmits de eerste
adam vloze hadde in de
andere adam zuuertit
vaert zonde werden.
theodora. Hi verwon-
dert alre zeer hoe een
maghet xpi mit cristo
mach ghecleet werden.
En hoe dat xps aen onse
lichamelike lede recht
als een cleet mach ghe-
uleghen werde **pelgru**
Wen sal dit cleet gree-
telic vstaen. want ghe-
liker wijs alst zonder

vnemē der sinnē mer on-
sienlic ons aenghedient
wt. alse weret oer onse
lic en gheestelike ontfan-
ghen xps is dat licht in
is die goetheit hi is die
gherichtich hi is die hey-
licheit hi is die godhere-
heit. en aldes gelike gree-
damē segghē of gedenke
mach **theodora.** Dat ghe-
loue ic al **pelgrim.** Nu
besich dan hoe zuertlic
du gedeet biste alstu al
ledine werken in enen
heylighe zome leue des
lichtes der gherichtichheit
en d'goetheit weikelte
dat vand' enghelē leue
niet ver en is hebste da
ten ghenē niet aengheto-
ghen daer du of biste
dattu biste en vmoechste
alle dat goet dattu doeste
Spauls seet **S**hi sijt
van ghenade oūmits

gaspel

Ten gheloue behouden en
dat niet van u selue. Het
is een gaue gods die mit
ten werken niet vdiert en
is op dat he nyemant en
verheffe. **Dese** roc en wt
nemen meer vbliten hi is
ouigant hi is onvan
delbaer hi is ewich ducere
de mer dat is oumits craft
des gheens die in dat on
toegant hi hichte woent.
want hi selue onsterflic
onwandelbaer en ewich
is. **Die** onghelape wysh
gods heeft desen roc ghe
maect want hi d' minen
die alle ster is als die
doet ghehiet wt xps he
uet di alle zeer ghemint
dat hi voer di den doet ghe
smaect heeft. **Daer** om
antwoerde sijne groter
minen mit minen min
ne ten minne volghet de
voergangher hoer ten

roper hebbe wt alle me
sche een gheordinne de
mine daer alle die ewe
ende die pphete en die
psalmie in vult werde
want oumits desen min
nen wt die heilige roc
der duechte onghewest
ghehoude. **Alse** langhe
alline desen roc heeft
se en sel hem dat heyh
gheghemote nemen nie
van naetheit stamen.
Want wat is anders da
die apostel seide. **Ehi**
sijt inder mine gewor
tel en ghefondert wil
stu oer weere wat dese
wortel der minen is. **he**
odora. Jae ic mit alre
begheerte **pelgrim**. **Die**
wortel d' mine is die
blome en die vruchte d'
ewich. **Dat** fundamet
der reynicheit. **Dat** hicht
der volcomene vstandel.

heit Een zeghel alles
 gheesteliken leuens Een
 ghemeeen vblidinghe
 der heilighē want die
 minne is een slot van alle
 doechden **S**i is een be-
 ghinne alre benedixie
Dus een volbrenghe
 alre salichheit **D**ese wor-
 tel der minnen wert al-
 toes in tte douwe des
 heilighen gheests ouer
 ghegotē **E**nde also als
 si die stoutheit alre hanc
 blomē alre onweirwā
 delt hout alre heest si
 die vruchte altoes zon-
 der ophoude **I**n welker
 vruchte die bloeyende
 liden der heilighē inder
 begheerte der ewicheit
 alre ene voersmaet ge-
 uolen die die minne die
 god selue is hē ouerulo-
 delike hiet na sel aen die-
 nē **D**hoe salich is die

zuele die die oetmodich-
 tot enē fundament leit
 om die grote duecht der
 minnen daer te bet me-
 dere onthoude want zon-
 der waerachtigh oetmoe-
 dicheit en machmē nē
 manne tot volcomēre
 minne comē want alsoe
 als die oetmodich een
 fundamēt der minne is
 alsoe is die minne weder
 een onulodich loen d' oet-
 modicheit **I**n d' oetmodic-
 heit is die ruste d' zielen
 gheleghe **A**ls die hē selue
 leit **L**eit vā in dat ic sact
 modich bin en oetmodich
 van liden en gi selt uwe
 ziele rust vnde **I**n d' minne
 is die vlatens der zonde
 gheleghe **A**s daer ghe-
 saene staer die minne deit
 vechten d' zonde **S**ich
 dochter du biste totter
 nacpramer xpi gewilt

Du hebste hier enē rocke
die die zonde bedect wat
god is die minne en die
māer minne blyft die
blyft in gode en god in
hem ende soe wie gode
onsen hē aenghetoghen
heeft wat heeft die voer-
cinghe conde of naecth?
of stande te sorghē *he*
Cor. **H**oe costelike deet
is dat **H**oe ouerschoe
is die roe die van gheere
menscheiker cūsten
noch subtylheit ghema-
ket en is mer hi is bereit
vande godderlike ewi-
ghen wille gods om die
confuselike naecth^{er} des
verbande mensches te
decken *pelgrim* **D**ese roe
roe althū segste en is van
gheerne mensche künste
mer vander ghenaste des
heylighen geests gema-
ket **D**aer om sel een

maghet des hē die dan
mede gedeet is wie dat
hi oer hi mitte inuelle ha-
res herte rope en segghē
al verblidende sel ic mede
heer verblide **E**n mijn-
ziele sel in mijn god ver-
bliden want hi heeft mi
dat deet der salicheit an-
ghetoghen

*Hier eyndet dat vrede bo-
ke en dat vyfte begint hier*

DAn desen hemel
schen omcledē
nem tot enē ee-
nepel die mod' ons hēn
Hi is een vāeringhe alce
doethān **H**i is een spie-
ghel der zepincheit en
heeft de ghenē outfāghe
die hemel en eerde niet
begripe en mochte **H**i
heeft dat woert dat zōn-
der beghine vande vād
gheboere is in hare heyl-
lighē lichte beflote en

ende tot alre menschen za
 licheit voat ghebrocht
Dese moder dese magh
 moder der moder en ma
 ghet der maechde alsoe
 als si den zone gods ma
 ghet ontferc also is si na
 der gheboerte maghet ghe
 bleue. **M**aria is een woe
 tel der ewigher bloeme
 en een blome en een vruch
 te der ewigher benedictie
Du magh xpi alsoe
 veel alst di moghet is
 soe volghe dese maghet
 der maechden en du sel
 ste nat manie den zone
 gods gheestelike sijnne
 te baren. **T**hedora **D** va
 der want du in dese ma
 ghet d' maechde en dese
 coninghine alre hemel
 sicheit toechte in selte te
 volghē soe bidden di dat
 tu in wat van haren
 weerdighe loue sogghē

Wille Want het en is niet
 moghet dat dier groten
 vrouwe navolghester zou
 den moghen dwalen daer
 si den wech der waerheyt
 ende der reynicheit daer si
 doer ghewandert is voer hē
 sien staen. **p**elgum **D**ijn be
 gheue gaet boue mine ver
 moghen en vander moder
 des heren. yet onder vijnde
 te sprekē dat gheint bet
 der vinctheit dan der le
 vinghe. Want die groetheit
 der ghenaden gods die d'
 in w gaet boue alle me
 schelike woerde want si
 voerhen was dat ewige
 woert te ontfanghe eer
 dat si gheboeren wort. **S**i
 doe si gheboere was wort si
 mitter volcomenheit alre
 benedictie beguniet. **H**er
 al staet daer ghescreuen
 du en selste niet zoken dat
 hogher is dan di tochoert

noch ondervijnde dat di te
aachtich is mer dat di
god ghebode heeft daer
Denke altoes om **Rochn**
en wil u di niet wey ghe
zen ist dat in die ghenade
te gods te hulpe comet
thetora. Vader dat neme
u zeer gheerne want een
minlike gheuechynisse
vander groter hemelster
maghet is den maechden
die haer gheerne volghen
zonde recht als een wech en
eenleue **pelgrim** **D**innits
deker maghet daer du na
vraghelle sijn die salmen
ten der godhker outferm
heitheit vult **D**ie he
mele sijn om haer wille
neder gheneycht **D**ie fon
teynen der wateren sijn
op gheloken **D**ie funda
mente der werelde sijn on
der **D**at is doe xps van
haer gheboere wort wor

ten die apostelē verorde
die alle der werelt recht
als wt onigandiken
fonteyne hebbe dunke
ghagheue ende doe die
pheen onder worden
wort die werelt totten
geloue ghebrocht **H**ier
om se is si des hemelste
conincs brunt sijn doch
ter sijn mod en sijn ma
gher sijn dinn sijn zul
ter sijn vuedinne **D**es
enghe gods enghe mo
der **J**uden hemel was
si wt eenre mod des zo
ne gods voer sien eer si
gheboere was **H**i is der
engele moechde en glo
re si is die dagheraet
die zone die maer die ster
ren **D**ie dagheraet qua
voer eer die zone d ghe
rechticheit gheboere wt
Hi is die zone daer die
slepper selue den taberna

kel sijns lichaems in ghe-
 let heeft ende is daer wt
 gecome wt als een bin-
 tegom wt sijne slaepca-
 mere **I**n is een maene
 vande claren iode der
 ewigher sone doer se-
 nen wandelbaer nader
 natuere lope in desen leue
In is een stree des me-
 res want si den ghenē
 die inder werlt diuult
 melle varen die wech die
 hanen ende dat leue is
In is inden paradyse een
 blome en een vruchte d
 houtē ghenōde daer
 die costelike balsame
 opwasset **I**n is een vruch-
 te alre welriekend crude
In is een patriarchie dat
 ghelachte en die wor-
 tel daer alle die ghene
 die den ewighē leue toe-
 behore dat saet en die
 blome der ewigher bene-
 dyctie of coemt **E**nde wat

si moder en maghet is. se
 wert si mit hoymelike si-
 guē beteykent **I**nde dwer-
 nen bollake die der beinde
 en met en vbeinde **I**n moy-
 ses tabernakel **I**n aarons
 rode **I**n die gulde ranne **I**n
 die rode die onder ander
 done roeden dōye was en
 bloeyende wert **D**iesu wel
 dat veel verborghen sa-
 mentē cristi en manne sijn
 moder in desen voer seide
 figure verborghen sijn **D**ie
 tabernakel is die oude sy-
 nagoge **D**ie artha is die
 toghenwoerdighe heylige
 kerke **D**at manna is dat
 woer gods dat cristschue
 is **D**ie bloeyende rode is
 manna welke voer seide si-
 guē die al vol geesteliker
 sacramentē waren **A**llt nu
 in onser tijt daere dan
 die zonne geopenbaert is
 want wat is blenden-
 der of costeliker dan sijn

gout. Wat is den ghelou-
ghen ghemoecke ontfanch-
ker of smakeker dan dat
māna. Wat is schoone en
ghenoechliker dan die
moder maghet bleef. Wat
is vruchtbaere en salgher
dan dat lichaē xpi daer
wi of gheuoert werden.
In der guldenē cāne was
hier voer tijt dat hemel-
sche māna gheleit. In ma-
rien wert dat woert gods
xpi ihs ontfanghe ende
van haer gheboore welke
gheboorte een wonderli-
ke blome en vruchte was
die vander douer roede
quātes die werlt on-
ghewoenlic was. **tho**
Het is wel behoecht dat
die edelle en die verbor-
ghenste sacramente die de
ouden vaders in figuren
bewyft woude. māne sou-
te bewykenē daer alle

die soetheit der duechte
oech stelic of ghecome
is ende daer alle vollichē
der duecten welchē in
woent. **pelgrim** Du
vynstte māne in die tyt
de die rechtens israhel
regeide biden droghe
vliēs betykenē dat ma-
nuel mitte hemelliche
douwe bedouwet wert.
Du vynstte in der tyt
doe die conighen isrl
regeide in veel wonder-
liker bedudinghe ond
die pphete verborghen
van welken ysayas sei-
te dat een in aghet ba-
ren zonde. **Ezechiel**
spē van eenre beslotere
poerte die nyemant da-
den punce op gheloke en
zoude werde. **Daniel** sa-
te datter een steen vade
beghe of ghehouwen
soude wade zond hande

Jheremias seide oec dat
 die he een nye dinc op
 ter eerden maken soude
 Want een wyf soude o
 me begripen ene man.
 Ende veel des ghechtes.
 Daer maria die moeder
 ons he in ghemeent is
 die te lanc te barende te
 ware. Want wie soude
 vander gheenre te vol
 len spreke moghe dien
 die zone gods eer die
 werelt gheschepe was.
 tot enen tepel hadde
 voer sien. Ende int dat
 tumare mit ene zib
 tile verstante soke wil
 ste. du vindeste voer
 alle creature mit he
 mel in die voerliench
 gods. Du selste sie mit
 paradyse. In die arke
 noe doe die diluuy
 ghinc. Du selste vindē
 ond die panarke ghe

ter ende onder dat volc vā
 isrl' doeli nider woestine
 waren. Du selste sien hoe
 dat si vande ioden ghero
 me is. recht als een roese
 vande doerne. Du selste ver
 wondere sen sien doe die
 werelt vernyet soude wer
 den. daer si mitten enghel
 sprac. En daer si die een co
 nighne des hemels is. Ely
 zabeth haere mychte dien
 te. Ende daer na mit grote
 verwondere der goetheit
 gods lutende bider uibbe
 haers here. Daer na ont
 fent si mit hare kinde die
 offerhande vande die co
 nighē. daer si dat kint mit
 groter uiblaae hielt op
 haren schoet. En mochte
 wel mit rede legghē. Hi
 aulde mi mitten aullen
 nshins mondes. En mijn
 gheminde sel my recht
 als een bondekijn van

abfunda, fuba

fulvula f-

mirren tussche mine bor-
sten wonen. **M**ijn gemide
mi en ic hem. **I**c hebben
gevonden die mijn ziele
minnet. **I**c hebben gheusat
ter ic en seels met late gaē
thent icken gheleit hebbe
in mijne mod huns en
in die slaepamer mijne
vinsten. **I**c ben een muire
en mijn bouste sijn recht als
een toerne oimits dat ic
ghevoede bin voer hē recht
als een die vrede gevonden
heest. **D**u vinderste oer dat
si vander crinne totte cruce
met veel van haren kinde
gheloyden en was. **S**i slot
biden cruce als een vrou-
ghe moder die haer herte
mitte zweerde des rouwe
doer woude was. **D**aer
na doet haren kinde beha-
ghede en alsoe allt hē be-
haghede nā hi se tot hē
in den heemel. **thcodora**

Vaer ic si mach wel ond'
allen wyne ghebenedyt
wesen die vande beghine
der werlt totten eynde
toe altoes haer ghenade
wighelstort heest. **M**er dat
tu segste dat si voer die
werlt in den hemel voer
sien was en verstaet ic niet
wel. **E**nde hoe zulke quet-
te vanden beghine der
werlt van haer inde pa-
radysse ghemaect was
pelgrim laet haer voer
mi di antwoede die
gheloyde was en haren
sapper droech laet haer
seue voer my spreken.
die voer der werlt begi-
ne een wincore mod ghe-
wen was. **D**ie hē seide
si heuet mi belete in den
beghine sijne weghen. **E**e-
er hi yet vande beghine
ne maect bin ic vander
ewichheit gheordnert.

ye
Ge. 14
ab
5

we die afgonden noch men
 en waren was ic alrede
 voer sien **theodo** Bedu
 det mi dat hoe men dat
 van henen plone neme
 mach **pelgrim** Die voer
 lieueheit gods daer alle
 die scaete der wysheden
 ende der wetenheide in v
 borghen sijn die begri
 pet en omevatet en re
 giert en volbrenghet tes
 fens te same alle datter
 voerleden is datter tege
 woerdichis en oec datter
 noch namels ghelae sal
Ende sonderlinghe die
 mensche die in salchede
 der ewichede zelle toe be
 horen. **En** hier om wat
 alle dinghe hoe en wa
 neer si mit onderloeyde
 ghelae zoud in die wys
 heit des woerde gods be
 kenet waren die was
 die moder oec mittezoen.

Diuinitis wien ontfangens
 ende gheboete die salicht
 alre redeliker creatue zoud
 come **Ende** in welker dat
 fundament des heuellsche
 ihus geleit zoud werde
Ende want alle creatue
 om den mensche ghescepe
 waren te diene sic was oec
 die moder mittezoen in
 onbekender wysen voer
 alle tijt daer toe voer sien
 dat dat alse volbrocht
 zoud werden **En** hier om
 dat maria tot eenre mo
 der gods bare was en
 dat xps van haer ontfan
 ghe en gheboere wert en
 stierf en vrees en opclam
 totten hemel dat had die
 wysheit gods al vor alle
 creatue voer sien dattet
 in sijnre tijt zoud ghesce
En want god om des me
 schen wille alle dinghen
 ghemact heeft soe is die

mensche oec eenzake ghescepenre dinghe. En dar selue daer die mensche om ghescepen is dat was eer die mensche was wat diezake is eer dan dat vanderzake ghezaket is met **thedora**. Dit is zwaer te begripen ende gaet boue mijn vstant **Mer**ic viddes di antwoerden hoe me dat verstaen sal hoe dat sonninghe dinghe die vanden zone gods mit zonde heide gheset worde hoe dat me die oec d' moeder ons heren of der heiligen kercken of oec eene yegheliker gheachtigh gien wel mit ghemeen toe mach sarnē **pelgrim**. Die heilige sarsneuer nader ontfangheit ons verstaens begripen en be sluit onder tiden alle

18
nu die moeder mitte zoe
Alle nu die beuut sijn
heilighe kerke. En som
tijt eens yegheliker ghe
rechtichs mensche ziele
in al zulken yborghe
re emchat se wat me
van ene yeghelike seit
dat dat van he allen
sijnt seit te welen wat
al illet datter veel on
ghetelder dinghe van
den zoen gheset worde
die hi mit zonda hede
vande vad' ontfanghe
heest. Nochtan om die
eenheit te bewylen die
die zone mit sine leden
heest. So mach me alle
dat van ghenade der
heilighe kerke mit ghe
meen toe sarnē. Wat
alst als dat hoeft en
dat lichaem te gader
hoeren alst is in he ber
den oumits d' ghenade

inghe
tenda

Refpon

een gheest. **A**ls **p**au-
 lus seyt. **H**oe wie goede
 senhaghen die wert een
 gheest mit he want om
 die eenheit wille te vol-
 brenghe soe heuet die
 sepper alle creaturen.
 alle dinghe ghescrepen.
Her wie daer die afgro-
 dicheit der godlike or-
 dinnae hem omete te
 stellen want hi die
 duustnisse hem toe ene
 winbel gheset heeft.
Hi want die cleynen von-
 ke onser vsmidelheyt
 den onbegrypelicke god
 nauwehke begrype
 mach. Aldus was ma-
 ria nut hare zoen van e
 wijhede voertie met
 nider tijt mer nader voer-
 siemheit gods te reke-
 nen. als die nider tijt die
 van gode daer toe ghe-
 ordinet was der we-

zelt gheopenbaert zoude
 werden. **t**heodora. **D**u hebste
 mijnre viaghe in alle din-
 ghen die ic toe noch toe ghe-
 tunghet hebbe ghenoech
 ghedaen. mer noch ghe-
 breec mi wat **p**elgrim.
Vraghe dattu wille **t**heodo.
Hoe mach men datter ghe-
 sarue staet die he heeft
 in vande beghine sijnre
 weghē beseten. eer dat hi
 yet dede. **m**arie en der ewi-
 gher wijshet beide toe sar-
 uen. **W**elc sijn die gheeste-
 like bedudinge van dese
 weghē beide inder wijshet
 gods en in **m**arie **p**elgrim.
Du berentse mine voete
 een lantweine want du
 int alsoe groter subtylht
 vande beghine deser wege
 viaghesse. **L**aet ons onder
 ons beiden hier na zoeken
 en bidde xpm dat hi onse
 duustnisse vlychten wil.

Die ewighe god is onbegrepen in sijner moghet hat ouernemelic in sijne godheit. hi en was nye zonder sijn woert. hi en was nye zonder sijn zoer. hi en was nye zonder sijn wijsheit. hi was altoes hi is altoes. en hi sel altoes wesen. Dat beghin sijne weghen. hiete te wesen doe hi alle sienlike en on sienlike hemelliche en eerliche dinghen ende al datter is oimits sine woerde den zedliken creatuere inder tyt saep en openbaede wat die aenft en die moghetheit gods. en zonde die mensche niet bekenet hebber en waer dat god die scerper des mensche dat den mensche oimits de dinghe die ghescepe sijn gheopenbaert hadde wat die on sienlike dinghe wor

den inuten verstante begrepen oimits de dinghen die ghescepe sijn. Ende als salomon seit soe is die wijsheit selue een. Si vermacht alle dinc. En in haer selue bliuende vnyet si al datter is. Ende nade geslachten voert si haer selue ouer in die halige ziele. Dat is si maent die zelen vntfanchit der godliker vstandelheit ald heestet god in sijner ewigher goetheit ghe wout ende in sijner ewigher wijsheit gheordinet dattet in sijner ewigher macht gesce zonde. dat hi namels ghedaen heeft. En dese due goetheit wijsheit en moghentheit wawte gader. men mochtse oer inder tyt niet dey

len noch seeyden die al
 toes wesehc een geve
 set **heest** hebbe Die goet
 har vernaeht Die wyl
 hat ordmeit Die mo
 gheuthat brenghettet
 te werke **Dit** sijn die e
 wighe fundamente alre
 zaken ende dat eerste
 fundamet dat alle crea
 tuē onbegrepehc is.
 Want al ist dat dese
 due in gode sijn na on
 sen begrip. nochtā wil
 len en kunne en mo
 ghen en is in hē niet
 van een. **N**ier hoemen
 tbegin teler weggen
 der inder ons heven
 twe saxe mach en he
 dat die oersprone der
 nyer creatuē oimms
 haer begōne is dat
 staet nocht te verclare
theodora **J**r begheer
 datu onderken wille

datter bederhet is **pelgrim**
 hebstu inden plahne met
 ghelezen vande zone gods
 dat hi hem veruuechte
 als een gygant om sine
 wech te lopen. Ende op
 een ander stat hi sel inde
 weghe vander ruinen
 drinke **theodora** Dat heb
 ic dicke ghelezen en veel
 des gheint **pelgrim** Die
 weghe gods sijn die me
 stheke natuer culti sijn
 gheboete sijn wanden
 ghe onder die mensche
 sijn stauē sijn veruisen
 sijn opclūnghe totten
 hemel Van welke weghe
 die moder ons hē een
 zondlinghe materie was
 want hadde die zone go
 des van haer niet ghebo
 ren gheweest hi en had
 de in desen weghe niet ge
 wandert Aldus hadde
 die zone gods voer tbe

Mat. 19. 2
 n. 1. 1.

ghin sijne wegghen belesē
want hise tot eenre mod
vroes. als van haer ghe
boren te werde. Ende wat
mochtet vorderē dat die
weilt mit al hāē toe be
horen ghestepen was waat
dat die mensche daer die
werelt om ghemachet
was oūmits desen wege
niet verlost en hadde
gheworden. Ende hier om
alder als alle mensche in
adam steruē. also zulle
si alle in xpo leuendē w
den. Ende als dat leuen
der doet volcht. so wor
tet al vuyet datter out
was. Als god doet enē
pheet seit. hier ic sceppe
nye hemel en nyē eerde.
Dauid seit oūmits den
woerde des hēn sijn die
hemel gheueft ende al
hoer arichte mitte geest
sijns mondes. Ende veel

des ghehe dat mē inder
heiligher scrijture vint
daer du in sien moech
ste dat die onde dinge
voer bisijn gheleden.
En dat in xpo alle din
ghen sijn vuyet. Daer
t paul⁹ of sat. Doet
an den nyen menschen
En t johan in apoca
lyph vande gheue seide
die opten troen sat. hier
ic make alle dinge nye.
Daer men tbeghin en
die ordinacie der nyer
gheboerē herke nae
enē gheestelike sinne
clerlike in merke mach
thodōa. Tbeghin van
desen weghē hebstu na
tween sinne. alder ver
claret dat mine vstan
de gheen twiuel daer
of ghebleuē en is. Hier
ic woude gheue vā
datter na volcht nae

enen gheestelike sinne vā
 di wat horen op dat ou
 nits daer hēnisse der
 maghet ende der moder
 ons hēn dat hēte der
 gheesteliker verstandel
 heit in ons vmeert vde
Pelgum Het en was in
 den begheine mijn man
 ghe met den tyt mit he
 meliker bedindinghe d
 sarktuē te en brenghē
 mer den maechde vpi
 een vmanighe der doeth
 ten te doen Daer om leg
 ghe dyn gheuerke me
 re an die duachde die
 du volcomelic in manē
 vmdelle dan an die zib
 tyllhat te onder vnde
 die in der sarktuē vbor
 ghen is Ende hout dat
 vall dat die zalichheit
 ende dat leuen des me
 lichen inden gheloue en
 nider reynheit manē

ghenonden sijn wat wat
 sijn sijn weghe dan yunghe
 oetmodicheit ende sannel
 reynheit die rechte als
 hēne van alle andere de
 gheden sijn daer die doer
 in op ende toe gaet Ende
 zonder twyuel soe wyē
 manē weghe leert wande
 ren die en sel nēmermeer
 dwalen moghe want die
 heylighe oetmodicheit
 behoet die reynheit
 ende die reyne auilcheit
 voert die oetmodicheit
 Ende wat is die doer die in
 desen tweē hēne op en
 toe gaet anders dan die sa
 llyge hēde die selue ghe
 sel heeft Ik bin die doer
 ende doer dese doer gaen
 die simpel onosele en oet
 modighe scapkens vā in
 Ende al iser dat alle dese
 scapkens mit manē ghe
 ne maechde en sijn si mo

ghen doch inden iughe ghe-
loue ende inder heyligher
eenodichat alle wel haer
navolghere werden. **D**ese
wer heeft maria inden he-
melshen ghesicht alre eerst
gheuonden ende den leden
der heyligher kerke alre eer-
ste opgheloken. **O**uer den
toppel van deser dore tuede
veel dulent maechde xpi
dumts dat maria haer
voergangster is. In wies
wonderlike gheboorte ha-
re alre leue ende zachticheit
gheleghe is. **V**ander weer-

Maria is een dach **marie**
ouerblenkende poete
des ewighen licht. Die ghe-
der hemelsher zalen. Die
slotel daer dat paradys
mede opgheloten is. Ken
zonderinghe woensat des
heylighen gheests. Ken ta-
bernakel der ewigher zone
si is die mine en die forme

alre maechden. **S**i is van
der roede yelle opghewat
ken in die werlt en eer
die werelt ghemactet
was. was si voerhe inde
hemel een moder xpi te
welen. **S**i is een dochter
van syon en van iherlm.
Si is een moder en een
vrouwe alre ghelouigh
mensche. **S**i is een con-
ghine der hemele. **S**i is
een moighenstere cla-
re dan die zone of die
manne. **S**i is inde stouwe
den leue verheue als die
cederbome. **S**i inde wer-
kehke leue bloeyende
als die palmbome en
vuchtbaer als die oly-
ue bome. **S**i is een spie-
ghel des hemels en der
erden en een slot alre
menscheker zachticheit.
Ende zonde ic na dinn
begheerte al segghen.

dat van haren loue wel
 te segghen waer. Ic molte
 dat beginn der werelt en
 al datter ghescreuen is ouer
 halen. Want men mach
 onder alle heylighe die
 voer xpm en na cristu ha-
 ren manne vinden. **O** siu-
 like soetheit der hemel-
 liker ordmanne alle der
 gheerne die den lanne
 mit manne volghen. Ende
 singhen den nyen sanc
 mit onspreekker vrolic-
 heit. **theodora**. Ic bidde
 di vader hout een luttel
 op ende sech mi wat on-
 dreyts van dinghen daer
 ic met deyne mede be-
 wegghet en bin. **pelgrim**.
**Wat is dat nu begheer-
 ste te wete theodora**. Ic
 weet wel dat nu van ghe-
 nen nyen sanc segghen
 en zonde het en waer
 datter oec een ontsanc

waer. **N**o wilst ic gheerne
 wat ondersceit datter tus-
 sichen desen twee sanghen
 is. **Pelgrim**. Want du co-
 tlic een antwoert begheer-
 ste se segghen di dat na-
 den vleysche te sinaken en
 telenen is een ontsanc. En
 naden gheeste te benoele
 ende te leuen is een nyen
 sanc. **D**oe enaden bose
 gheest en den vleysche co-
 seuerde sanc si de on-
 sanc alre eerste voer. **D**e
 manna vanden heylighen
 gheest. **O**me bescheuen
 was en gabuels boet-
 stap ghehoefde beginn si
 alre eerste mit hare doch-
 teren den nyen sanc te sin-
 ghen. **theodora**. Ic wilst al-
 te gheerne wat dat is den
 nyen sanc te singhen. op
 dat ic den ouden sanc mocht
 te vergheten en verbliden
 inden nyen sanc. **pelgr**

Die nye sanc is die glorie
der maechtheit die co-
ne der weyheit die voer-
de aulmen die blome der
onghebrokenheit daer
die maechte van alle an-
dere mensche mede onder
sieden sijn en zelle inden
hemel na eene wysen hoer
loens onderseyden bliue
want si den voerseyden
nyen sanc zellen singhe
en volghen den lame se
waer datter hene gaet
Mer dat hi dieu hemel
en eerde niet begripe en
moghen in behamelika
wysen hier of daer yet
sel gaen daer hand die ma-
ghden naezellen volghen
oec die duerste die maech-
teheit ende die staet der
behoude mit onghebroke-
heit en die blome der
sancheit sel beyde mit
lame en mit maechte
alsoe veringhe en also mit

en zonderlinghe sijn
sel op malandere ghe-
ken sijn Ende alsoe
die glorie des lams ende
der maechte veringhen
se wat dat lam in die
glorie der weyheit van
natuuren heeft dat selte
oec die maechte die den
lame volghen van ghe-
naden hebben Alle men-
schen en begripe dit woert
niet her den ghene diet
ghegheue is wiltu een
reghel en een maniere
vande nyen sanghe is
dattu onbeulet mit we-
ghe wandelste oec in de-
sen leuen weten **theodo**
Dat begheer ic alte zeer
want mochte ic veringhe
dat ic mine soe en wou-
de ic mines niet oflate
want waneer die mine
verlapt dat is een doet
der maechteker blome
Pelgrim Dat is enen

waer Die mye sanc is een
 saemel ghemode in desen
 aanden lichaem Een wac
 ker behoddinghe der hey
 ligher reynicheit mit oet
 modicheit des hten van
 gheeme echtscap of dat
 daer toe hoert yet te wete
 Gheen hope te hebbe tot
 ter werelt Dat licht der
 ingheboorene vstandelch
 mit weerliker menich
 uoudicheit niet te ver
 duustere En die vyf sine
 om hare scadeker be
 gheerlicheit wille nite
 slotel der minne gods al
 toes toe ghesloten te hou
 den **theodora** . Vader mi
 dunt dat dese maechde
 die die ayne der groter
 glorie gheloeft is een en
 ghen wech totte hemelri
 ke te come wer gheleit
 is want zullen si de la
 me volghen soe moete si

mit sonderlingher ghena
 de dese onweyne werlt on
 ghecoefent late **polyti** Dan
 om sel alleen die heilige
 reynicheit in onspreekelik
 manere volghē dat voer
 gaende lam dat een ma
 ghet is want si der onpuer
 heit ontghanghe sijn die
 dat na volghet pleecht te
 beletten Weesta yet wat
 een lam beduut **theodora**
 It vmode dat dat lam ou
 nits kenisse sine name ont
 sanghe heeft want als die
 meysters der nature seg
 ghē soe ullaer al sulke ken
 nisse tussche dat lam en
 sijne moder al waren si
 onder dulcent scape en la
 mere die alle van eenre
 verwen ende van eenre ge
 daente ware soe soude si
 nochtā malander bi hare
 ghehude zonder enighe tun
 nel claerlike bekennen .

Pelgrim Dat vyntmen
oer alse ende die ghewoene
der natuer die bewyft oer
alfe datmen der natuer
ker meylers bewynghe
daer toe niet en behoest
Aer hoe is onse lam xps
ijs van synre moder beke
net Die moder kener den
zoen en hi kener de mod
maria xps ijs die maghet
Dat die zone wtioeren is
witten dulse en dat die
moder boue alle wyuen
ghebenedyt is dat kenne
si onderlinghe claare van
der sonne lichte mit zon
derlinghen vadel ende du
maghet arsi weet dat
soe wat weerdicheit du
moeder bewyeste dat is
des zoens eer se wat lof
Du den zoen bewyfte dat
is der moder glorie A
er sech mi soe waneer du
een weert sieste dat zeer

zuertlic ghemact is we
der is dat weert datter ge
wocht is meer loues
weert dan die dat weert
ghewocht heeft **theo**

Beyde synre te loue mer
die meylter alte meeste
dier weert wrocht **pelg**

Dat is alse want alle
die zuertlich^h des weerts
datter is daer is me den
weertna salduch of te lo
nen A
er maria die een
heel volcomen weert des
ousten meylter is die
en selme witer eere des
weertmans niet ongh
louet late want si is al
les loues weert die een
vrouwe der enghelen
die die zachticheit d'ne
schen en die een pante
ster van alle machide
is **S**ua onker alte mo
der wt mitter berounghe
des serpens neder ghe

werpen in zonde mana
 die hemellicke conghyn
 wort mitter aensprake
 des enghels weder op
 vheuen tot ghenade.
Eua was een zake der
 doet alle der gheene die
 van haer quame **Maria**
 is een zake des leuens
 elker ziele die haer
 eerste begyn inde wech
 der gherechticheit ouer
 mits haer wil zoeken
Eua trant uen grade d'
 si inghelet was. **De** si
 die ghelijcheit gods be
 gheent daer si ons alle
 mede onteuert en vban
 nen heeft. **Maria** bleef
 binnen den grade haer
 oetmodicheit daer si de
 heer mede vdiende te ont
 fanghe en heeft dat ge
 slachte der mensche der
 mede weder te lande en
 op sine eerste eue ghe

brocht **Eua** heeft uen
 blome en uen vruchten
 des paradys **ada** de ouer
 trider onder die doemen
 der woestine ghewoep
Maria heeft en weder op
 gheboort en gheleet mit
 ten blome der reynicheit
 ende den hemel voer die
 eerd ghelauert va haer
 coemter dat witen zate
 des godlike woedes die
 bloeyende vruchtbaerh'
 onder die heilighe maech
 ten wasser. daer die camp
 der heilgher kerke ghe
 ken den paradise menich
 sijn mede vnaet is **Eua**
 soe wie om die minne xpi
 in desen leue ewighe reyn
 ichheit loue en houden
 die ontfanghe wat zond
 inghes loens als voersot
 is. boue alle anden men
 schein want die maechde
 xpi hebbe recht anden

lāne an sijnre mod' ma
nen aen. **S**an euangeliū
ende aen. **S**an baptiste e
nen waghen mit vier rāde
mit zuerliker costelicheit
vriet. **D**aer die maechde
op moghe gaen. sūte en
laten hem vore in des he
melliche brudegomis en
mer die mit rosen en mit
lehen en mit menighe
hande blome beset is. die
nemenmeer hōue sellen
hier sel staen die figure.

vanden waghen.

O Vaerlic het sijn.
salighe ziele die
vūmits den exen
pel van desen waghe van
der eerden mutter begheer
ten verheue wert. **S**ijn
die bloeyende ammer onder
die enghete worde gheset.
Het sijn oec mede des ghe
lyc salighe maechden die
vander rothe deser bloeme

alsoe gheroghen werden
dat si desen waghe mit
sinen vier rāden alsoe
veel alst he moghelic is
pinen te volghen. **hōue**
Het is al nuerlic dattu
van desen vier eue wa
ghen van vier rāden ghe
maect hebste wantu en
mochste gheen etelre ex
emplaer der reynicheit
ghewonden hebbe. **pel**
gū Dat he ic oec wat
San baptista was ghe
bove van pphete ghechey
licht van sijnre mod' lich
aem. **S**ide om die reynit
heit te bet te bewaen
ghinc hi in die woestine
op dat hi mit gheerne
vlechen in horen of in
sien der weerliker din
ghen sine amnt zoud
miltaghe. **S**an ewā
gheliste was ond' die
disapulle ep' alre meest

ghemuet hi keerde den
 ehtelap den mugghe toe
 op dat hi die blome der
 scamche kunscheit met
 en verlore **S** Jan baptiste
 en at met dat ontreyne
 mochte noch en drinc
 wine noch gheen dinc
 daer men droncke of w
 den mochte **A**er wert va
 locusten die sonlute spit
 hane herte en vandilde
 honghe geuoet **S** Jan
 ewangelist wachtte hem
 van allen zonde en om
 die zuetheit des godli
 ken woerdes te zuke kee
 de hi hem tot cillus bor
 sten **S** Jan baptist was
 een stemme des roepers in
 den woelme en liep mit
 ter stemme des predikens
 voer dat woert dat in
 synre ewicheit voer alle
 tyt onvandelbaer was
Side doe dat selue wort

menscheit natuer hadde
 aen ghenome wyde hnt
 mit sinen vngheer hi was
 een ander helyas in vueric
 heit der minen in bere spi
 ghe der zonden hi was
 een vaent des brudegoms
 en hoerde sijn stemme in
 vnachden **S**ide doe hi de
 zone gods ghedoep had
 en daer alle oetmodich
 volbrocht wert wort he
 die heylighe dneuondit
 heit daerlike vtoget **S**
 Jan ewangelist die den
 aerne ghehnt makede
 sijn vluchte in dat hoghe
 dat hi dat woert dat hi
 inden beghme sach vter
 verborghene heymelich
 des vaders haelde en broch
 tet inder moder stoet doe
 hi seide dat dat woert
 dat in de beghme was
 mensche inder tyt waer
 ghewoide hi was mit son

deringher mine boue die
ander ghemint han als
seur maghet word die bou
de ander en maghet was
beniden Die leinghes des
godlike woerts heeft hi wt
gheltoit recht als dat een
sijne paradys sijn rinnen
toer en heeft die vaderh
ke glorie ende sijns eenighe
boren zoens claerliker dan
die ander ewangeliste der
weeltropenbaer gemaect
Dan baptiste was altoes
sochmondich die sace ble
kende reynicheit zond vlec
ke te beware hi was mit
vult mitte lichte d'wyl
heit gods En alle sochwon
dicheit des huus des ghe
sindes der ouders begaf
hi en begheadem diemol
tine alleen te wese Dan
hi hem selue en and hude
beide mit leinghe en mit
exemple sichte totter vucht

te der ewicheit hi was
een pphete ende moere
dan een pphete hi was
een heereinte in zober
hede van eteen va dedi
ghe hi doepie dat volc
wt gods ghyete Ende
besloet ten leste alle sijn
doechde mitte testamet
des hicens doe hi mit ker
ker onthoest wart **S**ijn
ewangelist was een on
uersende medeghezele
der waerheit en an xpm
mitte bande der minen
alloe ghebonde dat hi
hezele en al dat hi had
de en dat wyl die hi ge
nomē zonde hebbe ver
sinate ende bleef bi xpm
wt zonderlinghen voi
del der minen Ten leste
om dat gheloue te ster
ken dianc hi vghiflic ve
mijn dat he onermits d'
michte gods met en deede

mer eyndede sijn leuen
 hier inder tijt in viedelker
 saltheit. **S**ide is also mit
 enen ouersiden bande
 der minen tot sine hemel
 sijen comt genaken dan
 hi ewelic mede sel regne
 ren. **theodan** Dese maghe
 wert heide zuilic voert
 ghedroue daer dat lam
 selue mede opte waghe
 is en oer medeis die wa
 ghe man wat hoe zoud
 dese waghien wel lopen
 het en waer dat hi van
 al zulken waghe ghere
 gret word. **pilgum** Du
 hebste heide wel vstaet
 want die maechde xpi
 en zoud die veuynde
 sinekehheit der werlt
 en oer dat si selue sijn
 nēmermeer moghe v
 winen het en waer dat
 dit lam dat die werlt
 vwoone heeft he inden

stade met hi en stoude en
 en deelde sinen ionghen
 bloepende deene van g
 nen mede dat hi selue
 van nature heeft want
 hi openbaede he in die
 ghehkenisse des zondi
 ghe mensches nochtā en
 was hi gheen zonder en
 heeft hem mit sijnre mach
 te alsoe te hulpe ghecome
 dat si boue den loep der
 nature inden roeghe der
 reynicheit gheblene sijn
Side soerwat maria ind
 blome der reynicheit gods
 gedaen heeft dat heeft
 haer god gheghewe. **E**n
 all god woude des was
 hi machtyche doen. **D**at
 mana die een blome der
 reynicheit is. **D**at beide
Somme die maechden
 waren wel te rechte hepe
 dat hebben si vande on
 beulete la onstinghen

van y. m
17...

in maria

15
Ende ahe menschen wage
en inden zonde ure weghe
des goden opfers haestelic
ghelopen wesen het en
waer dat die waghe man
den waghen mitte brydel
sijne ghenaden daer in hiel
te **D**ochter wat hebstu dat
tu niet ontfanghen en heb
ste ende hebstu ontfan
ghen wat vmetestu di
recht offhuut niet ontfan
ghe en hadste **D**attu bist
en dattu een magh; biste
en dattu mine daer toe
hebste dat is die gane
gods **E**nde die gane bist
schuldich den ghene toe te
samen daer sijnse ontfan
ghen hebste of dyn wa
ghen en sel niet te rechte
ghedienē wende want
dat onbenleete lā heest
des genade den heilgē
maechde gheghene dat
dat huus dat gode toe

hoert mitten blome der rey
nigher belet wer **S**i voer
coemte mit sijne ghenade
te ende gheest hem macht
dat si dat minner navolghet
ter ghenade moghen vol
brenghē **W**ant iohannes
bedudet alle voel als die
grane gods of als eend
die grane gods in is **O**p
dat een yeghele die op
dit fundamet een leuende
reynheit behoude wil
dat volbrenghet daer of
den meyster vand welke
willchlike toe samen en
hier om alle gi maechde
nisi die den trouwessant
des lamis in ves bundegods
ontfanghē hebt die mit
ter beloeftē der maechde
hker blome nader vrucht
der ewicheit vlanghet
Oh en sijt alleē schuldich
te merke waer dat lam
hene gaet mer hoe dattet

oer den maechden die he
 volghen voer gheganghe
 is want aler dat hi weet
 hoe die werelt dat lame
 eerst ontfer en mit hoe
 sulker buttheit dat hi
 daer in leefde **Hi** mit hoe
 zulken vdaere en onrecht
 ten ghevelde dat dat la
 weder wt der werelt sey
 de se seidi wel lichtelike
 vnemē hoe men de lame
 volghen moet **Doe** die
 coninc der coninghe gebo
 ren was wort hi in sno
 den doeken ghewonden
 ende vande olle en van
 den ezel daer hi ind arb
 ben verborghē lach ge
 wondē hi vloech uten
 lande in egypten en qua
 weder **Daer** na was hi
 meer dan xxx iaer on
 der tyhebot d' mensche
 ghehoersa **En** te lesten
 bespot en ghegheselt.

ende mit zware pme tott
 doer ghebrocht **D** magh
 nist aldus moesthu verlt
 dme here doer lacht ende
 doer onrecht volghē **Inde**
 soe waer dat lam mit ene
 vromen der doer voer gaet
 daer seltu he gheavent
 na volghē want aler dat
 wi medeliden wi zellen
 mederegnieē **Dijns** co
 ninc comt nyt en was va
 deser werelt niet en daer
 om licht hi he selue altes
 gheht ene vrecnde pel
 grin deser werlt wat de
 te die mod ons hen hoe is
 hi na te volghē vanden be
 ghine totten eynde so was
 haer leue recht als een
 spiegel alle maechde son
 der dwalinghe nae te
 volghē **Hi** en leefde niet
 in weelden als een coninc
 dochter **Hi** en brochte hoer
 leuen mit ghene ledich

gaen toe in heytidighen ge-
late of vider strate te wan-
den. **A**er van haeren ion-
ghen daghe was si vande
heylighen gheest voerwo-
men en bereide haer tepel
ten ousten prince die van
haer gebore zoudt werde
mit hemelliche zede wat
se wat onghewoontheit
was en den heylighen
gheest conue wese mocht
te dat verwan si mit rede
en mit godliker wysheit
Si was gheerne alleene
en gebruuat haer vijf
sinne inde loue godes
wat mach ic hier veel of
segghen ommits haere
oenmodicheit verdiende
si die benedixie va alle
ghelachte en is bouen
allen chore der enghelen
als een nye hemelliche
creatur verheue. Ende
wilstu haer volghen se

selstu mid gheesteliker
ontfangnisse ende geboer-
ten een moder xpi wer-
den. Wat mach ic vande
maghet. **S** Jan baptist
den maechden cunste nae
te volghen voer legghen
dan in alre man d'wee-
liker hude gheselschap te
sauwen. sober cledinghe
ende sober notorste te
hebben. Ende alsoe die s
aeninghe des maechden
ben opsens in behoethe-
den sinende te houden
wat heylich heeft ye
inder habite meer mit
haent gheweest ende
sijns selts meer ongher-
siche wie heeft die na-
tuer mit zoberen notor-
ten meer bedwonghe
Om sinne zondertingh
heylicheit wille waen-
te men dat hi cunste
hadde gheweest. Ende

van oetmoedicheit en dat
 hi hem niet onderwoude
 Die si den crul te ontbride
 dat is te beduide hoe dat
 hi mensche ghe worden
 was alle dat volc van
 iudeen en dat ontrent
 quā tot sine doepel **H**y
 nam sijn voetsel vā wil
 den honghe en vā vhe
 gheude die tijns **M**et
 dat hi des te heiligher
 sijnē zoude mer dat hi
 oimits die oetmoedigh
 weender spisen die doech
 de der reynicheit te bet
 mochte bewaren hi lre
 uet alden godhken loue
 toe dat hi van bouē ont
 sanghen hadde **W**aer na
 wert hi gheuanghe vē
 wt sinde en lacht ghe
 daen hi wt ghekerheit
 en ten lesten vooft en
 ghegheue om dat spran
 ghen van ene ydelen

wyne en wert in ene her
 ker onthoest en dat hoeft
 in eenre platele ter miselen
 ghebrocht **D**it was die lo
 pe dit was dat leue die
 maere dan een pphete
 was die een vande eerste
 heremite was en die ma
 ghet en man telat was
 dien alle dat mismaete
 en recht voer niet voersot
 dat cillus niet en was
 of dat inden gheloue ghe
 neu toeganc tot xpi en
 hadde dese strengheyt
 ende dese grote behodinghe
 der reynicheit van aldus
 grote pphete sel die magh
 cilli aculien en meiken
Side ist dat si des loens en
 der eeren der reynicheyt
 delachtich werden wil soe
 moet si des ghelyas yets
 wat metelende **theodora**
Dese grote voerloper xpi
 hadde een groet ganc ont

singhen die hi mit groter
vsmadinghe der dinghen
beholdede ende staende hielt
Mer dat hi dat also vsmoch
te dat hadde hi vande ge
nen ontfanghe die alles
dinghes machich is **pel**
grim hoert ghi machiche
culsi die die grote gauē
vpi ghegheue sijn of noch
ghegheue zellen werden
Die heilighē hier woertijts
hebben desen grote scat
der reynicheit bewaert
mit vlingher voersichac
heit **O**p dat si mit on
wylheden niet verheelen
en soude dat si nēmer
meer weder arghen en
mochte after die tijt dat
ter eens verlore waer.
Dat verhes d'reynicheit
is een onoverwinlic saet
want al mach een ghe
uallen maghet doende
weder v'anghe een maght

weder te werden is haer
ōmogheic weder te ver
halen hier om staet op
dijn hode beide in gheest
ende in nature **D**uēch
dijn blenckende mar
guet heymelic en beho
delic in d'nie eerden vate
want illet dattu desen
scat nillche dien twee
vande niet en bewaer
ste als hi verlore is du
en seltes niet wed moe
ghen v'vnde **theodora**
Jc bids di wie sijn dese
twee vande die alsoe
ghenich sijn onsen saede
te werken **pelgrim** **A**m
zes der vleyscheiker be
gheerlicheit die de scat
des vleysches geroethlic
is en die van gheerne
gheesteliker genade v
licht en sijn dat sijn al
te bosc v'denew beide
der lichame en d'zelen

Ende sijn vander sghene
 der sijnlichheit bedrogghen
 ende bedrogghen voert wat
 sidat onseuklike godlike
 beelde van binne in he
 selue noch in andere me
 schen mer en bekennē
 en op dat dese scot onge
 broken bevaert bliue
 soe moet die minne des
 vleysches en die nat
 des gheests mitte geeste
 gods vand' maghet casti
 verduen werden. Die an
 der viant sijn va binne
 en is verborghē midē vif
 sinne want wi beuolen
 een ander ewe in onsen
 leden die die ewe ons ge
 moets weder vecht ende
 leit ons ghenanghen
 in die ewe der zonde die
 in onsen ledē is. Dese
 viant wil die wijl mit
 ons selues ghebicken v
 wechert als die toeme

der veelicheit slaplic weit
 ghehoude want waer om
 en danc dese heilighe mā
 daer wy nu of sijnē ghe
 uen wijn en gheue danc
 Daer me dronke of werde
 mochte dan om te bewisen
 wat schade daer in ghelegē
 is als mens te veel neemt
theadora Om dat alle di
 gen ghen den reyne reyn
 sijn als sinte paulus leit
 soe verwondert in waer
 om dese dinghē of yet an
 ders dat totter mensche
 notorick ghelece is de hey
 lighe ontraden werde wat
 al leit die apostel en wilt
 van wijn niet dronke w
 den daer onsuicheit in
 gheleghe is Ic en vmoede
 niet dat enich al sulc ghe
 bier midē wijn gheleghe
 is mer allincus te veel
 drinke wil soe mach hi de
 drancheit sachtē wesen.

Pelgrim Dat is also niet
alleen vanden wijn mer vā
alre notorisc die die mensche
neemt ende als hi sine son-
de daer in weert soe en
mach hi dien sacle d' spise
noch den dranc niet zeden
niet wite mer sine eyghe-
nen onwysen ghebruice.
Ende hier om wt de vuen-
den gods zoberheit
der dinghe gheride niet
dat enich dinc dat god tot
des mensche notorisc ghe-
screpen heeft in he zehen
vet quaet is. mer op dat
die menschehke cuntheit
inden dienste gods niet ge-
hindert en worde **thcodora**
Bedi mi hier wat meer be-
scents of **pelgrim** En weet
stu niet dat die wijn oet
wylse hude doet dwalen.
Ende soe wie dat wijn en
wyllehe spise minnet. Die
en sel niet inc moghe wde

Als die wylse man seyt
Want iser dat die men-
sche wijns of enich din-
ghes daer men dronke
of weiden mach mit
brulst ende sijnre be-
ghicheit ghenoech d'
in is hi verliest die soer-
picheit des vllants sijn
ghemode weert daer in
verstroeyt quade be-
gheechhede weide in he
verweert alsoe dat hi ten
lesten mit alle daer me-
de vlat wt en als die wy-
se man seit soe wie daer
ghenoechte in heeft die
sel die wysheit verhefen
Ende daer om en wil in
die werclappinge d' dra-
kers niet wesen noch in
die sameninghe d' gheere
die vleysch totter tafele
bringhe niet dat wy niet
vbiede dat god tot des
mensche notorisc ghe

strepen heeft mer wi zide
 maer daer in te houden
theodora Ic weet wel voer
 waer al dat boue d' mate
 gnet dat dat tot ghene go-
 ten eynde comen en mach
pilgim her om hoeden
 hem die vuerde des gwoe
 brudgus wel mit rechte
 van allen dinghe daer
 enich lude der reynicheit
 in gheleghe mochte we-
 sen want beide van ghe-
 oer lof den dinghe ende
 van hnder lken dinghe
 te hoeden is ene yeghe-
 ken mensche een groet
 zeker voertganc **theodo**
 her is openbaer genoech
 dat dese heilghe ma mit
 zoberheden sine lichaem
 ghenoech pinniche oer
 veel lude troucle of hi
 dese locuste die half spri-
 ghen en half vheghen
 ymer plach te ere ende

meynen dat een ongen
 beulekende sine was **pel-**
gim hebblu vgheten hoe dat
 daer ghescreue staet dat in
 den monde gaeten en beuleet
 den mensche niet mer dat
 ter wyaet waer om zoude
 die locuste **S**ijn beuleche
lude die heyligheit van he-
 lyas vande vleysche dat he
 die rauē brochte niet ver-
 muer en wert **Dese** diece
 sijn omtrent eens vingheer
 lanc en pleghe biden ouer
 vander zee te wese **mer** wa
 neer daer een steer wijnt
 uer zee qua soe worde o-
 uer dat felt al springhende
 en al vheghende in uiden
 gheinghet **lude** dan pla-
 ghen die pelgime ende
 ander lude te vergaderē en
 oectenle in ohe en maede
 alsoe haer spylē daer of
theodora Ic bidde di en la-
 tes di mer vdnere va dese

lonckē meer te segghē of
daer enghē ander vborge
beduidinghe in was want
ic vmoede darsē die groete
pphete met zondē sake en at
pelgrim Het is di en dinn
ghelijc een ghewoente die
cristū die blome des cam-
pes en die lehe der dalen
in hare hten draghē in dē
blome der lustruē grote
ghenoechte te sette wies
rohe kēnisse der waerheit
is en een beghind saliche
tē hier om hoer en vstant
die lonckē die ninte wijn-
de vande oeuē d'zee in in
den gheuecht wordē dat
is die heydenstap die eer-
ste biten ouer der zee vā
den waghē der zondē ge-
moert wort. **En** is vande
wijnde des heilgē gheest
op gheboert en in in dē
dat is in die heilige ker-
ke gheuecht. **Daer** si in dē

campe d' lustruē ghe-
uonden is en vande gra-
den gods veruadert is
en wert nitt olye der
godliker ontfamhich
ouer dat vuer d' minē
allie gheuert dat si crist-
tū onsen he die om onse
wille een pelgrū was.
een genoechlic spise ge-
worden is want die he
heeft selue geset mijn
spise is dat ic dē wille
mijns vaders doe want
alloe als des vaders wil
ouddanich te wese een
spise xpi is. **Alloe** is oer
die gheoesamh' d' gree-
re die inden geboden
xpi staē een spise des va-
ders. **Die** si nu wel nitt
hoe grot voerlichheit
onse grote pphete behort
heeft al dat hi van bo-
uen ontfanghē hadde
en heeft alle oerzake

ter zonden mit wachere
 voersichthet ghesuuet
Aldus selen in **S Jans** 20
 berheyt een vrampter der
 zynichet nemē **Din**ct
 di oec niet datne **S Jan**
 ewangeliste wel mit rech
 te volghen mach die xps
 wt zonderlingher minne
 die heymelichet sijns god
 hos welsens alhoe opebaer
 de dat hi nye gheen van
 puer mensche dat also en
 gaf te verstaen ende voer
 ten mensche wt te kun
 dighen **Ende** her om ge
 noecht di **S Jan** te volge
 se pine hēnden arbeide
 ende inder vdiēntē te ghe
 hke want wilstu di niet
 oefene en arbeiden in do
 gheden voert te gaen se
 illet te vghēefs dat in
 ene ander te pafen dat
 in di selue niet en is **S**
Jans arbeit en vruchtē

wert den palmbloem ende den
 cederboom ghegint als die pro
 pheer seit **Die** gherechtighe
 sal bloeyen als die palmbloē
 ende vmenichmondicht wer
 den als die cederbome des ly
 baens **Die** palmbloem is in
 sine eerste mit zeer unstaect
 en qualich en en schijnt ge
 ne toecomende vruchtberht
 in hem te hebbe **Mer** mit
 voertgaen des tijts wert hi
 in bladen en in vruchtē en
 in reghere mit wondhker
 steuheit vaert **Die** ceder
 bome wasset zeer hoech na
 sijne natuē aert
 en wert bouē mit alre ghe
 noethker vruchten zwaer
 gheladen **Aldes** gheht sel
 stuit van **Jan** ewange
 lista vstaen **Eerst** was hi
 een kind der ouder synago
 gen inder besnydenisse on
 der die ewe gheset hi was
 een visher arm van goede

ende ann van vdiene. **D**
na vander gheuide nish ge
zopen ende een wincore apol
tel ende ewangelist ghema
ken. **E**nde wat vanchte der
hemellcher leringhe hi in
den ghelone mit woerden
ende mit werke wochte. **D**
vaer weet alle die werlt
of te legghen wat heyligh
heeste yem ouden of in
den nyen testament also
veel lichts der vstandelhe
ontfanghe dat hi totter e
wichheit des woerts en tot
ten ontoeyanlike lichte
die radne sijne ziele oghe
heest ghesneet en te we
ten danne dat niet begri
pen en mach en is gheen
deyn grude onse verstan
delheit. **W**at heyligh heef
ter ye inden brande der
minen also vuerich ghe
weest die also veel van
D minen gods gheleert

heest ende alsoe groeten
nachte der minen inder
heyligher kerken ontsche
Ja hi heest god onsen he
in der mensche hte gelet
ende den mensche weder
in onsen heer god daer hi
seit. **G**od is die mine en
in der mine blyft die bh
uet in gode en god in he
Sidewaert dat hi niet
vol goets gheveest had
de hoe zoude hi also veel
vander volthheit gods
moghe spreken hi hadt
waerhe vren bealle xpi
ghezoken al dat hi van
der minen xpi sprac.
mit onwede vughelike
oghen des gemoets ont
fene hi dat licht vaud
ewicheit daer sijn hette
van binne na sijne ont
sanchheit mede doerfa
nen weit wekdacht hi in
onsen duustnisse voert

ghelouet heeft. **Her** laet
 ons sommich van sine woer-
 den om die minne te ver-
 wachen voor ons setten
 tot ene exemplaar daer
 wi sijn volcomē minne in
 behēne moghē hi heuet
 gheset. **En** wilt die werlt
 niet minne noch die dingē
 die inder werlt sijn wāt
 die die werlt minnt die
 minne des vaders en is in
 hē niet wāt alle dat in
 die werlt is dat is be-
 gheerlicheit des vleyschs
 en begheerlicheit doghē
 en houerdie des leuens
Die werelt vgaet ende
 haer begheerlich mit die
 den wille des vaders doet
 die blijft ewich. **Al** dus
 sluit die minne des teghe
 woodighen leuens die
 minne d' ewichheit wt en
 die zoen en laet die mi-
 ne des vaders onmidd

Dwalinghe sijne minnen
 niet tot hē comē want hi
 des vaders wille niet te
 werke sette en wil **heco**
Al dat ghetymert is moet
 van node vgaen soe wāne
 eert dat fundamēt beghyt
 van sijne stede beweeghet
 te weide. **Al** des ghehjt soe
 wāneer dattet hene gaet
 dat dat bedroghe gemode
 ghemit heeft. soe en sel d'
 voert an gheen stede wese
 totter vdwaelder minnen
 behoef. **pe**lym **Her** om
 minnet hi te rechte die die
 dinghe die hi in desen leue
 gebuiket boue d' minne go-
 des niet en set voert seyt l'
Ian mijn alre heilte iset
 dat ons god alsoe ghemit
 heeft dat hi sine enighen
 zoen voor ons gab soe sijn
 wi oer malander souldich
 te minnet. **A**emant en
 heeft god ye ghesien noch nā

Mer dat wy onderlinghe
minen god blyft in ons en
sijn minne is in ons volcomē
Dochter merke al hier we
der dattet meere is god in
desen leue te sien dan hem
in der herten te hebbe wed
dattet meere is hem vā bi
nen te besitten dan van bu
ten jets wat ghewaer te w
den. Mer dattu de minne in
se soe trecket die minne go
des selue totti die een besitter
Dinre ziele is. **O**p dattu den
ghene die du niet sien en
mochtste mitter minne dine
besitter mochtste besitte. En
alre alstu zonder gode god
niet minne en mochtste also
en mochtstu oec zond' sijn
hulpe die gheboore des le
uens niet houde. Hier om
weeter vā fonteyne sijre
genstien gheschicket dat
die minne ene goden wille
vraghet en die te rechte
te wylte settet v'singdin

ghe der werelt verweet
die minne gods. **D**och de
wille gods ende du selte
eweht bliuen want alst
al heen gaet dattu zien
mach soe wert oefenaer
gods gebrocht totthe dui
ghen die me wy niet zie
en mach hier om dat vā
gode gheboore is v'wint
die werelt. **E**nde dit is
die victorie die die we
relt verwint onse ghelo
ue wilstu wete hoe dat
gheloue die wolt v'wint
thoosia Vader dat wille
ic gheene en het waer
ni oec groet noet. **Pel**
gr Ist dat xps oimms
den gheloue in dijre hte
woot al zinghestu du
selte in di ghewaer w
den dat hi voer di teghe
die werlt stijt en wil di
croune ut dattu sijre vic
torie contenticlike. **W**ye

sel dan in desen stude van
 der victorie te vraghe e-
 nich twyfel make alle
 aultus die een zake des
 stryts en oer een voer
 vechter inden stude is te
 ghen die viande selue
 vechte wil Ende hier om
 en islet gheen noet voer
 enen deyme cranche ty-
 ranc viele te hebbe als
 die grote he mit ons is
 Iene op dine comit en al-
 le viele der werlt sel di
 recht als een spinc web-
 welen **En** heest du dyn
 oghen daer of du en sel-
 ste den rechte werch niet
 voert conen gaen hoe veel
 dat sinte Jan vand minne
 gheleit heeft dat bewijst
 die gheest gods die in he-
 is en pleghet d' melche
 gemode van binen alsoe
 te beweget dat mens in
 te woerde dicke gheva-

re wert **En** want **I**an den
 swaked' godliker minnen
 genoeke soe en conde hi an-
 ders niet spreke dan hi van
 binne gheleert hadde **In**
Ian sijn dinc d' inge te nake
Dat eerste is een hoeth
 ghestouwende leue **D**at an-
 der is volcomen godlike mi-
 ne **Ende** dat derde is een for-
 me en een exemplar der
 reynicheit want puetheit
 des gemoeds is ontfanchic
 deser dinc zondertingher ga-
 uen **theodora** **I**c bidde di
 bedide in dese voerseide re-
 dene noch claerliker **pelyu**
Weest du niet dat beghe d'
 ewigh dinghe een manie-
 re van stene is der vragit-
 liker begheerlicheit en die
 doet der eerscher begheer-
 ten is een bi come totte niet
 d' godliker minne **G**od die
 is die minne **Ende** beghinet
 di nae sijne minne te vla-

ghen soe sel alle neyghinge
aloes der minnen naere co
men **E**n voert soe waer die
minne gods en ons ene me
sche is daer is die stede des
godlike lichts **E**nde wed' ter
tyghens soe waer die minne
gheeu stede gelate en wert
daer blijft dat gemode v
duustert **A**lst **J**an seit **D**o
wie sijn broder minnet die
blijft inden lichte en in heen
is gheen onessenhait daer
men anstote mach **E**n soe
wye sijn brod' haert dies
inder duustinisse en wan
dert ind' duustinisse en en
weet niet waer hi gaet
want die duustinisse heb
ben sijn oghen verblint
Docht' gheloef my in soe
wat dinghe dyn gemode
gheheft wert daer god die
zake niet of en is **S**ond'
twivel daer sel dat minne
dyghe licht dat een getuyge

der barachagher minnen
gods is in di verminnet v
den want god is een licht
daer gheen duustinisse
in en sijn **E**nde segghen
wi dat wy gheselschap
mit hem hebbe en boue
dat in die duustinisse wa
deren soe heghen wy **D**ief
tu nu wel dat volcome
heit v minnen een of doe
ter zonde is en dat die
minne een geboorte in xpo
is des lichts van binne
waerlic dat is een salige
zele die die radie des e
wighe lichts ommits v
minnen ontfanghe heeft
Ende hout in hem beslo
ten onsen he god die alle
dinghe mit sijne godhe
heit vuullet en omevaet
ende begrepe heeft **H**ier
om en wille sinte **J**an op
ons here boeke mit a
vontuak niet te v'ghe

ues die also grote dinge
 vand' minen die god sel
 ue is wtghesproken heeft
 Sonder welke minne nye
 mant yet vordere mach
 die god begheert te zohē
theodo Alster groet en
 ghenoechlic dat hi op des
 here borste wille Ic vmo
 de dat daer eimer een an
 der gheestelic sin in ver
 borghen moet wesen **pil**
grim Dat ilster oec en her
 de groet want in dier wult
 is alle die vroechde beu
 set die die bruut mitte
 brudegom die xps mit
 heiligher kerke inder e
 wicheit ghebrunken sel
theodo vader en wil dat
 om die minne aishi met
 langher vtwelke want ic
 weet wel datter de ma
 gheden ons hen zeer vor
 derlic wesen sel **pelgrim**
 Alster als t' Jan al hier mid

stede een bewysen d' heil
 gher kerken is die nu al re
 de mit xpo regneert alle
 wh oec een bewysen der
 seluer kerken soe waneer
 dat die ziele in de werten
 oerdel die lichaem weder
 tot hem nemē zelle en ewe
 lic mit xpo regneere **Judie**
 auontmale daer sinte **Jan**
 op sijns heues meysters
 borste wille d' wt die vlot
 singhe des mensche ghe
 slachts in dat broet en in de
 wijn dat is in de waracht
 ghe lichaem xpi ghehan
 tiet ende volbrocht **oec**
 in de auontmale der lester
 vnsinghe en der heiligher
 glorificeringhe daer sel
 die bruut aishi die hi t'
 Jan oec beteykent is op die
 borste haers hen wille in
 rusten d' ewigher salich
 en d' ewighe wt haers here
 borste na dat si ontfant

is die volcomē godlicheit
ende die zonnheit der in we
digher minne. **E**n dat inden
eersten aenstaende oimants
den lammanit vā ons hēn
hēn ghemocht wort dat sel
inden anderē anontinale
nader vnsenisse ahe zaligher
menschen ghemocht wordē
Doen meer die heylighen
die ghehope ende ghevoeren
sijn dat hoeft totte borste
aust neyghē. **D**at is als si
tyhemode soeken en berat
makē die godlicheit te ont
fanghē. **D**an zellē si een ut
dieper afsondicheit gods
en ziken uter borsten xpi
die fonteyne d' saligher e
wicheit en d' ewigher ja
licheit ende drinken die
heymelicheit die den oe
kenarē gods van oude ti
den beloest is als hi selue
gesat heeft. **E**n sijn die
ghene die mit mi mid tep

tanen ghebleuen sijn en
it lachē dat int als die
vader mi ghelachet heeft
op dat ghi op mijn tafel
eter en drinket in mijn
rike. **E**n als sinte Jan
voertseit myn ahe heffte
al sijn wi al yede kinder
gods het en is noch niet
openbaer wat wi werde
zellen mer wi wetent
als si openbaer wert
dan zellen wi hem ghe
lijc wesen want wi zelle
hem sien also sulc als hi
is. **S**ich dochter du hebste
een ghehemisse van e
nen waghē daer du op
moechte dymen die te
galer gheslaghe is van
den lamie van marie en
van beyden sinte iohan
ue daer om seltu die hul
pe gods mit vneughē
begheate begheate op dat
tu van haer exemplen

mogheste vbetert wer-
 den want daer du biddest
 of laeste daer si die ver-
 dacht der maghet ende
 die vruchte der weymich
 op houden Die minne die
 doet di bidde tyhebet v
 waerheit di toiter minne
 cracht **Theodora** O vader
 du hebste der heiligher
 reynich een wonderlic
 opdinken beloest dat on-
 sen leue heide onghelije
 is Ende waer dat minne die
 hoetheit daer of merite
 Ic duchte datter luttel
 yemant he vmeten sou-
 de daer we te come **pel-**
grinse wil di noch and
 exempel der maechde
 voert hule die me wel
 mit reden volghen mach
Alle agnes luca cealia
agneta die mit reyne
 ghemode die onreynne
 werelt mit hare vley

lijckhe brudego vwoone
 ende vworpe Ende sijn te
 lame des leuens dat vou-
 he gaet ghevolcht Doe
 die eerste van desen maech
 dat was **S Agneta** een
 ionghe deerne was ende
 ter wolou ghinc Ende een
 ionghelinc wt des bosen
 gheests rade op haer ver-
 heuet wert qua het alle
 verre dat hi vande gene
 die hi diende om sijne
 boetheit ghedoet wort
 dien si mit haren ghebe-
 de van haren hemellike
 brudego sijn leue weder
 verweert **Nochta** boue al
 dat weest si om die minne
 xpi gedoet daer si recht
 als een roke die vanden
 doerne gheplucket was
 een roke der ewigher soe-
 ticheit gaf **si** voer als
 een verwinster v werelt
 in maechdeliker reymich

totten ewighe leue **theo-**
dora Waerlike dat was
een deeme van manliker
stamfichheit daer die v
ant der doechde of verwō
nen wert en neder ghe
slaghen en daer toe vand
doet verwert **pelgrī** Hoer
dochter die melche en sel
hem niet groet late dun
ken te wesen dan god al
leen soe wie dat gheen dinc
bouen hem en heeft dan
god alleen die mensche is
meere dan alle creaturē
en hi mach niet enē grote
moede vsuade soe wat on
der hem inden creaturē is
Dochter nūne dine sapper
ende soe wat beneden hem
is dat laet gheerne om si
nen wille soe en moechste
daer niet in vdwale **D**ie
and maghet wast luas
diemen vande geboden
des rechters mit geweldē
trecke woude daer niet

en bemende si noch
tan van veel mensche
en van veel iuche ofse
die mē an haer sloech
en mocht mensē vander
stede daer si was niet
beweghe **D**at alle me
sche die dē waren en
noch wesen zelle een wo
danc mirakel was die
wreethet des rechters
die een tyrāne was wt
vander stamfichheit
deser heichgh maghet
zeer ghepūcht ende
was by nu verwoet ge
worden si wert mit
siedender olye en mit
siedende peke begoten
en d' mede gepūcht
dat haer nochtā niet
en soude **E**en leste wt
si mit enē weerde ghe
dodet en die ziele voer
totten ewighe leue **D**ie
terde maghet was sinte

realia een rechte naevol
 ghester des wanachige
 lams si was een oetmo
 dighe dame en diende
 mit groter vlnuchet de
 armē die also toe behon
 den Ende mit slachtinghe
 ymanighe en doetheit
 der woerde soe brocht
 si haer bundegō mit si
 nen vader totte heil
 ghen kerste ghelone en
 mit staunslaghet ant
 woerde en mitter wijf
 heit gods soe verwan
 si almachtin de onghe
 louighe recht si sprac
 mitte enghelē en ouer
 droech alloe mit hē dat
 si den ionghe bloeyende
 ridderē xpi bloeyende
 conē van lehe ende va
 rosen gemaect hē ute
 padysle brochte **D** na
 brochte si mit wake mit
 zoberhede en mit arden
 slachtinghe exempele de

le mensche totten ghelone
 ruste die den lame zonder
 ophonde na volghē waer
 datter hene guet **E**n leste
 wort si mit enē woerde ver
 slaghen en offerde den here
 die blome haere reynheit
 daer si **g**oelic inden hemel
 mede sel regnerē wie zou
 de den loep en den sterke
 slyt d'heilighe magh; en
 mitelacster **S** achte te
 volle moghe louē **D**ie m
 der langhet mithe die si
 leet nyewe crachte vande
 ghene daer si om leet ont
 fent **S**y wt an haer han
 den vander eede op gehā
 ghen en al haer lede mit
 grof pine gherecket **S**i wt
 ghekerheit en al haer he
 haem mit yseren haken
 ghescoert en ghebroken
 si wt opstaerden die ghe
 bke messen scep waren
 ghelet en ome gheue
 telt **D**ie bousten worde

hoer **og** of ghesmede en van
sinte petrus medicaine weder
gencien ende voer mid doer
int ewighe leue. **L**ot desen
vier maechden moechste wel
dat grote ghetal der elf du
sent maechde mit alder ghe
selcap die daer an sloech woe
den. **D**ie oumits den heh
ghen gheest die haer leydi
man was haer eerste bou
degom herte ende sijn ouer
mits haere bloetstrominge
mit hare hemelsche bu
degom veruyt en geuoet
mit avne d' reyndicht in
ist dat wi die example va
alle den maechde totte spe
ghel der maechde werken
vullen die tijt zonde ons
ontbreke want haer iller
alsoe veel inden oude testa
ment en nide nyen d' voer
gaende lame ghevolghet
dat die niet licht te tellen
en sijn van welbe haere
sommich haer hoeft mit wite

leben gheuent hebben
Ende haere sommich heb
ben haer rechtshant en
haer hoeft voert mit
purpure wolen **theodora**
Ioen bin niet wel vone
waer om dattu dese blo
me der lehe en der wolen
aldus ondsceyde **pelgru**
Die lehen weide d' rey
nheit ghelyt die in vre
den steruet niet die wole
die niet licht sijn. **D**ie
nochni alsoe te gader
ghevolochte weide dattu
wel hebbe moechste die
wode wolen zond wistort
ghe des bloets en die ble
kende leye oumits die
vervolghinghe want
die herte heeft gheleyt
In die werlt suldi diuc
hebbe en in mi soe sul
di weide hebbe aldus wt
een maghet alsi mit
wistortinghe des bloets
gheuent mit wigh

aonen van bure en mitte
 lehe des medes vā bimen
Ende d'wed' teghens als
 die maghet culti getep
 tiat wat zonder zweert
 inden vleysche en met v
 wonen se wt se mitte
 roden zolen vā bimen
 gheuent en mitte le
 hen inde reyne lichstien
 van bure want wat si
 tot onghewoelofte dinge
 ghetempheit en dat niet
 en consentiat ende dan
 of oubeulet blift soe
 maect si onsen he god
 ene hof die mit roelen
 en met lehe al ombeset
 is begheerstemet te we
 ten waer of dese aone
 ghemaect is **theod** vā
 wat blome is dat **pel**
gā. Dat is mit lehe en
 mit zolen en mit hyle
 Dat is mit reynichede
 mit minne en mit oet

modicheit en ist datter e
 nich van desen dien ont
 breat soe en heeft die aone
 ne hoer soenheit niet wat
 heeft die reynich' gheen
 minne of gheen oetmodic
 heit en heeft die oetmo
 dicheit gheen minne noch
 gheen reynichheit si ver
 zalude die een mitte an
 der hoe soen dat si oet
 schme wat is minlike
 dan die reynich' die van
 den sterlike lichaē een
 reyn vat vande onreynē
 zate een reyn vruchte vā
 den wederzake een huul
 gheuoet en vande mēsche
 recht een eyghel plecht
 te make **O**en eyghel is
 die reynich' een duechte
 van nature mer den mē
 sche is si een zake d' doct
 ten en d' toecommend' glo
 ven wat dat is uwe hey
 lichheit seet **Paulus** dat

een yeghele van v lijn vat
besluten can In reynicheit
en in eere niet in passien
ende in scaude der begheer
licheit als die heyden die
gode niet en kenne Ende
voert het en si dat sake
dattu inuuste soen staet
dijn reynicheit niet tot een
reweerdicheit of tot een
gher vdiene want wat
doechde uler inder reynic
heit gheleghe als si wt
minen niet ghehouden
en wert Reynicheit zond
mine is een lampe zond
olye alca niet meer olye
in en is soen mach die la
pe niet meer bane ajer
die lampe is van wonder
like schone schijn en vaert
niet dubbelder ghenade
daer die reynicheit in ghe
honde wt en die brudego
al ghemint wt **theodora**
Dzuihke maechdelike

none die boue alle tonit
like weerdich' tostelike
is en boue gont **pelgr**
Hoer dochter dat kinnliche
leue heeft ond' die ange
len der beoringhe in alre
tijt weelden d'lehe ende
der roken Ende waert dat
di tot dinen voertghen
ghe d' maechde exemple
niet ghenoechen ware
Allu der heiligher wedu
wen of sommigher heil
gher vrouwe inder echte
haar leue te recht mer alle
Die zonde weleen ma
ghet aulh mit haere
eiche vromich' vwaethe
ren den lamen te volghen
van welken weduwe
en wyue datter in op
dese tijt twee woer oghe
ghehoude wd' als Ju
dich en zulfana daer die
een of als een stamel v
winsten de onvervmlike

tyran den viant d' reyn-
 het den wederspanne ge-
 des holofernis vlsloech mit
 sijns selues zweede **D**ie
 ander in die echtschap was
 zusalanna onnits dat si he-
 ner des lichaems doet had-
 de te hiden dan der zielen
 soe verwa si die onsta-
 mel rechtens die he sel-
 uen recht als wolue ond-
 staeps velle bedent hadde
 voer die machde ende **471**
 voer die blome des para-
 dyles staet grote zonghe
 te hebben dat die herde
 der deeme gods ghee gu-
 pend wolue d' zielen en
 sijn **E**nde op dat si die ge-
 ue die si voede mitte woer-
 den d' waahet mitten
 zweede der sanlker be-
 gheerlijchet met en doede
 wat boetheit zoudt me
 eme meer teghe die zon-
 de moghen legghen wat

doet soude men teghe die
 doet moghe reken **D**aer
 een meyster d' maechden
 culti **E**en bewaete d' he-
 melliker vate **E**en leere ve
 d' dochten van syon **E**nde
 een leydina d' hemelliker
 buide d' viesen en d' mine
 gods verghet en mitter se-
 men d' vechtheit alsoe ver-
 blijnt wt dat hi des hemel-
 lichen conincs docht mit en-
 gher ongheroelofter mine
 na vechtheit tot he beghe-
 zet te wreke voer wies rey-
 nichet te besaeme hi sou-
 dich waer te sterue **H**oe
 zoudt men yet lachterli-
 kens moghe horen of spre-
 ken waerlic hi is van cha-
 naans gheslachte ende
 met van iuda en bedro-
 ghen vand' ghedaente
 van bute **E**nde d' wert
 als iob set dat goud in
 sijn verwandelt **D**ie ster

zen vallen vande hemel
Ende die zōne is gheworde
als een haer zac en veel
des ghelijc daer die stand
der ongherechter voertgā
ghers in bedudet **tyeod**
Hoe dat gout in slyc ver
wandelt wort en hoe dat
die sterren vande hemel
vallen ende hoe dat die
zōne veruadelt wt daer
woude ic gheene een an
deren sin of hore **pelgrim**
Dan is dat gout in slyc
verwandelt als dat ver
stant en die wijsheit des
lerers in vechker minne
verwandelt wt **Dan**
vallen die sterre vande
hemel als dat licht sijne
doechte mitte sime des
quade exempels vduult
wert **Ende** dan wert die
zōne recht als een haer
zac als die ziele die mit
gheloue ind minne ende

inden goden werken bleue
kende was mitte wolke
der becoringhe alsoe vblit
wert dat si die radien d
godliker minen verliest
ende waerlike beulet
wert **Die** heilige mach
ten arsi hebben veel mey
ners ende gebiedes mei
lutel behouders en vaders
Als sinte **paul** seit **Al**
isset dat ghy tien duseut
leydthude hebt daer en
sijn niet veel vaders ond
O du vuent ende behod
der machde ons heren
du biste een oghe arsi o
imts den lichte des goe
den exempels **Du** biste
sijn mont ende sijn lypē
in die lenghe der salic
heit **Du** biste nose dat
quade en dat goet te on
derseyden **Du** biste sijn
oer sine heymelike wille
te hore **Du** biste sijn tant

die spise mede te breekē d'
 die zele mede gheuoedt
 wt. **Du** biste sijn hant te
 ghen den viant mede te
 vechte recht en wel te doen
 en den lichaem ons heren te
 conseruē. **Dijn** dienst wt
 gheset bouē alle straflike
 aranen die leue en daer
 we den eughelē. **Du** clunf
 te den hemel toe du luhel
 dese weder op oumits den
 sacriement des doepfels en
 ontbindinghe der zonde.
Du spiselte die hongher
 ghen mitte hemelsche bro
 de des lichaems xpi. **Du** buer
 stele op die gheualle sijn
 mitten almachtighe woer
 den gods. **Du** biste alle me
 schen als t' paulus was al
 ghewoede en begheerle
 alre mensche salich om des
 gheens wille die voer ons
 gheanuset is. **Du** biste een
 middelaeer gheworden tuf

sijen den hemelsche god
 en die eertliche zondighe
 mensche. **Eide** beweertte
 die scerpe sentēne des wre
 den rechtens mitten gebete
 ende mitte saanmentē he
 uet onse heer god van veel
 mensche met enē man wt
 ghelocht die hē selue sette
 zonde als een muere voer
 dat huus van isrl' op dat
 dat niet verdaft en worde
 en heeft di daer toe ghenō
 den en waione. **Eide** ist dat
 tu valste is al dat oude dā
 met in viesen. **Si** als die tu
 ne ghebroken is sel die wō
 gaert dan met vante beef
 ten ghebroken weide. **Wee**
 den herde van isrl' spreekt
 die heer dwer enē prophete
 die anders niet dan hē sel
 uē en zoekē noch en voede.
Si eten die melke. **Si** wer
 den mitt wolle gheledet.
Datter vernis dat vshinde

si. Datter crant is verwer
pen si. datter te broken is
dat en bruden si niet weder
te samen. datter verdwacht
is en halen si niet weder.
noch en zoken niet datter
verlore is. Ende islet dat die
viele gods miden heiden
niet en is. hoe sel dan dat
cranke audde te gader ghe
honde moghe werde. Ende
hier om du die die bant
voer miden stude ons hen
draechste en wil de vruude
die di vnuolghē die rugghe
niet toekeren en wyken.
Ende alsoe veel manne mo
derē ons hen althunt
Jan wel bewaerste alsoe
menighe axen selu midē
hemel daer voor ontfan
ghen. Hoer hoe die wyse
man hier of seit hebli
Dochten soe bewaer hoer
bchamē en toech hē een
ryp aensichte niet na sin

hijede. Dat is ghyf den
cranke varen gheen oer
zake emgh aensicht ma
laet dyn aensichte ende
Dijn wyse van bute he
een levinghe wese. Non
die blasinghe des bruden
vruude die midē stude ge
oefent is nauwe waer
want siestu daer niet be
hendelic toe du selte dij
wederzaer verblide. Du
biste een behoder geset
ouer die vate des hen
daer die costelike stat
in verborghē is en wel
veerdich is alle dingē
te vropen om dien stat
in goder bewainghe
te honde. Dit is benole
dat hof d' weelde te be
waer. daer aldus die
brudegō ond die lehye
gheuoet wt thent dat
ter dach wt en die sihe
men heen zellen gaen.

theodou Ic bidde di va
 der hoe wert aillus on
 der die lehen gewoedot
pelgru Doe waer die he
 lighe reynicheit inde be
 leyders der maechde xpi
 valle ghewouelt staet
 en die maechde dan op
 dat selue fundament d
 reynicheit hem onderda
 mich en ghehoersa sijn
 Je xps die brudego met
 aldaer onder die lehen
 ghesey als een blome
 tussche de blome en ont
 faut van he beyde gode
 roke en gheest he beyde
 noch veel beter roke we
 der aldus sel die voerga
 gher d maechde. **S** Jan
 manne hoeder en knecht
 wesen **E**n die maechde
 crish sellen wed manen
 wesen die t Jan beuole
 was als een pant en een
 zondertinghe gaue d rey

michat ghehke uericheit
 ende ghehke mine sel in
 hem beyden wesen **D** ene
 inden ghebiede en den an
 deren in die ghehoersamit
 heit te volghen bienghen
 behoerheit en samelheit
 van ghesichte sel in hem
 beyden een ghetughe ghe
 uen d reynicheit des hten
 van binen ende alsoe zelle
 si een ghehke stede mit ge
 liker verdiente inde hemel
 ontfanghe die vader ende
 die dochter die meyster
 en die discipel die om die
 vrese en om die mine des
 vulten vaders en meyster
 elc bi hem selue in reyne
 minen sijn gheseyden
 ghebleue **E**n also als die
 voghele elc wt sine gheh
 ke vergraden alsoe vernicht
 hoer die waerheit mitte
 ghene diese beue **D**ie
 vrese en die mine gods

nissche den meyster en de
discipel sijn grote ghenughe
der waerheit **theodora** Du
bewysste den scapē nist en
gode behode weye die alst
vander wysheit en vander
langhe eens besoydens
voeygangheis wel bewa
ret is mer ist dat die colū
me daer alle die tyme in
ghe op rust yer bezuynt
of waggheyt hoe selt staen
te bliue dat daer op wilt
Pelgrin Hoe war niet sta
tastich in sinen staet en bh
uet dat en mach gheen sta
tachticheit yemant voert
bezorghen Daer om selme
se tot bewaerres d' maech
den xpi zoeken die vā rey
nen leuē sijn ende doec
mit toegheleste veeke
sinne dat zalighe leuē te
zoekē die vand' werelt en
recht als uter werlt hem
zeliue ghelet hebbe ende

staen gheleert weder tot
hare eerste boghine Die
bouen alle zienlike dingē
mit gheesteliker vstan
telheit gheleomen sijn
ende sien dat toecommende
leuē van veme aen want
die wysheit gods en sel
in die quact wilhghezel
niet gae noch wonē in de
hichē dat den zonde on
dedamich is Al sulke voer
gangheis als sinte paulus
seit sijn mit grof weerdic
heit te eue daer hi seit
wi bidden v dat ghy seke
net die onder v arbeide
ende v voeygangheis sijn
inden hē dat ghy se om
hoers weers wille ouer
vloedich in minne hebt
theodora Als ic wt dinen
woerde maken can se
is hem alle d' teghentwon
dich gods wel notorisch
tusschen minus plonen.

ende **pe** vrouwe die noch
 trouw beyde van heyliger
 ghesinghe sijn want als
 die hemisse daer met en
 is soe is recht sichtigheit
 des leuens zeer gerveest
pelgrim Dat en is niet
 min dan waerheit wat
 soe waer dat mans pley
 ne en vrouwe niet vare
 van malauid ghesceyde
 en sijn al waen si also
 heyligh dat si beide ny
 rakel dede nochtan het
 si dat diemine ende die
 vrese gods d' ond' tus
 sigen is dat bi wesen
 staet in grote vresen
 weestie niet dat een dro
 ghematerie lichtelike
 vande vier datter yet
 na bi is ontfonct wert
Daer om doch alle oer
 zake of ende het sel te
 bet aen beide zyden be
 waert bliue **theodora**

Hier te voren hebba ghe
 seit dat iustus onse hemel
 siche comt ond' die lehen
 gheuoedt wt thent dat
 het dach wt en die slyeme
 heen gaen hier wt dunct
 in dat dese voedinghe een
 eynde hebbe sal **pelgrim**
Dijn wagh en is niet al
 otrecht mer hoer Die bu
 dego wat onder die leye
 gheuoedt want iustus
 heeft alre grote genoechte
 in die zeynheit d' heyligh
 ziele wies luyame bloey
 en oimits die zeynheit
 der wtwendighet sinne
Ende wies ziele oimits
 den heylighe ghedachten
 op werden gebuert wt
 scouwunghe d' ewigher
 dinghe ende hoe langhe
 sel die ghemite alsoe ge
 noedt werde al hier in de
 se leue plant in selue on
 se lehen om daer onder

in telc tijt gheuoet te w
den mer dese blome der
~~reynheit~~ lehe behoert
totter vrucht d'hemellich
goede In wies zute roeke
onse brudegom ewelic mit
ghenoechte gheuoedet sel
werden Die dach maket
desen nacht te niet en ver
druet den doet **Luce** vout
sen en sel d' niet wesen dā
licht en lenē want die siche
me is voer bi ghelede **Lu**
lars di niet verdriet dat
ic aldus lanc ghemact
hebbe van zulanē en van
den bosen rechts die dat
gode reyne wijf mit twere
hande wde begheide te
vdenē mer si die vlxent
in haere hten ware wode
nuttē rachte oedel gods
betuicht en ver wonne
en mit stene doet gewo
pen mer o di maghet xpi
ic dat di enich onghelijc

ylone mit woeden of
mit ghesichte tot veel
ber sijnheit trecke wil
soe ropelude mit zulanē
den reyne wyne en sech
toti seluē **Hoer** dat so
is mi die doet en toe is
mē ic sel wel nutter
hulpe cūsi uwe hande
ont come sech oer ende
rope mit luder steme
Als sinte **Agnet** dede
seyde van my woetel d'
zonde en voetsel d' doet
Want ic bin al rede van
enē andere minne voer
come en beyde mi geest
en natuer hebben hē
nide lauende god vblit
hebstu enē trouwe her
de die staet di in rusto
te minne **isset** een huer
lic se selu en hē **It**
een dief of een moerde
naer d' ziele soe moestle
di nauwe daer voer hōde

Dat onderscut der hede
 selu alder beste bid mi
 nen die die ouste hede
 bewijst heeft moghe be
 kenen. **Medden** Om die
 glorie d'eyrich^r te pe
 len en staende te houde
 ste en behouet me niet
 veel allee vmsaminghe
 der sursure. mer oec me
 de exempele van wtwe
 dyghe dinghe die men
 sien ende hore mach als
 blome lamere wadelou
 uen veel des gheijc noch
 tau dunct nu dat die
 ghebbens vande vyf
 dwalen maechde ende
 vande vyf wyle maech
 de ze merkeht is van
 welke die sonnghe ou
 huts dat die olye in ha
 ren lampe boude in des
 brudegōs camer outfa
 ghe worde. Ende die an
 ter want si ghee olye en

hadden worde si mit groter
 conuins buten gheloeft
En daer om op dat die ma
 ghede xpi te bet in die dwer
 ghewijst moghen werde
 ste begheerit alre ze hie
 wat ondsicats of te hore
 wie die wyle maechten
 ware en wye die dwale
 wat die lampe beduden
 wat die merke des brude
 gōms was hoe dat si alle
 liepe en wie die vtopers
 d'ohre ware. **Op** dat alle
 gode maechde valse heb
 be vande dwaler maechde
 val ende te moere minne
 moghe aighe mitte wy
 sen maechde in des brude
 gōms camer te comen.
pelgrim Datu begreaste
 is een dinc al vol heyligh
 leinghe daer niet alleen
 dat onderscut d' maechde
 in gheleghe en is mer alle
 d' heyligh heike beyde

goet ende quier hoe dat
die gode der gemade gods
weder op offerē alle dat
si van bouē ontfanghe
hebben **Hi** hoe dat die
quade alle die weſcap die
hem ghegheue is wel te
doen onwoyllic verſume
Met dattu alle dattu va
gode ontfanghe hebste
en dattu selue biste hem
mit ene dancberhke lo
ue oecanodeht weder op
behefte **ſix** biste een wyſe
magh en die olye beint
claerlike in dij lampen
Mer ist dattu in inde ga
ue verheffte en die vet
tichet des heilige gheests
in di met en is **ſix** en ble
ket die lampe dijre olye
met en sel com mit alle
wylghedaē wden **Daer**
om antwoerde mē eerste
beghine van al dattu bist
en van al dattu hebste

ende dan sel dyn licht
en dat loen dñs hechts sta
taflich en ſtadich bliuen
Ende hier om va al dat
tu vragheſte wil ic di
wat ſegghē allo als ic
vande leuē ontfange
hebbe **Mer** eerst wil ic di
die matere in eenre fi
gure ontwepe of licht
dyn mede ghezellumen
met en vſtonde dat si la
ſen op dat si die menige
vande ſin in figuren
mochte merken.

Mer endat dat vyfte boec

Mer sel ſaen die figure
vanden tien maechden

Mer beghint dat ſette
boeke:

Dat ic der he
mele is ghe
lyc tien ma
ghede die haer lampe
name en ghinghe den
brudego en den brunt

te ghemoeft Dat wt der
 hemelen is nu op dese tyt
 Die heylighe kerke daer
 in onghelike voeringan
 ghe beide goet en quaet
 in begrepen sijn die go-
 den om der ghenaden
 gods wille diese roept
 en als si gherope sijn zeh
 tuccadich maect en als
 si gheverchtidich sijn glo-
 vhaert Die quade ou-
 mits dat si inde twil
 pronckelde wege haers
 vries wiles sine side
 die genade die se roept
 en gheerne ontfanghe
 zoudt niet verstaen en wil-
 len en al dat si goets ge-
 daen moghen hebben
 haere eyghene vdiene
 toe sijnne Die quade
 sijn dat wt d' hemelen
 ghechere mitte goeden
 oimits dat saammet
 des doepfels oimits
 den ghemene gheloue

oimits der ghemene len
 ghe en oimits alle dat an-
 der dat die heylighe kerke
 in valse in wake en mit ge-
 men hantwaer mer daer
 om sijnse quaet en niet
 goet ghechere want in die
 dat se wat goets gedaen
 schijne te hebbe daer en
 heeft die gheuer alles go-
 des haer menighe niet
 in gheweest aldus schijn-
 tet een ghelijc lope nader
 tyt mitte goeden te wesen
 mer die onghelike men-
 ghe wert ont dat si on-
 ghelijc ghelouent zellen w-
 den side hier om wort
 beide den goeden en den
 quade elc toe ghescreue
 dat gheent van vrie wat
 elc mensche alsoe als hi
 vnf sinne van bute heeft
 alsoe heeft hi oer vnf sin-
 ne van binnen en die sin-
 ne van bute sijn recht als
 leydsude d' vnf sinnen

van binen ster die sinne vā
binen sijn reghers en regne-
rens der vijf sinne vā bute
want hoe zoudte ondsit
der dinghe wete In veruven
In sinake In roke In ghehu-
de In genolen die alre vijf
sinne van binen onderda-
nich sijn het en waer dat
die veynste d' vijf sinne
van bute op gheloke waer
daer du dat onderstet wt
mochte neme en hoe son-
delu wit of zwart of roet
of suuer of sachte dinghe
of het mit verstaude ge-
waer moghe werde het en
waer dat het di mit enen
onder wylen d' wtwendigh
sinne en mit lichamelike
beelde bewijst worde Ende
wat zoud die wtwendige
sinne moghe leze alsonde
si alwes opē waert dat si
har vstant utē inwendige
sinne met en ontfinghen
Alus werde die wtwendi-

ghe sinne en die inwendi-
ghe sinne van malanders
dienst en oefeninghe ghe-
holpen en gheuordet en
want beide mit en wyl-
met deser nauwe loep be-
gancet sijn so heeft die he-
ghelot dat dat wt d' he-
mele den neu maechden
ghehijt is Die hoer lam-
pe name en ghynghe de
brudego en de bruit te
ghemoet daer wi ee lut-
tel op sinne mote want
ist dat biden e dwalen
en wylen maechde alle
die heughe kerke bety-
kent is die te brudegom
te ghemoet ghynt waer
zellen wy dan dese bruit
neme die den brudego
toe gheuecht is en oer
der bruit te ghemoete
coemt **H**ier om ist dat
wi twee kerke dat is
twee vgraderinghe der
mensche hebben Die

een die inden daghe des
 oerdels comē sel die and
 die den brudegō gemote
 sel **theodora** hemelswer
 ue heeft mi dese twyuel
 beganghē gemaect son
 derlinghe want er mer
 een vuerdrinne een diuic
 en een volmaecte sijne
 moder wtuore is waen
 coemt dan die and brunt
 of daer mer een enyge
 brunt en is **pelgrū** van
 desen twyuel sel men
 di lichteke te vrede mo
 ghen setten. It dattu in
 desen ghemode beide
 dat hoeft en dat lichaē
 en die leden die daer toe
 horen merke wiltē die
 heilghe sarkine pleget
 dicwile van onse heven
 gode te spreke beide vā
 sine hoeftē en vanden
 ledē vand' brudgom en
 vand' brunt van cristo

end vand' heilgher kerke
 recht als haere twee in
 ene plone te sette. **En** dat
 ouerints der eenh' en der
 genade die si onderlinge
 mit malcand' hebbe. **Als**
 die he selue oer ene pro
 pheet in ene plone seyt.
 hi heeft mi een vueringe
 op thoest gheset ghelyc
 ene brudegō en heeft my
 mit dedinge vmaect als
 een brunt. sych hier is die
 brudegō en die brunt in
 ene plone bewyft. **Ende**
 nochtā waert wel behoer
 lic te wete wat mē te hoef
 de en wat men lichaē dat
 den hoeftē toe behoert toe
 saine sel want hi is selue
 die brudegō en hi is selue
 die brunt. **Die** brudgom
 want hi thoest is die brunt
 want hi alle die ledē die
 den hoeftē ghelyc tot
 hem trecket. **theodora**

Nat beduider dese lampē
die alle dese dwale maech
den mitten wyfen namen
mer ond die dwale ouer
mits ghebrec der ohyen
ghinghen die lampen wt
pelgrim Du selde biden
lampe verstaē die goede
werke want alsoe als die
lampe mid' nachte die du
ustimle blyht, alse wat
onse ene mensche mitte
exempelen der goder wer
ken uter duustimle tott
licht der doechde ghetoge
want die behodinge der
vyf sinne recht als van
vyf poerte bewyft in ene
yeghelike die doechde d'
reynheit want hoe si
die nauendyge sinne
vande wtwendyge sände
ber behoden hoe si ouer
mits den goden werken
daerliker lichte hier om
sijne maechde gheheten

met om die ontfanchich
der werken mer want si
die goetheit gods of sijn
wrake die in voer leden
tijt ghesiet sijn met en
merke soe sijne onwyse
maechden ghehete Als
die wile man seit Die
ofkeer der kinder sel die
kinder dode en dat ghe
luc der dwaler sel die
dwale verduē **thodo**
It bids di beduē dat sel
ne wat daerliker **pelgrī**
I gheluc d' dwaler is
die ghenade der godliker
gauen ende soe wāneer die
enich mensche sine eyge
nen vdiēntē toe slyft so
en sel hi die name van
ene dwalen mensche met
ontgae moghē si en sijn
der met allene dwale ge
hete die ghebrec d' sinne
hebben mer die mit eere
sādeliker vblimmisse.

111
mer en merke wat si sij
en waer toe dat si god ge
screpen heeft hier om al
hadden die dwale maech
ten lampen si en namen
gheen olye mit he mer
die wyle name olye mit
ten lampen in haeren vate
theodo. Wat waer die va
ten **pelgrin** die vate d'
men die olye in doet dat
sijn onse herte die mit
verticheit der gheestelike
gane dat is des gheloefs
der hopen en d' minne en
d' ander doechte die daer
aen hanghe vuller vate
Daer sinte paulus of seit
wy hebbe ene coltelike
sint in nanche vate wt
desen vate dat is wt on
sen herten se wert dat licht
der goder werke iacht als
een vaeringhe der lam
pen boren Ende want dat
selue licht wt alrehande

menighe comen mach se
hebben die indien des lichts
menighe hande gedaente
Want die soringhe in die
dat si mitten exempel d'
goder werken lichten se
verboden si hem allee in
dat heymelike ghemighe
der consaene ten gheue
tedanke daer si de gode
wille en dat volbringhe
des willes of ontfanghe
hebben **Soringhe** ander
verhellen dat licht daer
si inden gode werke of
blencken ontmits d' ydel
re glorie En ontfanghe
haer loen al hier daer si
na desen leuen toe gheho
pet zoudt hebbe En wil
thu mit onse woerden
der heiligh santsme met
wete wae die vdiende
der wysen machde ende
der dwaler in ghelighen
sijn **theodouf** bidt di

en wil der niet te langhe
mede verbeide daer alsoe
grote vruchte in gheleghe
is **pelgrims** di bewylen
als sinte paulus seit dat
wert der ewen besacne
in haven hten daer hem
hoer consacnac tyghen
ghe of gheuet en die ghe
dachte wroghe en beser
men malander in dien
daghe als die he die hey
mechede d mensche wro
ghen sel Ende dit sijn die
boeke daer t Jan in apo
calyph of seit die opghe
loken sijn want als xps
totte oedel coemt se sel
elke wyse en onwyse ma
ghet in hoer selbs consa
cnae lesen want si vande
ousten recht weerdich is
te ontfinghe vstant
mit wro woerde wat
die menighe des wysen
mans is daer hi vander

olyen die inde vate is
aldus seit se wille wel
dat ic mi selue niet ont
houde en mach het en si
dattet mi god gheuet
Ende dat selue is wysh
te wete wies gaue dattet
is hier om die ghenade
gods te kenen dat is oly
inde vate te hebbe **theo**
dan Dat veer des pyhe
ten dinct mi wel op de
sen sin dieue daer hi seit
Salich is die man die
den name des heren sijn
hope is die niet ghesien
en heeft in ydelheit noch
in valliche verwoetheit
want waer dat is ee
valliche vwoetheit als
dat onwyse ghemoede
wt begheert he selue
te behaghe alsoe vwon
nen wt dattet sijn co
mits die alle dinghe siet
ende daer of is dattet

is ende heeft datter heeft
 verghet Datter gheen
 hope vande werke heb
 ben mach dat den ghe
 rechtighe voer hoer loen
 ghegheue sel wde **pel**
gi **D**u dwale ma
 ghel teghen wie sel ic
 dyn arbeit en dyn oefe
 ninghe legghen of tot
 wat ghehkenisse sel ic
 dyn werken ghehken
 anders dan den webbe
 der spinnen als si mit on
 nutten arbeide haer sel
 ueinghespōne heeft
 soe blijft si ten leste on
 nutts onstādicheit hoers
 weis al doet an haer
 webbe hanghende **J**
 mach di oec ghehke ene
 boem die vol blate en
 blōseme is en ghene
 wortel en heeft hae of
 wāneer sel van die boe
 me gode vruchte come

die sijn wortel in die eerde
 niet gheueft en heeft hae
 seltu in die vruchte dyns
 weis enighe hope moge
 sette die die wortel der hey
 ligh menighe mitte beha
 ghen dyns selues opge
 laeden hebbe **D**u hebste
 den sijem begheert ende
 ghezocht en du en selte
 niet dan ene sijeme nae
 desen leue vande want
 een dmaes gemode alsoe
 hichteke als hem wat
 goets in ghesort wert
 alsoe hichteke stortet dat
 weder wt **E**nde want
 he niet costet in en stot
 dat gode datter ontfan
 ghen was soe en rouwet
 ter he niet alst bloen is
Ende soe wie gheuyt he d
 god werke en dan d me
 sichen van bute zoet dar
 sijnnt wel wt dat hi die
 eer gods niet te rechte en

kenmede **thodora** Doe
wie sijnen wil dat hi
met en is die mach wel
enē gemaecte beelde ge
hken **pilgrim** Sijde een
wyse maghet se nem
die voersichticheit tot e
nen leyder in alle dij
werken ne die wijshheit
tot eenre med-begheer
also alle te behaghe
in dine werke en oncr
mits verachet van on
ser ohen en sel dij licht
nemer meer wygae dat
licht van eenre cleyne
lanteerne wert vā ene
cleyne wynde lichtelike
wt gheblazen **her** hoe
dattet meer waeyt hoe
dat een groet vier der la
pen meer brenende wt
aldes ghelyc hoe dat een
god minende ghemode
vand ydelre eere des me
schelken loues meer be

wert wat hoe dattet in
der minen casti mit ene
vlyghen offer vā hē
selue vuergher wt en
offer dat licht den ghe
nen op daer of lichten
des **her** wie hē selue
benouwet die ontfan
ghet duistnisse voert
licht **want** als een sta
mel ziele die een buut
gods is dat woert gods
in haer ontfanghet se
wt si vande heylighen
gheest voertome **Mer**
dat si wil dat si gheen
misdracht aighe en mach
want dat zaet des woer
den gods dat mitte ge
loue in die oren d'zele
ontfanghe is dat bren
ghet hi totter vuerchte
des zalighe weerts met
in een onuerspeellike
zele die dat woert zon
der aenkenke hoert daer

verduftet in Als hi tijt en
 stonde wel te doen met
 an en niet **E**nde hier om
 so wie wat roem wist
 want hi niet en is die b
 lac hem selue **H**ier om
 sel een yeghelic sijn ey
 ghea weert prouue en
 hebbe dan die glou al
 leen in hē selue en in
 niemant anders **E**nde
 dat is olye mede ghe
 draghe gheen vromt
 los te begheue want
 wie hē mede he obliet
 die sel obliet bliue **D**
 om bilueen wise ma
 ghet soe soet in teler
 water tot dattu sonder
 eynde moechste ghebu
 ke en wil di selue met
 sette in dat ydel lof d
 lude die mit onghelie
 sen kintebache dij lof
 wide kundighe mer set
 den loeme dynre werke

selue tot eien ghetughe al
 ledyne meester draghe
Ende weet dat voerwaer
 dat ynnigheit des lichaes
 niet veel en vordert zond
 gheheel ynnigheit des hte
Hier sel t **p**aul⁹ of **I**
 hebbe v ene man ghe
 duwet ene reyne ma
 ght auto te biede **D**aer
 hi beyde manne en wyue
 in meent **E**nde al is
 dat haer sijnich inden
 behae gheen maechden
 welen en moghe te sel
 len si hē pine mit oet
 modigh nederheit in d
 hte maechde te werden
 mer die beide heeft die
 mach hē wel in die con
 sciencie d heiligh vyhat
 verblide mer lie dair te
 dat hi sijn wonighe mede
 vaeche d heiligher oet
 modich wel bewaere
 want oetmodicheit is

een moder der minnen die
bider olye beteykent is **En**
die minne is die glorie en
dat loen d' heiligh oetmo-
dicheit **theodora** Iher te vo-
ren hebstu gheset dat die
olye die heilighe menighe
beduut nu en verstaet ic
mer wel wiser om dat die
minne bider olyen bedude
wylte **pelgrin** Ic bidodi ant-
woerde mi soe wie goede
volcomenheit minnet meent
hi oec anders wat in alle
sine werke dan god daer
hi die gode menighe of
ontfanghe heeft **theodora**
Mer dat hi in alle sine wer-
ken anders yet meent dan
sine god s'nd' ciuel hi en
soude sine god met volco-
menheit minne **pelgrin** Iher
om nem vylic dat een
voert s'nder zonder wilscey-
den **Wat** is dat beide mi-
ne en gode menighe bider

olyen te verstaen sijn Iher
volcht na doe die brude-
gom merrede slumeide
si alle ende **slupe theodora**
Wat bedudet dese mer-
zinghe **pelgrin** Alle die
tije vande beghine der
werelt witten eynde toe
vande eerste adam tot
ten andere toe coemst
des anders adams dau-
hebbe die gode en die
quade die dwale en die
wile die ghelounghe en
die onghelounghe in
ghearbeit en ghelape
Ende want die rechter
merret en noch niet
gecome en is soe hebbe
si gheslumeret en tot
noch toe gheslape **mer**
daer wi nu of spiecke
dat is vande gode ghelo-
unghe mensche wies ziele
xps mit sine blode ghe-
wouwet heeft **En** mit

ene zondelinghe trou
 wellen hē daer mede v
 enicht aen die galghe
des conre theodo Ic bid
 de di ontbeit hier wat
Selle alle die heilighen
 die voer de eerste tocoem
 ste aen waer en geloefte
 in haer tijt na dat si
 dat licht va verre te ghe
 loue ontfanghe hadden
 onder die dwale maech
 den gherekent wā **Em**
 dat xps ommits wie die
 trouwvanghe ghesaede
 noch niet gecome en was
 Ende die sacmēte der hey
 ligher kerke in dōpe in
 leven in sterue noch niet
 gheopenbaert en waren
pelgrin Verstantet mit
 wāte woerde dat alle die
 ghelouighe voer de toe
 coemste xpi die kerke
 xpi waer si hadde alle
 oye en lampe die mitte

gheloue en mitte goede
 werken de ghene eerste en
 weerdiche daer si in ghe
 loefte ver mēde ghene en
 was gheen oye d godlik
 minen die gheen menin
 ghe en hadde die ewighe
 dinghe te zoken du en sel
 ste oec niet waer dat dat
 allene dwale maechden
 ghehete sijn die dat lof
 ter mensche begheiden
Mer oec mede die ghene
 die vand dwerche vallen
 al ist dat si oec mēde ghe
 loue staende bliue wye
 heeft ye gheloue goeds
 gchadt wies lāpe d dwerch
 den sine ene mensche niet
 toe en lichte mer vkeerde
 menighe heeft de dwaes
 ghemaect of dat werke
 des gheloefs en heeft in hē
 niet ghedueret **theodora**
Di mochte wel niet rechte
 dwaalighe hiete die tege

haers selbs zalichet hepen
Mer nu verwonder zeer
hoe die onwylle dwale ma-
ghede hieten te wese **pel-**
grin Die sarbe en die pha-
riseen vrende nite en mēte
ende alle datt wies ende
trāde die gherechticheit
gods ouer. **S**i maecte lan-
ghe ghebete en vllonden
der weduwe hule. **S**i ma-
keden brede zome en be-
gheede dat voer sitte ind
synagoghe. si woude van
den mensche op die meit-
te ghegruet wese en mey-
stus. si toghe die heydene
mitte woerde gods tot
haer gheloue. si deynste
die vloe en verflonden de
kemel. si vmaecte haer
aensichte als si valste op
dat si heylich zoudē sijnē
Si vaecte die grane stone
van binne die volstinken
ter been. der doder mēsche

van binen waer was al
dit en des ghelyc mer d
dwaler maechde were
en mochte si mer wel mit
he gherecht wē. **M**iss
lampē van binne inder
mensche oghe saen sचे-
ne. mer dat licht en duer-
de mer want si die ohe
der godliker zondheyt
en der minne van binne
mer en hadde **theodora**
Ic ghelies dattu nu wel
gheantwoert hebste wat
alstu segste alle die ghe-
ne die vande beghine
d'welt tot haer eynde
toe in gode gheloeft heb-
ben en ydel lof van haer
goden werke ghelocht
of noch zoeken zullen
die zelle alle mitte dwa-
se maechde gherekent
werden. **M**er nochtan
vmode ic dat dese bin-
lost haer beghin inde

nyen testament ghehadt
 heeft daer die he recht
 als een brudegō wt sijn
 camer voert is gecome
pelgrim Dat is also wat
 van dier tyt dat die een-
 gheboore zoen des vaders
 quā heeft hi als een brui-
 degom dat heilighe cris-
 ten sijnz mondes der brui-
 deghegheue en die ver-
 binghe sacmēte der heyl-
 ighe kerke gheopen-
 baert doe die brudegō
 meurede slumende si
 alle en slype want alle
 dat mēschelike ghe-
 slachte sel oer d'uter-
 ste oedel coemt sijn
 doet scout huale beide
 die wise en die dwale
Dele slaep is dat licha-
 melic sterue Die slu-
 meringe is die vliet-
 ghe d'natuē die den
 mensche dwinghet

dat hi sterue moet want
 gheliker wys als die me-
 sche alle sijn lede vgaert
 en alle hout eer hi slaep
 alle begheeft oer ee men-
 sche ouerits d'neede alle
 die weer eer hi slyft wt
 midder nacht wt daer
 een grote wep gemaect
 het die brudegom coemt
 gaet wt hē te ghemoet
Die midder nacht is een
 tyt des alle zynghens
 en d' duustnisse en om-
 bequame in te wandere
 en werke te doen **Dat**
 die onzekerheit des toe-
 comende oedels bi berei-
 kent is want die dach
 sel come recht als een
 sterke ouer alle die ghe-
 ne die leue **Die** inden
 daghe der grane slape
 en dese nacht niet te hē
 en voer slycht wāt als
 hi alregherste waent

wesen soe zellen si mit ban
ghede ouervalle werden
daer si niet of ontulie en
zelle moghe. **A**lt gheluede
bi oude tide in egypte. **D**oe
die enghel gods alle die
eerste gheboire van egypten
om hancr zonde wille doet
sloech ind midd nacht de
sijns alre minste vnoede.
Hier om sich voer di o ma
ghet cuthi dat di dese rech
ter niet onuerfienlic ouer
en come mer voer sich di
te tude dattu moechste sag.
ghet. **I**c slape mer mit hie
dat waert want soe wie
he te tude voer fiet en om
xps wille steue leert die
dat he dese bloeyende we
relt sinakeit is. **S**ijn siel
en sel vand sentene gods
niet onuerfienlic gheslaghe
werde. **S**u wat is dese ste
me midde ind nacht dan
die ault der godliker mo

ghentheit daer die toe
den in leuedich zellen
werde en vrisen vand
wet. **E**n dan zellen si
sien de soe des mensche
comende in de wolken
mit groot machte en mo
ghentheit. **D**oe stonde
alle die maechde op en
beride hoer lampen. **S**
Paulus seet staet op
die daer slaepste staet
op vande tude en xps
sel di verlichte. **E**ne wraeste
tijt des opstaens sel te
wysen maechde haer
vriht en vol weelde we
sen en den smalen herde
onulich en vuerlic hier
om o maghet xpi met
nauwe en sich mitten
oghe van binen mit
ho sulker vyhot d' on
saencie en mit hoe gode
betrouwedie wylse ma
ghede haer hysse wad

ontfanghe zelle moge wat
 si oornits d'eynich gods
 tempel sijn **E**n mit hoe zul
 ker vrocht sij haer lam
 pen mit olye d'eynich
 zelle vuer. **E**n hoe d'at
 inde doechte die si inde
 ser ellende vgaert hebbe
 voer alle die enghelē en
 voer haer ewighe brude
 gom ijc en onvloedich
 te ghemoeit zelle comen
Her oer mede mit hoe
 sulker onsaligh stande
 en standekker onsalighet
 die onroyse maechte al
 vruchtende selle come die
 die hope der salighet en
 d'ghenade in haer selts
 consteentie vloet hebbe
In selle ond die and ma
 ghede vusen mer bloet
 en ydel wese en na alle
 twelste bewest van bin
 ne zelle si wone oerdel co
 me en segghe gheest ons

van uwer olyen want onse
 lampē sijn woghegae wat
 in die gode wne gode niet
 en deden mer daer ydelheit
 op gheoffert hebbe dan sel
 len die and weder segghe
Her en zonde licht v en ons
 niet ghenoech wesen mer
 gaet heuer totte vropers
 en coepse want gi soect
 nu te veigheefs dat ghi
 voer tijts al willes vloren
 hebt **H**er en mach v nu
 niet helpē die te vore greens
 raer ghebrike en wout
 hoe zonde in uwer wanho
 pigh vsumelheit moghe
 raden die ons selue nau
 we vantwoede moghe
En and had vsumelheit
 wille te vantwoede daer
 mochte die recht mede v
 toant wden **H**er beghe
 ter wat vs onsa olye te
 hebbe gaet heuer totten
 vropers en coepse vande

ghene daer ghy die ydel glo
ue voer tyts of ontfanghen
hebt. Ende beghert vande
ghene in uwer noet bestet
met te welen wies deene
ghy mid ydelre glorie ghe
worden sijt. **S** Paulus had
de v ghenoech ghewaerlau
wet doe hi seide ghy sijt tot
ter vyheit gheope en
wilt der mensche knechte
met werden. mer ghy hebt
v vyheit mid monde der
mensche gheset. d'om gaet
tot he en laet v helpe daer
ghy die ydel glorie of ont
fanghe hebt. waer di met
dat v ghehete was. siet dat
gy v gherechtheit voer die
mensche niet en doet. om
van he ghelien te welen.
of gy en siet daer ghe loen
of hebbe en alstu dyn ael
mussen gheuelse soe en laet
dijn lusterhant niet wete
dat dyn verchthant doet.

Ende alstu bidden wille.
ganc in dij camer en bidt
dine vader mit heymelic
en alstu valste so walt
dijn aensichte en dyn
vader die dat mit heyme
lic siet selt di loue heb
di in desen en in des ghe
liken ghebode niet ghe
merct. dat die ydel glorie
heide zeer ghelacht is
Ende om dat te bewisen
doe xps ihs selue mira
kelen ghedaen hadde sey
de hi siet daer toe dats
nyemant en waer en dic
visien en segt nyemant
thent des mensche zoen
vande doet vresen is hi
oer doe si en wint make
woude vberch hi he ende
ghinc in die woelme.
In desen en in veel des
ghelyc heeft die hemel
sche truit god alle den ma
gheden een exempel der

oemodicheit bewyft en
 vmaent dat si gheen y
 del lof vande mensche be
 ghere en soude. En wat
 ghi dit te tide met mer
 ken en wout se gaet nu
 totte boopers en coepse.
Jheremias die grote pro
 pheet heeft hier oec ald
 of ghesat. Die he heeft
 diene name den schonen
 vuchtbare olyue boem
 ghelyc. Mer dat vuer
 der scoene woerde is d
 an ghecome en alle die
 blade sijn v dorren. Wat
 is dese stoune olyue boem
 dan dat ic nye leue daer
 ghi voer tijts in ghesae
 hebt mer oimms stoune
 woerde der ydelre glone
 se si di daer in v bleue
Jher wt uwer memoire
 al ghecome dat die he
 der gheene been v droeyt
 die den mensche beghere

te behaghe. En datse ghe
 saent sijn want segod ver
 suact heeft. Die he seyde
 selue totte wden hoe soude
 moghe gheloue die va mal
 rander die glonezoet want
 om en merhede gi niet.
 dat dauid oimms de eucl
 der ydelre glone sijn volc
 dede telle ende onse he god
 daer in vwoerde dat die en
 ghel menich dusent men
 sche daer om doet sloech.
 Ende om dat die grote co
 ninc ezechias den heydenen
 sine stat ende die glone sijn
 huus vtoegede dat hi daer
 om met langhe daen nae
 wt sine rike verdrone wt
 En ist dat ghi vande leu
 ghe mer houde en wout
 waer om en naemdi dese
 exempele met tot uwer ba
 ten. Jher dat een sicut scoe
 man die edel en yc is va
 der scoene der ydelre glone

aen ghesloten wt dat en is
met alte wonderlic al is hi
oer in enē oetnodighen
smaet gheset. **M**er dat een
vrouwe psoen die cranc
en huode is haer selis ver
ghet en van grote dinghe
haer vmetē wt dat is recht
enē meer wonder ghecht
Herom ghet totten v
pew of si v yet helpe mo
ghen en laet hē ghenighe
wat si goets en duechden
ende vdiene voer tijt m
v ghemerct hebbē. **E**nde
om des willen dat die ohe
des zonders voertijts v ho
net heeft vet ghemaket
soe en hebdi nu gheen ohe
uwe lampē mēte te voert
waerlic die v pynste heb
ben v bedroghē. **D**oe si
zoude gaen ropen quam
die brudegom wan gin
ghen si die alrede voerde
vnechken recht stonden

waer mochte si hem wern
ten. **S**i ghynghē nutter
viesē der vsoeder w
saencie die wut en on
ghelochter was. **S**i vynch
ten en benede mit grote
verwonderē en begheede
in hē selue van and lude
gheholpe te wesen want
si van hē te selue gheen
zaet en wille. **E**nde doe si
aldus mistweestlic ston
de en seide strenghe w
ter gheen ghenade en
vonde. **q**uā die brudego
en die beert ware ghy
ghē mit hē in die bin
loste. **S**i die niet beert
en waren liet hi buten
staen clappe. **theodora**
Euangelie de roeiden
d euangelie wt myn
herte zeer machyt ende
die vrese der doet is op
my ghevallen vander
vsmelheit der gheenu

die buten bleue en van
 nyemant ghetoeft en
 worden **pelgr** **D**och
 wie soude van alse stem
 ghen herte moghe wese
 die van aldus nametlike
 ghesaide met beweghet
 en soude wade **D**oe die
 grote ppheta dit ghesat
 inden gheest sach en mocht
 te hi va nyemant vtwest
 werden en soude **D**ie b
 twestlinghe is va mine
 oghen vboeghe want
 hi sel onder die broders
Jaer waechter oec mede on
 der die zultere een ghe
 stert make **H**et is clecht
 alles vnychtens en becla
 ghens weat dat die ghe
 ne die te gader in enen
 gheloue en in ene soet
 der heiligh kerken op ge
 noeder sijnre te wesen dat
 die vander sentene goeds
 ewelic gheteyde zelle wese

Die een in dat wet en die
 ander mit leue die een in
 die ewighe soude ende die
 ander in die ewighe gloue
 als die bandedom den berey
 demaechden die dwe oplu
 keten en die oubereyden daer
 bute sluit **D**war heeft
 dat opliken genoechliche
 ten en vwechde in **D**war
 alse onafakeit rouwe in
 die toesluynghe gheleghe
 wie soude die vwechde en
 die bhsap d'inganghers
 en die soude en droechteit
 der gheene die bute ble
 ue moghe vtelle want dat
 die heilighe maechde die
 inghinghe voertys mit
 langhe vruchte begheede
Dat si omnis de spiegel
 en in ghelikenisse va ver
 ren souwede en daer si he
 selue en al dat si hadde om
 herte **E**nde daer si vanden
 wederzake der waacheyt

menich onrecht en geweld
om ghelede hebbe **D**at ont
fanghe si nu in eenre gebe-
nedider zedehat en sellent
ghebuike in eenre ewigher
wedehker **S**ijhet **E**nde een
yegheit van he mach wel
segge **D**ie coninc heeft mi
gheleit in syn wygulche hi
heeft die minne in my ghe-
odmiert **S**ijn ghemide
my enic he **E**n haer wert
waerhe weder ghesant woert
Du biste alre male stone
nijn vruendinc en gheen
vlecke en waer in di **D**ie
roeke dynre dedre wredyt
als een roec des wyewes
want onmits dat si vwon-
nen heeft ende die buide-
gom selue minner volcome-
re minnen dat oude leue ghe-
reynicht heeft **S**ce en wort
daer gheen vlecke meer in
ghenont **t**heodorus weet
wel dat ewighe gloue en

zonichat die den mighan-
ghers berent u boue alle
ghedachte gaet **H**er dat
ter alle menighechande
ghehemelic ghesaene
lyn vanden ene conou-
dinghe **S**onderlinghe gode
dat god selue is daer u
wonder an of **E**n wat
der mer een noeten is
en dat nootfinghe een
alre simpel is daerom
waert moghelic se sond-
ment billix bi ene ver-
gandike dinghe getike
pelgmaet en weet niet
waer toe dat u dese ghe-
hemelic toe trecke wilt
theodorus **L**ot die daer
du hier te voeren of ghe-
set hebt **D**ie coninc
heeft mi in sine wygul-
re gheleit en veel des ghe-
lyc recht of die hemel se
rydoem mit alle sine
stante van ewighe ver

ganchke swode dinghen
na woerde ghehijt mocht
ten weide al waert dat
alle die costelicheit der
bloeyender werlt in ene
kelke vgnader mochte w
den **Ende** want ic wel weet
datme ghe vgnadic dinc
teghe dat ic der hemele
legghe en mach soe be
gheer ic te wete waer om
datter den wijnkele ghe
hijt is daer haer die brui
de gods die mitter boue
ter lampē vaert was of
vblide doe si daer in ghe
leit was **pelgrī**. Eerste
in wil ic mit di van so
ninghe andere dinghe
wat spreke **Ende** daer
na wat hevruechtede
dat mēde wijnkele v
borghe mach wesen **the**
oode ic neemt seer danc
kelic soe wattu mi vand

heigher scakue voertbe
ghelle op dat ons daer me
de mine en oerzake ghege
nen woerde onse lampen
mede te ontfenghe ende te
voren **pelgrī** **Dat** dat
ic d hemele alrehande na
ture der dinghe die haeste
verginghe zellen ghehijt
wort **Dat** is daerom op
dat oimants die beduidinge
der nederster dinghe die
aachtēd ouerster dinghe
yet wat gheopenbaert w
de **Ende** op dat oimants te
ghenwoerdighe werken
der godliker gauen die toe
comende naevolghede go
de yēso wat begheert mo
ghen wden want wat
mach die ghelikenste va
ene wijnkele gheuekent
welen teghe dat loen des
ewighs leues **Wat** is die
ghelikenis der zōnē teghe

die ewichheit. **W**at is die ghe-
hkenisse eenre marguete
dat een onbenoelic dinc is
teghen xpm te legghen die die
marguete ende alle dinghe
gheloepe heeft. **H**et en is
gheen ghelkens na dat
die tyt teghen die ewichheit
is. **E**nde na dat dat verganc-
like teghen dat onverganc-
like is. **S**ochtan isser wat
ghelkenisse na den salmu
ende na der ghedaente der
natuere. **E**aer men een ghe-
hkenisse of neme mach als
dat die raden en die wern
te der zone ghelike yets
wat der zonne der gherech-
nichheit. **A**lles onse god en
die sone der salichheit
D' marguete ghelike yets
wat die zondelinghe edel
natuere. **A**lles gelijc
oec wert dat in d' hemel
dicke den goude ghelijc

oimts dat die oefenaes
D' werlt dat gout sbe
meeste begheer en minne
thodoua **W**at soude men
den in der hemel em
mer meer na weiden
moghen ghelike want
al dat onder den hemel
is. **D**at is mit ydelheden
ghement. **pilgrin** **S**ech
in weetsu yet wattet
in d' hemel is. **thodoua**
Ic vinde dat dat in der
hemel salichheit der hey-
lighen die inden hemel
mitten enghelen die gloue
gods ghebuken. **pilgrin**
Ende wie gheeft en wie
maect die salichheit. **tho-**
Doua **W**ye anders dat xps
die die salichheit der hey-
lighen selue is. **S**oe wie
dat in hier ind tyt mit
gheloue wynchende ende
rechtich die gloufart

hi mitter ewigher ghenaden **p**elgrim **E**ugaelte wel
 te redye voort want is die
 zakhheit der **n**elen heyl
 ghen dat wt der hemele
En maecte xps zakh die
 selue dat hoeft sijne ver
 coreme is **s**er is xps selue
 dat wt der hemele wat
 in sinen scoone en in ke
 misse sijne goddicheyt
ser is dat wt der hemele
 gheleghe dat die glorie d
 enghete is want al iset
 dat god onbegripet is
 mider moghelicheit omi
 nemer in sijne crachte
Nochtm werden he veel
 ghekenissen te gheleit
 niet na sijne welsicht
 mer in ghekenisse ende
 in figure van he die altes
 is dat selue dat hi is naer
 ghescreue dat hi die oer
 ste ende die leste is **O**uer
 mits dat gheoi creatuer

voer hem en was noch na
 hem comen en sel hi is een
 sonne hi is een wech hi is
 een fonteyne hi is een leye
 hi is een lame hi is een leu
 we hi is een magnete hi
 is een moesterfact hi is da
 uids slotel **E**nde ser waneer
 hi mit veel des gheke na
 men ghenoeit wt en daer
 bi ghehert ser ontfanghet
 onse verstant een luttelke
 vander goddiker bedudinge
Als aldus hi is daer om die
 sonne ghehete want hi is
 dat waerachtighe hart der
 wilt dat is die meiste die
 die minne wilt ghehete is
Die sonne van boue die
 men sien macht blycht mit
 hene adie al dat si belij
 ne en becomme mach **A**lke
 ghehete mys xps ihs die
 die onsenhke sone is doer
 schijnt die afgewandicheyt
 der iedeliker creaturen

miten sijnfel sijne godh
ker wijshat **E**nde des ghe
lyc voert van alle andere
thedda **B**edudet my dat
ander mede **pelgrim** **E**t me
sche al is hi niet alre soerp
van sijne machet lichtelic
voert in hē selue vneimen
Hi is die wech daer me **doet**
totten hemel gaet hi is die
fonteyn des waters dat
daer springhet inde ewi
ghen leue want van sijne
ghonade soe weiden wi be
gauet en ontfanck gena
ket die vudhe des gheloofs
te boughen hi is een heide
lese want die op hē bouwe
en moghē niet verwone
wden hi is een lame om
die ontfuldicheit sijne doet
Hi is een leuwe want hi
sijn vande aende cruce v
wan hi is een scat want
hi der heiligher yele mi
nen is die beide inde hemel

ende opter eerden sijn
Hi is een margarete bey
de inder hopen en inden
hebben hi is een mostert
saet want sijn leue ande
cruce ghevreue en ver
deluuet wt daer veel
vudhe of ghecome is
Hi is dauids strotel wat
hiden wilen machte
dat hemelrijc op ghelto
ten heeft en die dwale
maechde daer buie ghe
late **mer** want wi om
dese ghehemisse te ver
ze van onser matere
gheganghe sijn so laet
ons weder totte wijn
kelre kerck en bliuen
bider matere die wy
ceist voer genome heb
den **thedda** **H**oe sech
ons dan wat is die wij
kelre v die brant in ghe
ker was daer sijn al
so zear of vblide **pelgru**

Merke niet d'anne mē
 kelre al dat totter men
 schen notwiste behoert
 daghelic plegghet te leg
 ghen ende te slute mer
 inden wijnkelre letmē
 alleen den wijn daer an
 des niet bi beteykent
 en is dan volheit d' vol
 comeure sochtet daer
 alle ghenoechheit en
 alle smaer d' sochtet in
 gheleghe is. **Daer** men
 tot onsen brudegō mit
 waachtighet wolkhet
 wel segghen mach. **Du**
 hebste den gode wijn
 toe noch toe ghehoude
En hi antwoert hē wed
 eret my vucnde en dunt
 en wout dronke mijn
 alre heste wat is dese
 dronkenscap dan dat
 souwe d' ewigh godheit
 dat den ghene die ghe
 wopē en in gheleit sijn.

gheopenbaert wt van dese
 Wijn der godliker wijshē
 weiden beide engelen ende
 mensche dronke die den
 brudegō van aensichte tot
 aensichte souwe en ghe
 bruke alre hemelsch weel
 den zonder ophoude. **theo**
dan **Hoe** wie tot deser bu
 losten mit behoertiker v
 aeringhe coemt wat goets
 mach hē ghebreke en soe
 wie onbaert en mit onre
 nen dedere daer coemt
 wat vduet sel hē gebreke
salgum **hoer** docht hoe dat
 ondrade die ewighe din
 ghe bide tijtlike dinghe
 beteykent weede daer is
 hūa te vore wat of geset
 hoe dat die bruloste des
 brudegoms en d' bruit
 na ghelikenisse d' brulof
 ten die mid werlt gesaen
 ver wat ghelijc wde wat
 soe wāneer d'anne brulof

hont se uester al genoechlic
datme et en dinct en siet
en hoert **Si** se wat den sijnē
behaghe mach dat pleecht
een yeghelic dan meest te
ghebruke **O** dochter nu be-
lich mit wat weelde si wer-
scappen zelle die conu auont-
male der buulofte des lams
ghehope en in ghelate zelle
worden **Daer** die fonteyne
alre salicheit en alle dat
me begheer mach op ghelo-
ben sel staen ene yeghelic
daer wt te scypē al dat hi
begheer mach **Daer** en sel
nyement mer ghesceydens
hebben mer daer sel wese
die eenheit mit ene en al
in al want god selue als
sante **Pauly** seit sel alle
dinghe in allen dinghe
wesen **Tot** deser buulofte
ghinghe die wise maech-
den in die haer lampen
hadde vnaert mit ghelo-

ue ende miten vike azer-
ten leste quamē die ander
maechden die die leste wa-
ren onmits dat si in die
ydel glorie die eerste wou-
ten wese **theodora** **Wye**
sijn die eerste mitē nke
goeds **pelgū** **Die** in de-
sen leue om die nime-
culst die leste en die sno-
delste begheer gherkent
te wesen en heeft dat
xps selue mer genoech
beduidet doe hi seide also
zelle die leste die eerste
wesen en die eerste die
leste veel uester ghaope
mer luttel uester vcon-
thoora het is wel rechte
dat die ghene die onge-
ropen die eerste stede be-
gheerde te hebbe dat si
in het si han hef of leet
die laechste stede mit
scande moer neme **pel-**
gū **O** dochter wilhu nu

in dat hemelrijc onder
 die eerste maechde een
 vande eerste wesen. **S**owes
 int dat ahe der eerde ond
 die alre minste dochtere
 gods die nederste en die
 leste. **W**ilstu int dat he
 melrijc een groet mach
 tich conighine wesen. **S**o
 wes al hier in dese leue
 deyn om xps wille. en
 dat alre suocste doerke
 onder die ghene die he
 toebehore. **W**ilstu alsoer
 ond dyn zuster die maec
 te wesen. **S**o wes al hier
 in ghewilligher vma
 dinghe dyne selfs die al
 re minste. **J**c en moen
 niet dattu ommits dese
 vwerpinghe enghē he
 ghen graet. al daer ond
 dyn zuster selte boghē
 mer hope. **A**llee mit ene
 simpeler onnossele leue
 al daer ewelic te leuen

Du selte niet arbeiden
 om bonē anderē heilighē
 maechde in dē hemel ghe
 loent te wden mer beyde
 in tyt ende in ewicheit. **S**oe
 selstu di seluē in dyne selfs
 achtunghe die suocste en
 die alre leste. **A**ltoes rekenē
 te wesen. **H**oe die leste ma
 ghede quame. **S**ade si heer
 heer. **L**uic ons op luic ons
 op heylighē d' heilighē conic
De engelen wanttu ons ghe
 stepe hebste. wanttu di sel
 nen voer die werelt gheof
 fert hebste. wanttu mit
 dine doer dē hemel op ghe
 loken hebste. **D**ie conic
De conighen. **L**aer ons wat
 ghenade vintē in dyner
 ontfarmicheit die altoes
 bouē alle dine riken is.
Du biste die doer. **D**u
 biste die doere wachter.
 ontfarm dine bloenen
 creatuē. **W**ant die vrant

die ons bedroeghen heeft en
heeft nye ontferme cōne
O bedrieghelic glorie
der werelt waer sijn nu
die voetspae der weelde
Daer du ons in ghesent
hebeste ende mid' ellende
gebroycht waer is nu dyn
blome en die bedriegheli-
ke vruchte daer of **D**yn
ghedaente is een voerb-
gancide ydelheit ende den
valle alle naeste hoe valt
dat si schijnē te staē **D**ie
he antwoede hē vā binē
en seide voerwaer voerwaer
seg ic w **I**c en kēne v niet
Ic bekēne wel dat ic v ge-
screpen hebbe mer dat gi
selue ghedaen hebt dat
en is niet weidich in my-
re kēnissen te staē **I**c be-
kēne wel dat goet dat ic
in v ghescrepe hadde mer
dat quade dat ic in v ghe-
noude hebbe dat en bekēne

ic niet **I**c verwepe die
quade om haere quaeth
willen want si dat gode
dat ic hē mit woede en
mit exempelē voer ghe-
houde hebbe mer volghē
en woude **I**c heb ghe-
woghen en gemerit en
gheleden recht als een die
sine grote onwille sach
Ic hebbe v gheraer sū
wet doer die enghelē doer
die apostelē en doer die
leuere mit minakelen
mit gauē mit dienst vā
alle cransē mit ghe-
dicheit des leuens mit
voersorghinghe **A**lle dies
dat gi uotwisch waert
Ic hebbe babilonē mit
wigherentē handē v' go-
derarenh' menichwert
gemeysert en si en wou-
den gheen ghesontkāt
ontfanghē **D**yn mey-
ster vmaende di **D**yn va-

der leede di dyn moed
 bat di die genade gods
 toech di. **E**nde alle desen
 hebstu dine rugghe toe
 ghekeert hier om kene
 ic v niet mer siet mijn
 knechte zelle eten ende
 ghi selt verjonghe
 mijn knechte selle dan
 ken en gi sult bedruue
 mijn knechte zelle ver
 blide ende gi selt bedro
 uet werde. **M**ijn knechte
 selle mit vrolich hare
 god ewelic loue en ghi
 selt van droefheit uwe
 hie ropen en hule uwe
 woum en sel niet sterue
 ende uwe vuer en sel niet
 gheleschet werde. **D**e
 dochter hoer en sich en
 en wil noch d'wylser ma
 ghede vroechde noch d'
 dwaler maechte droef
 heit verghete. **THEODORA.**
Jc merket en al merke

de werden alle mij inesse
 beuende want alsoe als
 die vroechde d'wylser on
 begripeht is. **A**lloe en
 mach oec nyement die
 droech' der onwylser te vol
 len v'samen. **D**roefheit
 der rycheit en d'ontferm
 hichede vol die die wise
 maechde mit sime gena
 de tot he treket en leulle
 m. **D**at g'wint des ombe
 gripeht oerdel goeds
 die die onwylse maechde
 mit rechte rechte bute slu
 tet en niet bekene en wil
Ende dit woert ic en kene
 v niet ghelijc recht den
 d'onterslaghe en die daer
 niet voer verueat en is
 daer is grote wele voerte
 hebben. **p**ilgrin. **D**at es
 waer niet laet ons dat
 leste slot van d'ewangelie
 wackerlike maechte op dat
 wi mit opene oghe niet

ontflinuerde en wende die
herē seide voert hier om wa
ket want ghy en weet dach
noch die **tycodo**. **A**lle die heyl
ghe scrifture vmaent ons te
waken en waekelic toe te
sien op dat dat oghe des ge
moets teghen die vleydinge
open ghehouden werde recht
als dat d'oghe des lichaems
sine vmaent waer neemt van
bute want die ghene die niet
en slaapt vmaent ons ende
vwaekert altoes onse traec
heit **N**er het is wel wat te
vmodē waer om onse uter
ste dach van ons onbekent
is ende daer nochtā veel vuch
ten wt sijnē soude te comē
gheliker wijs als sōmighe
heylghe **Abrahā ysaac en
iacob en moyses en aaron
ezdras en paul** **i**n veel
and' mē oute testament
dien haven sterfdach ghe
openbaert woet en moch

ten hem daer teghen be
reide die vlechte der men
scheliker vflinuenisse mit
penitencie of te wassche
eer die tijt des steruens
quā en oec mochte si gro
te troeste d' of ontfanghe
want si vande heilker des
lichaems cout vlost soude
werden **pelgr**. **H**er is een
heide gwoet vmerelheit
die wijsheit gods willen
te bereyde of ouer die
godlike ordinae mit
enighe twiuel te daghe
want die scypper en die
onthouder alre creaturē
weet selue alre best wat
enē yeghelike mensche
nutte en oerberchest is
Ende hoedat hi die dm
ghen vande eerste beghe
ne des mensche vne wil
le beuolē heeft dat en
pleecht hi niet lichte
te verwandē want

gheliker wijs doe onse he
 god hem on d'ic mēstige
 openbaede en den uerste
 dach des leste oerdels vā
 den mensche ongheweē
 woude hebbe also wil
 hi oec enen yegheliken
 mensche sinen sterfdach
 verbaeghe. **E**p dat hi **es**
 of hi van minē met wel
 en woude leue dat hi hē
 doch van vresen d' onse
 heicheit sijns srenuens
 voer die zonde zonde ho
 den. **E**dochter hoe veel
 iser die onder dat unke
 gods die boidene des da
 ghes en der hette hebbe
 ghedraghe hadde si hare
 sterfdach gheuete die
 die boiden tot eenre tyt
 en er eens deels vicht
 zonde hebbe een wile tijt
 in ghenoechte te leuen
 ende daer na penitencie
 te doen. **E**nde alle en zou

den si haen god met ic recht
 te gheminer hebbe **thoedo**
Vand onzekere tyt ons
 srenuens hebdu ghenoech
 gheleit met ic bids di bedu
 te ons hoe mē waken sel.
Pelgrin Dat is wel eenre
 vragheweert want alle
 alser veel etē al vastende
 en vasten al etende ende
 drinke al doestende en zw
 ghe al biddende en staende
 al lopende al des ghelyc
 iser veel die al wakende
 slapen en al slapende wa
 ken. **thoedo** al hoe soude dat
 moghen wesen dat een
 mensche soude etē en bliue
 hongherich. **E**nde al dat an
 der ouer slaghen hoe si al
 wakende soude slapē dat
 en verstaerit met want de
 sedinghe also recht cont
 ric teghe malander sijn
Pelgrin. Vermoethu yet
 dat si waecte die he bide

heer waren doe hi hem dit
vmaende **theodora** Jae ic
flechts want hadde si ghe-
slapen hoe zouden si gehoert
hebben dat hem die he sey.
De pilgrum. Hier om recht ge-
lker wijs als die he in een
ander parabole oer te hoer
sochte. aldes ghelyc zoect
hi noch wakē te wakē oghe
te sien ende vote rechte mete
te gaen. **O**p dat alsoe die
wtwendighe mitten leden
des lichaems van buer ghe-
wocht wort. **D**at alsoe die
sinne en die aachte des in-
wendighe mensche sinen
gheestelike voertyanē vā
binne maect vanden eten
ende van hongheuch te
bluē. **S**iet aldus een pphē-
te. **S**hi hebt veel ghelaeyt
en luttel ghemaeyt. **S**hi
hebt ghejete en ghi en sijt
niet verzaet vande stille
zwighe en vanden bidde

seide die here tot moyses
wat roepste tot mi noch
tan dat moyses met en
sprac en al wasser dat
die phariseen mit haere
langher biddinghe der
weduwe huse vblonden
nochtā bleue si voer den
ghene stom die allesten
kenet hebste niet ghele-
sen. **S**i hebbe monde en
si en sellen niet spreken
Si hebben oghe en si
en sellen niet sien. **S**i heb-
ben oren en si en zelle niet
hoer en doe die mensche
inder eerē was en vstout
hys niet. hi is teghen
die onwile beesten ghe-
rekenē en ic hem gelyc
woude waer mede wert
die mensche den afgode
en den beeste ghelyc dā
om die ghelychheit des
leuens als si der meest-
rede niet en volghen.

D Paulus begheerte dat
 die oghen ons sijn vlycht
 worden op dat wi weten
 mochte welc die hope des
 roeps is in sine heylighe
Ende wat die yndoe sijn
 glorie is. Ende wat die on-
 sijnende groetheit sijn
 moghentheit is het behe-
 rer elker verstandelike ziele
 toe dat ghesichte des ghe-
 moets dat houen des tijt
 den smaect der rede teghe
 dat woert gods op te luke
 en wackerlic te wake. In
 die heuvelsthe miseringe
 stantafich staende te bli-
 uen en vanden slumerich-
 des quellende ghemoets
 niet verlost te werden en
 want een ziele des ghe-
 rechtighe mensche een
 stoel is daer die wysheit
 op sit waer mach dan
 die ziele bet wiste dan
 in dat woert gods dan

si of ghesloepen en verlost
 en gheslachht en of ontsan-
 ghen is. Hier om wil die
 brudegō die niet en slaep
 dat men die wake vaste hou-
 de die die ghene wel te rech-
 te en wyslike hontē die der
 werlt slapen en gode wa-
 ken mer die dwale mach-
 ten waecten der werlt en
 sleepē voer gode dat is te
 rechte ghewaert. soe wan-
 neer du mitte heilighen
 gheloue te rechte smaecte
 en ond' sleepdeste wat du
 doeste en waer om dat du
 doeste en dat eynde alle dij
 zewerken totte gheue stua-
 ste die sond' eynde is. Doch
 ter hoe veel iller die mit-
 groete arbeide een wile der
 heilicheit van bute hebbe
 ghehadt mer die onkrants
 ghebriet van onderloeyde
 van binnē sleepē en sijn
 alte claghelic ond' weghe

ombleuen althi moghelic
merken bi desen exempele
het gheuallet wel ondāde
dat vruchte die op gode lan
de staet van haer seue ver
derst oūmits datter te veel
saes op ghesacht was het
gheuallet oec wel dat een
appelboom van veelheit
der vruchte suert ontē v
daft het en si dānne ond
sare. Die byen vdiēnckē
oec somtijt in haer selfs
hombch Aldes ghelijc soe wā
neer een ziele oūmlodelike
gheestelike gauē outfan
ghet en meer wil beuolē
dant behderlic is te smake
en hoer selfs deynheit
mer ghedenkē en wil dat
si in haer selfs weelden
ontbluet en vdaft wt
Ende hier om op dat wy
in die vruchtberheit der
godliker gauē altoes mo
ghen op wassen. Soe lier

ons dat rimerken daer
wi wyghedronckē hebbe
weder totter fonteyne bu
ghen en ome nūmē dat
is dat wi onsen he god
daer doch al of coemt
weder sellen op offeren
alle dat wi sijn en al dat
wy moghen. **E** dochter
dele ghelikenisse hebic
gheleit om datter veel in
goden when blenkē mer
onteweghe ontbluē
oūmits dat si gheen on
derseut en hebbe want
waert dat si in hare w
ken te rechte wakeden
si soude dat beghin en
dat eynde daer of mit
wacheit oghē ond seide
En al ister dānne in de
ser wake te rechte te hou
de vand oūmta zorch
uoudicheit v roerliker
dinghe outcomert mo
ter wesen. **S**ochta v mēde

Wi dat somighe die in dē
 hande der echtschap gebō
 den sijn den brudegō die
 totter brulofte comē wil
 alsoe wackerlic na hem
 wake ende sijns coemste
 waer nemē dat si dieme
 inghe voelopē die in eē
 volcomene staer van le
 uen schijnē te wese. **Jc bid**
des di hebstu niet ghe
hoert wat die edel ma
ghet euemltudis dede
 doe si mitte comē van
 enghelant inder echtschap
 gheuouwet wort **theo**
wa **Jc bids di sech my**
 daer wat of **pelgrū**. Die
 coninc van enghelant all
 men leeft hadde die edel
 maghet beide van zeden
 en van gheslachte ende
 mit zondertinge minne
 gods begaueet totter
 echtschap gheuouwet.
 die nochtā om haere hei

gheter begheerte wille zō
 der verhes haere reynich
 inder echtschap mit hē leue
 de want ommits dat die
 eerweerdighe maghet ene
 voersmaer vande weelde
 den ewighen brudegoms
 ontfanghe hadde ende si
 zondertinghe minne totter
 reynicheit hadde soe het
 hem die edel prince daer
 of beuuede dat hi oer
 meer minne aerech daer toe
 en woude haer daer in vol
 ghen. **hedda** waerlic al
 se wel is des conincs god
 tarenheit te verwonderen
 en te louē als die heilighe
 menighe d' maghet was
 want dat hi mit machte
 wel hadde moghe doen d'
 het hi hē vander minen
 gods in verwinne ouer
 nits dat hi vnam dat
 arlus mit sijne minne
 in die saemel maghet.

ghehabericht was **pelgrim**
Honorius die keyser hadde
oec twee maechde die een
nader ander doet ind' echt-
scap ghetrouwet die beyde
maechten bleue en in rey-
nicheden stouue. **oümits**
dat si cullin in haere hten
droghe. **Du** seilte oec me-
de wete dat xps niet allee
ind' maechde mer oec me-
de ind' weduwe en inder
echtschap die vile plachte te
regneren waer of ic mitti
hier na alst god gheeft
spreken wil. **h. 200** **J**
noemt seer danckelic wat
woest nu in deser pelgru-
maedlen vande pelgrim
gheboeren mach:

Hier eynde dat selte boec

Int. **J**an ons heren **en** **act**
viet en **trinitich** op **sin**
scolasties **dach** wert **dit**
boec vol **serue** **oümits**
die **handen** **dnt** **adams**
zoen **Abel** **boec** **dat** **toe**
behoert **dat** **conuent** **va**
sin **franciscus** **oerde** **te**
monhedame **in** **dat** **oest**
eynde **vander** **kerke**

Date **pro** **scripturae**
prop **amoren** **de**

